

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 2.

జెన్నవట్టణము 1915 నం దినంబరునెల 28 వ తేది మంగళవారము

NO 229

నంబరు. ౨.

రాక్షససామసంపత్తరమార్గశిరబహుళసప్తమి ౨.

సంచిక ౨౨౯

గాంధర్వ ప్లాటు హార్మోనియములు

హిందూస్థానీ కరాటక కీర్తనల తగినట్లుగా ప్రత్యేకముగా రచయించబడినవి.

1 నెం. ప్లాటు రూ. 30-0-0

2 నెం. గారంటీ 2 నెం. ప్లాటు రూ. 20-0-0 2 నెం. గారంటీ 2 నెం. హార్మోనియములు తృప్తికరములు కానియెడల 10 రోజులలోపుగా రిటర్న్ చేయవచ్చును. మావద్దకు 17-18 మొదలు అనేకయితర హార్మోనియములను ఉపాధ్యాయులు లేకనే వ్యయముగా హార్మోనియంవాయింప నేర్పుకొనుటకు తగిన గ్రంథమునం దివ్వను శ్రీమాన్ బల్లారి కృష్ణమాచార్యుల వారి నాటకపాటలు సహజముగా విశేషముగా ఖర్చుచున్న విగాన అలస్యముచేసి మోసపోతుడు. వెల 2 రూపాయల మాత్రమే. రోజు, సింగరు, రాతీ, డన్, హంబరు, బ్రయింపు నైకలు కావలసినవారు మాకు వ్రాయుడు. మద్రాసు స్టోరీ సప్లయింగ్ ఏజెన్సీ, 15 బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

కాకినాడకోటిపల్లి మోటారుబండ్లు

14 నుక జనముయొక్క మోటారుబండి ప్రతిరోజున ఉదయము ౫ం 7-80 కు కాకినాడలో పార్కింగ్ మనిసిపల్ కచ్చేరికి నెరుటనున్న మోటారు ట్రాన్సిట్టు కంపెనీ ఆఫీసులో నుండి బయలుదేరి ఖోటేపల్లి ౫ం 9-40 కు చేరును. తిరిగి ఖోటేపల్లిలో ౫ం 10 కు బయలుదేరి ౫ం 12-30 కు కాకినాడ చేరును. మధ్యాహ్నము, ౫ం 1-30 కు కాకినాడలో బయలుదేరి ౫ం 2-50 కు బ్రాజ్ రామ చేరి, తిరిగి ౫ం 3-20 కు అక్కడ బయలుదేరి ౫ం 5-0 కు కాకినాడ చేరును. సోమవారముయొక్క మామూలు మోటారుకార్లు ప్రత్యేకముగా బయలుదేరి మావద్ద స్థిరముగానున్న వి. శేట్లపల్లికోరినవారికి పంపబడును. రంసూరు పేటకుకల ఆనగా పలకలు రత్నమకట్టలు కమ్మలు వగయిరా పూర్వముకంటే ధరలు తగ్గించి విక్రయించుచున్నాము.

Telegraphic Address :—Motorcar Cocanada.
The English Motor transit Company.
Automobile Engineers
COCANADA.

రోమమారి

డబ్బీ 1-కి అ 0-8-0 వి. పి. 0-12-0

ఈ భస్మమును నీటిలో కట్టిగా కలిపి పట్టించిన రోమములు రెండు నిమిషములలో తెలుదలంటు రాలిపోవును. దీనివలన చర్మము నలుపెక్కును. మంటయుండదు. రోమములు రాలిపోవును.

జీర్ణరసాయనము:—ఈమాత్రలను సేవించుట వలన అన్నము పచనమగును. జీర్ణశక్తియు బాగువడి రసప్రాప్తము క్రమముగ గలుగును. మలబద్ధము మానును. 25 మాత్రల డబ్బీ 1-కి వెల 1-4-0.

అమృతాంజనముడిపో, మదరాసు.

కాటోల్ పాడరు

నల్లులు, చీమలు, ఈగలు, చిమ్మటలు మున్నగు క్రిముల బుట్టించు పురుగులను నశింపజేయును. టో 1-కి అ. 0-5-0

కాటోలు వత్తులు

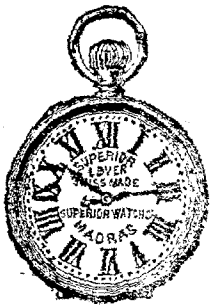
దోమలను, ఈగలను నశింపజేయును, పారదోలును.

240 కట్టలుగల పెట్టె 1-కి అ 12

విజయనగరదర్శనములకు చీమలును పడకటిండ్లయందు క్రిములను దోచుటను, పుస్తకపేజీలను చిమటలనుండి కాపాడును.

సోలువంజెట్టు:—టి. హర అందుకో, 16/286 చైనాబజారు నోడ్డు, మదరాసు

సుపీరియర్ వీనర్ బ్యాంకులు వాచ్. గొలుసుతో సహా ధర రూ 3-0-0 పోస్టేజీ 0-4-0 పీనికి 5 సంవత్సరముల గ్యారంటీ గలదు.

ఈగడియారును దయ్యమువలన మా కం నె ని పేరు ఎట్టనివారాలో ముద్రింపబడియుండును. ఇది చూచుట కందమై తలచినచో, దత్తు ప్రూఫ్ అను గ్లాసు దోచునుగలిగి మొరటుపనులకు దగియుండును. పై మైమాటే బాధాగమన గ్యారంటీపీటి అతికించియుండును. నీమనండి మా కై తయారుచేయబడినది. కాక నెలది యొద్దను జేక్కరు. ఒకరోక్కరును తీయదురము తలంపులో తిన్నక మొనుంచితిమి. చాలకాలము పనిచేయునట్టి స్వల్ప ధరగల గడియార మీది యొకటియే యని యనుభవించును నెలియును. ఇదిగల కనేగ గడియారములు ఖర్చయి యొక్కరా పత్రిమల నందియున్నవి. ఒకటి తెప్పించి చూడుడు. మా కట్టణమున ననేకులు కొని సంతసిందిరినన, తేదములయెందుకు! సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ, బాబుబాబ్బు నెం187, మద్రాసు.

అందమైన 1916 క్యాలండరు.

ముద్దులొలికెడి మోహనాంగి పౌండర్యము, లావణ్యము, ముగ్ధత్వమురమ్యముగ లిఖించుబడినవి. దినంబరునెల 31 వ తేది లోపుగ నొకసారిగ నాలుగు రూపముల విలువగల చూడుండుల గొనువారలకు క్యాలండరు ఉచితముగ బంపబడును.

పోస్టుఖర్చులకై అణాచీటిని పంపవలయును.

ఇతరులకు వి. పి. ఖర్చులతో 0-4-0; 12-కి వి. పి. ఖర్చులతో రూ. 1-12-0.

అమృతాంజనము నొప్పులకు సిద్ధామృతము.

నక్కని డబ్బీతో రూ. 0-8-0; డబ్బీ 1-కి రూ. 5-4-0.

తామర తైలము

డబ్బీ 1-కి 0-4-0.

పండ్ల పొడి

డబ్బీ 1-కి 0-2-0.

మోహినీ తైలము

సీసా 1-కి 0-12-0.

పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము. అనేక చోట్లలో విక్రయించబడును.

అమృతాంజనము డిపో,

109 ఫ్రేరి రోడ్డు, బొంబాయి.

8 తంబుకెట్టిపేడి, మద్రాసు.

యోగ్యమగున క్యాలండరుల కొద్దికపులు ముద్రింపబడుచున్నవి. దరఖాస్తులను వెంటనే పంపుకొనన యాధాభంగము గలదు.

వనోపధి సారసవరిలా.

(28)

ఇది జేహమునందులు నెత్తురుగడ్డలను మరియు సకల చర్మరోగములను బాగుజేయును. కీళ్లపొట్టు, పాకవాముపుపొట్టు నీరసపట్టు, రక్తవికారములవగలిగిన అన్ని రోగములను దీనివలన నయమగును. ఇదిచర్మమునకు కాంతినికలిగించును. వాడతంతు పులకు పుష్టినిగలిగించును. నెత్తురు కుప్పిణులది వృద్ధిజేయును. దీనివలన కీరణమునకు బలము, ఆరోగ్యముకలుగును.

ఒక సీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండు సీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును.

కుష్టుకుమందు:—ఇది చర్మమునుపూర్తిగా బాగుచేసి రోగమును కుదుర్చును. భారతముధువల్లితాగు బతు మందు) నాగల్లితైలము పైపూతకు మందు. ఈరెండుకసి నెలరోజులకు సరిపోవుమందు 5-0-0.

ప్రాప్తిరు:— వి. డి. సావంత్, గజక, ఘననవాడి, నం. ౨, బొంబాయి.

Proprietor P. D. SAVANT Fanaswadi, No. 144 No. 2, Bombay

అల్లిలభారత మహమ్మదీయ విద్యా మహాసభ.

పూ నా లో స మా వే శ మ గు ట.

అధ్యక్షుని ప్రసంగము

(స్వకీయ విలేఖనుని కద్దవండి)

అధ్యక్షులకు సన్మానము.

అధ్యక్షులగు మాననీయులు న్యాయమూర్తి అల్లిల రహిం గానానంగిన యువన్యాసపారము.

ఏవిషయమునను మహమ్మదీయులు సులభముగ గడంగరు. ప్రస్తుతము భావప్రకటనమునకు సుచిత మని నిర్ణయింపబడిన విధానమున తమ భావములను ధారాళముగ వెల్లడించు ప్రజ్ఞ వారికిలేదు. ఆ కారణమున అత్యవసరమునైనట్టియు వారి సంఘము సత్యధికముగ కలంచుచున్నట్టియు విషయములందు గూడ వారు పేషీంచుచున్న ట్టితరులు తలంచుటకు వారవకాశమునుగూడ కలిగించుచున్నారు. నాగరకతకును న్యాయమునకును తప్పక విషయము కలుగుననియును ఇంతవరకును పాశ్చాత్య దేశములవారనుసరించుచున్న జీవితాదర్శమునుగూర్చి మరల నాలోచించునట్టి సంగ్రామము వారిని హెచ్చరింపగల దనియును మనమందరమును తలంచుచున్నాము. అట్లు జరుగనిచో నింతకన్నను ఘోరములగు యుద్ధములు మరల జరుగుట కవకాశము కలుగగలదు. ఇంతవరకును జరిగిన యుద్ధములకు వ్యక్తులనురాత్రయే ముఖ్యకారణము. ఇప్పటి యుద్ధమునకు వివిధదేశములవారి ఈర్ష్యానూయలు కారణమైనవి. సూర్యమండల ప్రజేశాభిలాషమనిగాని జాతీయతాభివృద్ధి యనిగాని అధికారసమత్వసంరక్షణాపరత్వమనిగాని మీ యిచ్చుచున్నట్లు మీ రాకారణమును నిర్వచించుడు. జాతీయతాపదమున కపారధ్యమును కల్పించుకొని మానవసంఘాభిమానమును పూర్తిగా నశింపజేయుచున్నారు. మానవజాతి ఇదివరకు మహత్కార్యములను చేసియున్నదిగాని ఇక ముందు మహత్కరములగు కార్యములను చేయనున్నదను దృఢాభిప్రాయముగల వారిలో నేనొక్కడను. ఇప్పుడు తటస్థించిన మహాసంగ్రామమునుండి మానవ సంఘము దాటి నిలువగలుగును. ఈ మహాసంగరము నూతనశక్తి ప్రారంభ ముచేయుచును. మానవసంఘమునం దొకతెగనుండి వేరొక తెగను ఒక ప్రాంతవాసుల నుండి మరొక ప్రాంతవాసులను ప్రాకృత్యముచేతవాసులను శ్వేతకాలవర్ణులను పితకాలవర్ణులను చేరుచేయు ఛేదములు నశింపగలవు.

ఈసంఘ మెటులేర్పడినదో మీరందరు తెలుసుకుదురు. హిందూదేశమునందలి మహమ్మదీయులలో నవీనవిద్యావిధానము వ్యాపింపగూడదని కొందరు కారణరహితముగ నభ్యంతరము కలిగించుటచే నట్టి యభ్యంతరమును నివారించుటచే నర్ సుహృదుల అహమదుఖానుగా రీసంఘమును మొదట నేర్పరిచిరి. చాలమంది మేధావులగు విద్యానిపు లాయనకు వాసటయై నిలిచి తమ వాంఛితమును చక్కగా కొనసాగింపగలిగిరి. సంఘచరిత్రమున నానృపకణము నేటికిముగిసినది. అట్లాప్రకరణము ఫలప్రదముగ ముగియుటకు మనము కృతజ్ఞులముగా నుండువలెను.

విద్యావిషయకములగు ప్రధానపక్ష లొక్క మహమ్మదీయులకేగాక హిందువులు మున్నగునన్ని సంఘముల వారికిని సమానముగ వర్తింపవలెగానే యున్నది. మహమ్మదీయులకు ప్రత్యేకముగ వర్తింపవలెగాడ కొన్నిగలవు. మనసంఘమునకు సంబంధించిన వానిని మాత్రమే మన మిప్పుడు చర్చింపవలెననుటకన్న గొప్పపాపము వేరొకటిలేదు. మనమన్ని విషయములనుగూడ సుఖముగా చర్చింపవలెను. ప్రతిసంఘమునకును అన్నిస్థితులలోను విద్య ముఖ్యతము. గాని నితంబింద నర్హములగు విధానము లన్నియు నవలంబింపవలెను. కొన్ని దేశములలోను ప్రజలు తమ విద్య విద్యావిషయకములగు నేర్పాటులకు చక్కగా కొనసాగించుటకు తగిన యోశక్తియును మెరుగుగా కలిగియున్నారు. కొన్ని విషయములలో నట్టికారకి దొరికెనువాకిన్ని నెక్కువని నడుచుచుండునుగలవు. దొరతనమువాకితే ఎక్కువని శాక్యములు గల హిందూదేశమునచోలు దేశములలో నాభారమును దొరతనమునాచే హెచ్చుగా భరింపవలసియున్నాడు.

తిలకండులు తమవిద్యలకు విద్యనేర్పించుటకు ముఖ్యముగ బాధ్యులుగాని తలెదండులు విద్యావిహీనులగుటయు నిరుపేదలగుటయు తటస్థించినచో వారాధర్మమును నిర్వర్తింపజాలరు. గత జనాభాసభట్టి 100-కి 5 మంది మాత్రమే ఈ

దేశమున చదువు నేర్చినవారు; గలరు. చదువనేర్చినవారిలో నైన విద్యాధికులుగాని వారి విధానమును గుర్తింపజాలరు. అట్టి విద్యాధికులసంఖ్య మిక్కిలి తక్కువగానున్నది. స్థితిగతులు చూడమన్న 100-కి 75 మంది కూటికిని గుడ్డకును చాలియు చాలనిస్థితియుం యున్నాడు. ఇట్టిస్థితిలో ఈదేశములో ప్రజలే విద్యావిధానముల నేర్పరపవలెననుట యసంభవమని మీరు గ్రహింపగలుగుదురు.

ఉన్నతవాఙ్మయాభివృద్ధికరమగు విద్య శారీరక శాస్త్రములు మున్నగు వానిని నేర్పటలో కొంతయభివృద్ధి గోచరించుచున్నదిగాని తక్కిన విషయములలో నంతయు నసంతృప్తికరముగనే యున్నది. సామాన్యప్రజలకును శ్రీలకును విద్యను వ్యాపింపజేయుట సంత్వృష్టికరముగలేదు. వాణిజ్య పరిశ్రామిక పారిభాషిక విద్యావ్యాపనము ఇంతవరకును స్పృశింపబడవైన లేదనియే చెప్పవచ్చును.

నిర్బంధోచితవిద్యాకాననమును వెనుక కీర్తిశేషులగు గోఖలేగారు సామాజ్యకాననసభలో నుపపాదించిరి. కాని దానివలన నెట్టి ప్రయోజనమును కలుగలేదు. అప్పు డేవిషయముయొక్క యావశ్యకతను ప్రజలు తెన్నగా గమనింపకుండుటచే వారు పట్టుదలతో పనిచేసియుండలేదు. కాని యిటీవల ప్రజల కీవిషయమునం దాధార మత్యధికముగహెచ్చినది. నేడెల్లవారును నిర్బంధోచితవిద్య యవసరమును ఘంటావధముగ ఘోషించుచున్నారు. కాని యట్టికాననము నొక్కసారిగా నీదేశమునకంతటికిని ఏకకాలమున వర్తింపజేయుట యసాధ్యమని యనుభవజ్ఞులమగు మన మెరుగుదుము కాని తీర్మానమునంగీకరించి కొన్ని కొన్ని స్థానములలో నైన వ్యాపకమునం దుంచుట కిపుడభ్యంతర మేమియును లేదనుట నిశ్చయము. ప్రారంభవిద్యను నిర్బంధోచిత మొనర్చుటకు పెద్దపెద్ద నగరములలోని పురపాలక సంఘము లొకవిధమగు విద్యాసుంకమును విధించుట తుత్తరపు లాసంగుటతో దీనిని ప్రారంభింపదగినది.

సంఘములో గొప్పస్థితిలో నున్న వారేగాక పేదరికముననున్న వారుగూడ తమ విద్యలకు కొంతవరకైన విద్య నేర్పింపవలెనను నానృత్తితోనున్నారనుట నిశ్చయము. చాలమంది నిర్బంధ మవసరములేకుండనే తమవిద్యలను పాఠశాలలకు పంపెదరుగాని కేవలము విద్యాభ్యాసులగు తలెదండులుగూడ విద్యావశ్యకతను గ్రహించుట కట్టి యధికారముమాత్ర ముండుట యవసరము. ప్రస్తుతము చాలినన్ని పాఠశాలల నేర్పరచినచో ఈనిర్బంధ మవసరమా అవసరమాయని మన మావల చర్చించుకొనుట కనుకూలము కలుగగలదు. విద్యాభ్యాసోచితవయములగు విద్యలలో 100కి 17 గురు మాత్రమే పాఠశాలలలో చదువుచున్నారని లెక్కలవలన తేలిినది. వీనిలో మహమ్మదీయులు 100కి 17 గురున్నారు. కాన నీవిషయమున మహమ్మదీయులకన్న తక్కిన సంఘములవారభివృద్ధిలో తేరు. అందరి స్థితియు సంతృప్తకరముగనే యున్నది.

మహమ్మదీయులకు ముఖ్యముగా నిబ్బందికలిగించునది భాషావిషయముగా నున్నది. మహమ్మదీయులకు ఉరుదు భాషయే ప్రధానభాష. మతనితివిషయము లాభాషలోనే బోధింపవలసి యున్నదిగాని ప్రారంభపాఠశాలలలో విద్య నాభాషలోనే నేర్పరవలెనని దేశములోనిమహమ్మదీయులలో విస్తారసంఖ్య గలవారు కోరుచున్నారు. కాని ఈదేశములోని మహమ్మదీయు లందరును ఉరుదు భాషనే వాడుచున్నారనుటకు మీకులేదు. చాలభాగములలో మహమ్మదీయు లక్కభాషలనుగూడ వాడుచున్నారు. కాన నీవిషయమున నొక్కసామాన్య మాత్రమునే నేర్పరప వీలులేదు. ఆయాజిల్లాలవారి యిష్టము ననుసరింప వలెను. కాన ఉరుదుభాషయేకావలెనని కోరువారికి ఆభాషలోనే విద్య నేర్పటకును అన్ని మహమ్మదీయ పాఠశాలలలో మతధర్మములను బోధించుటకును ఏర్పాటు చేయ బడవలయును.

మరియు నుపయక్తమగు పరిశ్రమమును గూడ నేర్పట ముఖ్యమగువిషయములలో నొక్కటియై యున్నది. అట్లు జరిగినగాని బీదకుటుంబములలోని విద్యలు దీర్ఘకాలము పాఠశాలలలో చదివి ఉచితవిషయములను నేర్చుకొనుట కవకా

శములేదు. మరియు విద్యలు పాఠశాలలలో నేర్చుకొనినవిషయములు వారికి నెమ్మట నుపచరించునవిగాగూడ నుండుట యత్యవసరము. అట్లుండవలెనుటచే నిప్పుడు చదువుకొనినవారలలోగూడ చాలమంది అక్షరములను గూడ మరచిపోవుచున్నారు. కానపాఠశాల మానినవిమ్మటగూడవారును! చదువుకొనుటకు వీలు కలిగింపవలసియున్నది. మరియును విద్య యుపయుక్తమగు ప్రతి గ్రామమునను పఠనమందిరముల నేర్పరచి పుస్తకములను వార్తాపత్రికలను సమకూర్చుట యత్యవసరము. మరియు పాఠశాలలలో విద్యాభ్యాస మొనరించి నవారిలోనే కొందరిని మతబోధకులనుగా నియమించుటవలన జాలప్రయోజన ముండగలదు.

మాధ్యమికపాఠశాలలవంకదిరిగిన మహమ్మదీయబాలరసంఖ్య చాలతక్కువగా కనబడుచున్నది. ఇదియే గొప్పయనర్థము గాని దీనికికారణమును మనము వెంటనే కనుగొనుట పొసగదు. నిజమగువిద్య మాధ్యమికపాఠశాలలలోనే ప్రారంభించి ఉన్నతపాఠశాలలో విస్తరించివిద్యాధిని కళాశాలాప్రవేశమున కర్హునిగాచేయని అట్టిపాఠశాలలే చాలతక్కువ గా నున్నవను మొర హెచ్చుగా వివరబడుచున్నది. దొరతనమువారిట్టిపాఠశాలలను ఏర్పరచుటయేలేదు.మునిసిపాలిటీలును జిల్లాబోర్డులును ప్రజలును మాత్రమే వీనినేర్పరచి యున్నారు. వీనిలో 228 పాఠశాలలు మునిసిపాలిటీలవలనను 992 పాఠశాలలు లోకలు బోర్డుల వలనను 1014 పాఠశాలలు ప్రజాసంఘముల వలనను ఏర్పరింపబడి యున్నవి. వీనిలో మహమ్మదీయులకొరకేర్పరింపబడినవి మిక్కిలి తక్కువగా నున్నవి. ఈపాఠశాలలసంఖ్యను జాల హెచ్చించుట యవసరము గాని ఈపనిని ప్రజలే చేయవలెనని సాధ్యముగాదు. కాన మునిసిపాలిటీలు జిల్లాబోర్డులును దొరతనమువారును నేర్పరచుటయవసరము. కొన్ని కొన్ని జిల్లాలలో మహమ్మదీయులకు ప్రత్యేకముగ నిట్టి పాఠశాలల నేర్పరచ వలసిన యావశ్యకతగూడ గలదు. సాధారణముగ మునిసిపాలిటీలు బోర్డులును నేర్పరచిన పాఠశాలలలో స్థలముచాలదనిగాని జీతమిచ్చుకొనలేదనిగాని ఏబాలునిగూడ వెదలనడువకుండ చూచుట మనపని. చాలమాధ్యమిక పాఠశాలలలో ననేకరాజధానులలో పారసి ఉరుదుభాషలను నేర్పునుపాధ్యాయులు లేకుండుటచే మహమ్మదీయబాలు రట్టిపాఠశాలలలోప్రవేశింపనవకాశములేదు. కొన్ని పాఠశాలలలో మహమ్మదీయ బాలరకు కొందరికి ప్రత్యేకముగ స్థలమేర్పరచుట గూడ యత్యవసరము. ప్రతిజిల్లాలోను మహమ్మదీయ పరిష్కాధికారులను నియమించుటయు విద్యాకాఖ డైరెక్టరునకు సహాయునిగా నొక యువోగినినియమించుటయుగూడ నావశ్యకము. అతడు మహమ్మదీయ విద్యావిషయమున వాకబుచేసి డైరెక్టరుకు సలహానిచ్చుచుండవలెను. ఇట్లుచేయుట ప్రత్యేక పాఠశాల ప్రేక్షయని తీవ్రవాదము చేయువారు కొందరుండురు. కాన మనకుట్టిప్రత్యేకపాఠశాలమును కోడటలేదు. దేశమందలి ప్రజలలో నేసంఘమువారి కేనను విద్యావ్యాప్తికి సౌకర్యమేర్పరచుట ప్రత్యేకముగ్రహణముగ కలంబుడు నేని యట్టియనుగ్రహము దేశముల కందరికిని లాభకరము గాన నటుల వెనుకబడియున్న సంఘములలో విద్యావ్యాప్తికియే చేయబడు సాధనములు పాక్షికమూనములని యాందోళన మొనర్చుటకన్న నీచక్కత్య మింకొకటి లేదని నీ నాతంపు.

దేశభాషలు విద్యగరవుట తుత్తమసాధనములని యామోదింపబడువరకును విద్యావ్యాపన సుధికముగజరుగనేరదు. మహమ్మదీయులకు దేశభాషయగు ఉరుదుభాష ఇటీవల చాలవిస్తరించినది. కాని కొందరు దానియం జన్యభాషాపదములను సం దర్భాభివ్యమును చూడకుండ చేర్చుచున్నారు. ఈ 9 సంవత్సరములలోను పట్టుకులను బడసిన మహమ్మదీయుల సంఖ్య 100 కి 30 సంతుల వరకు హెచ్చినది. కాని ఆ సంఖ్య హెచ్చుటకు వీలులేదు. బోధనాభ్యాసమును బడసిన యుపాధ్యాయులు దొరకుట లేదను మాట తరుదుగ మనకు చెపుటకుచున్నది. నైద్యకళాశాలలో 10-12 గురికన్న మహమ్మదీయులు లేరు. ఇంజనీరింగు కళాశాలలలో 5-6 గురికన్న లేరు. డేరాదూనులోని ఆటవిక పాఠశాలలలోను పూనాసంబరు విలుపూరు, కోయంబుత్తూరు, నాగపూరు పూనా నట్టిజుమలలోని రవీర సాయక పాఠశాలలలోను భూగర్భ విషయక పాఠశాలలలోను తకుతి కత్తక పాఠశాలలలోను మహమ్మదీయ విద్యార్థులు లేనేలేరు. ఈపాఠశాలలలో సాయాశాస్త్రముల సభ్యునించుటకు విశ్వవిద్యాలయములలో పట్టుకులను బడసిన భారతీయులేగాని తక్కినవారర్హులుగారిని నియమమేర్పరచబడి యున్నది. బోధనాభ్యాసన పాఠశాలలను మహమ్మదీయుల కేర్పరచి ఆంధ్రభృగింపగోరవారికి నరిపడు సంత విద్యాభ్యాస నొసంగుట యత్యవసరమి.

దేశములో నున్నదిదగ్గర ప్రాంతము మొదలగు
దొరతనమునాడు నిర్ధారణచేసికొనిన విధానమేమియున్నది. ఇది
యట్టిదని దీర్ఘగ్రహణ దర్పణ జరిగినపుడు శ్రీరాజ్యచక్ర
వర్తిగారు కనిపించిరి. శ్రీరాజ్యచక్రవర్తిగారు రింత ప్రజారంజకలగు
టకు వారు విద్యావిద్యుత్తులనుకొనికొనినట్లు కనిపించిన విషయ
ములే ముఖ్యకారణములు. కాని ఈ దేశమున చక్ర
వర్తియును రాజ్యాంగసభవారును రాజప్రతినిధియును రాజ్య
పాలకులను ఏమియునుగాని మునిధాన మిదియని మునుపు
టకును పురుషోద్ధ్యోగములట్టి నిర్ధారణచేయబడిన వానిని ఆచ
రణమునకు జేర్చుటకును సంబంధములేదు. ఈ దేశమునకు పురు
షోద్ధ్యోగములగుటకు వ్యక్తుల విశ్లేషణలలోని భేదములను
నను అధికారులు తమయగ మాయమునుబట్టినను పురుషధన
ము విస్తారముగ వ్యయపరచి పురుషోద్ధ్యోగములని నిర్ధారణ
చేయబడిన విధానములగుట బహుశాయమునాటికి గాని ఆ
చరణమునకు రాకుండవలయు యువయోగమును చాలవరకు
గోపించుచున్నది. దానిచేసినవారి కనుకముగ తిన్న
చెప్పిపేర్కొనుటచే దానికనుక జరుపుటలోనే కష్టమంతయును
గలదని న్యాయవాదులు మామూలుగ నుడువుచున్నారు. అటు
లే పురుషోద్ధ్యోగమును విధాన మామోదింప బడినవియుటచే
హిందూదేశములకు దాని ననుకూల జరిపించుటలోనే కష్టమంత
యునుగలదు.

దేశాన్ని బంకిపురము నాగపురములలో నూతన విశ్వవి
ద్యాలయముల నేర్పరచుటకు నూచనము ప్రకటించబడినది.
వానిని ఏమైనది? ఈ దేశమున నింక నెన్నియో విశ్వవిద్యాల
యముల నేర్పరచబడవలెనని శ్రీరాజ్యచక్ర వర్తిగారు చెప్పిన
విషయము కేవలము నిర్మూలము. వెట్ల విశ్వవిద్యాలయ
ములను కళాశాలలను పాఠశాలలను అత్యవసరముగ కావ
లసియున్నవి. అట్లు కళాశాలలను పాఠశాలలను విస్తారము
గ నేర్పరచబడవలెనని ప్రాంతాని నేర్పరచబడవలెనని విశ్వవి
ద్యాలయములను కొంత ప్రయోజనమును కోరిపోవుచున్నది.
విద్యార్థులకు నివాసభోజనభోధక సౌకర్యములగుట విశ్వవి
ద్యాలయములగుట నవసరమే. పురుషోద్ధ్యోగము విశ్వవిద్యాల
యముల దేశమునకు చాల మేలుచేసిననుటలో సందియములేదు.
ఇవి ఇటులే వర్తి దేశమునకు మహాపకార మొనర్పగలవు.
కరీషీం చుట మాత్రమే గాక బోధించుట
చుటగుట నీ విశ్వవిద్యాలయము లవలంబించవలసియును మరల
లాభకరము. ఒక పురుషోద్ధ్యోగమును మరియొక ప్రతిష్ఠాపనముతో
పోల్చి కేవలమైన దానియందు పాక్షికమును చూపుట మానన
సహజము. ఇది మనకుగల పురుషోద్ధ్యోగమును సూచకము
గాని అట్లు చేయుటలో సరికరమైన వాని నుజుయలను కేవ
లము విస్తరించు దోషమునకు మనము వోటియుట సంభవించు
చుచున్నాము. ఇతర అత్యవసర విషయములను కొరచుండియు
పురుషోద్ధ్యోగమున గలవాని లాభమును పూర్తిగా నుపయోగించు
కొనుచున్నాము. కేవలము నిరసించుట యుపేక్షించుటకన్న
నిదియే నమంజరమున నాతలంపు. ఇదియే కాల్పనికము.
అకస్మాత్తు కేంద్రీకృతకళాశాలలను బోలినది. కలకత్తాబొంబాయి
అలహాబాదు చెన్నపురములలో నున్న వానికన్న కేవ
లములను నివాసభోధక సౌకర్యములతోగూడినవిశ్వవిద్యాల
యములను దొరతనమువారేర్పరచవలసివచ్చినవిశ్వవిద్యాల
యములమైన నేర్పరచవలసియును పడియున్నది. విశ్వవిద్యాలయ
ములందలి విద్యాయంత్రపురుషుల కోర్కె మెప్పుచున్నది.
కాని కొందరు దానిని సామాన్యముగ నందరికిని సాధ్యపడకుం
డునట్లు ప్రాంతస్వరూపమున దూరమొనరించుచున్నాను
ప్రాంతస్వరూపము కొంతకరకర సర సు ననియే నాతలంపు.
కాని దాని కలితము మొనరించుట యవసరముగాను ప్రాంత
గా నేర్పరచుట పాఠశాలల నామోదింపుటలను పాఠశా
లలలోని విద్యార్థులను కళాశాలలలో చేర్చుకొనుటలను
ఇటీవల నేర్పరచబడుచున్న కళాశాలలనుబట్టి మహమ్మ
దీయులకు కలుగుచున్న నష్టమును మీరంత శ్రద్ధతో గమ
నించలేదు.

సలహా చాలదను నెవరైన విద్యార్థులను కళాశాలల
లో చేర్చుకొనుటలేదని అలహాబాదు విశ్వవిద్యాలయమునకు
వైస్ చాన్సలరుగానుండిన డాక్టరునుండరలాలు గారు స్పష్టము
నక్కానింపిరి. ఇటులే జరుగనిచ్చుచున్నారో నేనుగ్రహించ
లేకున్నాను. కాన నిట్టి ప్రాంతస్వరూపములను గోరవారు
సంస్కృతమైననుగూడ కళాశాలలసంఖ్య మెప్పురకును
నట్టియనుముల నాచరణములలోనికే తేగోరగూడదు. గంపెను
పొల్లకన్న గట్టిగంజ యొక్కటియే చాలుననుకొని విశ్వ
విద్యాలయములవిద్యుత్తు వర్తింపదు. పురుషోద్ధ్యోగము మహమ్మదీయు
లకు ఉన్నదివిద్యుత్తు దధికముగ ప్రాంతాన మొనగకల

దిన విషయమున విడిచిపెట్టవలెనని కలిగించుచున్నది. హిం
దూదేశమున మహమ్మదీయుల నేర్పరచిన కళాశాలలు మూడు
మాత్రమే గలవు. అలహాబాదు నొకటియు లాహోరులో నొక
టియు బెనారసులో నొకటియుమాత్రమే యున్నవి. మహ
మ్మదీయుల విద్యాభివృద్ధికి బొంబాయివాస్తవ్యులగు టోచో
మహమ్మదీయుల యూరపు సాహెబుగారు కలకత్తాలో నొకటియు
బెనారసున కృతజ్ఞతకు పాత్రులైనవారి విన్నవించుచున్నాను.
ఈసాహెబుతో నివాససౌకర్య సముపేక్షముగ నొక కళాశాల
నేర్పరచవచ్చును. అన్ని రాజధానులకంటె బొంబాయి రాజ
ధాని కట్టి కళాశాల నేర్పరచుటకు సౌకర్యము లధికముగ
గలదు. అచటకును భరితమున తక్కిన మహమ్మదీయుల పురు
షులగుట ప్రామాణ్యమున నీ దేమియును కష్టములేదు. కళా
శాలలలో చదువుట కర్మలకు మహమ్మదీయుల బాహుసంఖ్య
చాల తక్కువగ నేయున్నది. వారైన పురుషోద్ధ్యోగము లభించుట
లేదు వారిలో కొందరికి మాత్రమే దొరతనమువారి కళాశాల
లలో ప్రవేశము కలుగుచున్నది. ఇతర సంఘములవారిలో
సమముగ కళాశాలలను పాఠశాలలను విస్తారముగ నే
ర్పరచుటకు మనము తక్కిగలిగి యుండలేదుగాని మహమ్మ
దీయుల బాహు కన్న కళాశాలలలోను పాఠశాలలలోను ప్ర
వేశము కలిగింపదగిన ఏర్పాటులను చేయవలెనని మనము
దొరతనమువారికి విన్నవించవలసియున్నది. పురుషోద్ధ్యోగము పాఠ
శాలలలో ప్రవేశము దొరకక ఉన్నత విద్యాభ్యాసమును
మానుకొనిన బాహుసంఖ్యను పురుషోద్ధ్యోగమును పురుషోద్ధ్యో
గముల యవసరమున నేను ఇండియా దొరతనమువారికి నూచిం
చుచున్నాను.

విద్యాభ్యాసో సంబంధముగలిగియున్న పాఠశాలలలో
పట్టుముల బడయువారి సంఖ్యను తగ్గించవలెనని కోరువాడు
కొందరిదేశమున నున్నారనుటకు సందియములేదు. దొరతనము
వారి యుద్ధానికి ముందు కురు కురు యుద్ధానికి వ్యక్తు
లను చాలి నంతకు మించి కన్న నెట్లు ముది
పట్టుములను బడిన వారుండ గూడదను నదియే వారి
మతము. అటు కానివో ఉద్ధ్యోగములసంఖ్య మెప్పురకువడ
లసి వచ్చుననియు అట్లు మెప్పురకువడవలెనని విద్యాభివృద్ధి
పురుషోద్ధ్యోగములలోనివారును నూతలయచున్నాను.
విద్యాభివృద్ధివారికి కనిపించు పద్ధతి లీదేశమున చాలతక్కువగ
నందుటగుటనవ్యక్తమే. దావలక నాందోళము కలుగుటయు
నిజమేగాని ఈబాధన విస్తారముగ ఉన్నత విద్యాభివృద్ధివారిలో
మును ఉన్నత పద్ధతుల కన్నతక్కువ పద్ధతులతోవారి సంఖ్యను
తగ్గించుటయును కావాలను. దొరతనమువారికి యభిప్రాయ
మును కలిగి యుండునని తలచుట పొరవాటు. హిందువులను
మహమ్మదీయులను మెట్లుమంది కేవలదోగముగా చేతుచేసే
విద్యుత్తునించుటలేదు. ఉన్నత విద్యుత్తుల ఆస్తికవైతిక
సాంఘికాభివృద్ధి కలుగవలెనని న్యాయము పాఠశాలలకన్న భా
రతీయులకే అధికముగ కలదు. విద్యుత్తులకేవలమువిద్యాభ్యాసముకే
అభ్యసించవలెనని కొందరు పాఠశాలలను మనకేవలదోగము
బోధించవచ్చుచుండుట వారి చాలవలెననియున్నది. పురు
షులకు భారతీయులకు అందగూడవని తలచుచున్నాను. పురు
షులయునుగూడ భారతీయులనుబట్టి కర్మలనుబట్టి విద్య
లేకుండవలెను విద్యుత్తులచేతను మనకందవలెను. మహమ్మ
దీయులకు అన్ని సంఘములవారిలోను విద్యాభివృద్ధి చేసి
పురుషోద్ధ్యోగములను లాభ్యములను విశ్రేణిలను అభివృద్ధి
కొనించుటయునవసరము పురుషోద్ధ్యోగమును ప్రాంతానిగోర
మున కనుగుణ్యముగ వార మొనరించవలెను. ఇందులకు ఉన్నత
విద్యుత్తు మూల చాల విస్తరించవలెననియున్నది.

పాఠశాలలలోను కళాశాలలలోను విశ్వవిద్యాలయముల
లోను చాలవలెనని విద్యార్థులను నిగ్రహింపుచున్నా
రను మొరయుంటే విషయమునున్నది. ఇట్లు నిగ్రహిం
కుట యుక్తముగాదు. కొంతమంది ధీ
శక్తి కాల్యమున విదితముగాక కాలక్రమమున విదితమునకు.
ఇట్లు నిగ్రహింపుటకులెవరైన దోషము లేదనియు, మనచ
రింపకుండ చేయవలెను తలచుచును. నూతనవిద్యుత్తుల ప్రకా
రము విద్యార్థుల కారిత మానసిక స్థితులకు మించిన భారము
కల్పించ బడుచున్నది నీ సురియొక మొర విషయము. ఈ
మొర వానాటికి మెప్పురకు చున్నది. ఈ కారణమున
యొక్కయొక్క లగునరికి చాలమంది దేహోగ్య విహీనులను
చున్నాను. వీరిలో చాలమంది ఆకాల మరణముల వార బడు
చున్నాను. ఇందులకు గోపాల కృష్ణ గోఖలే గారే మనకు
నిదర్శకముగ నున్నాను. ఆయన ఇంక 10 సంవత్సరములైన
దీనించి యుండిన ము దేశమున కెంతటి మేలు కలిగి
యుండును. ఒకసారి ఆయన ప్రబల విద్యాభివృద్ధి

యొందీ ఆకాల మరణముల వార బడు చున్న
బహుళ సంఖ్యలగు పాఠశాల విద్యార్థుల విద్యాభ్యాసమును గు
ర్చించించుచు నాతో మాటలాడిరి. దీనిని గురించి దొరత
నమువారు లెక్కలను తీయుచునాతనివినాకర మగుగ
ఏర్పడియున్నదని స్పష్టము. కాగలదు. ఇది ఎంతయు నెను
టి నిధానమున పాఠశాలవిద్యుత్తుల విద్యుత్తునించిన వారి గతియై
యుండగా దాకన్న మరల కష్టములకు పురుషోద్ధ్యోగము
విధానమున విద్యుత్తులనుంచువారికి వేరే నుడువబనిలేదు
ముందగతి తలచుకొన గుండె చెడుచున్నది. ఇట్లు మొయర
ని బడువును మెట్లు నమంజరముగాదు. అవారమును భా
మును మెయ్యుటకులన లానియొక్కములలో నేది చెడునో.
మరు చెప్పగలదు? అట్లు చెడరనేని అది మరల గూటబడుట.
స్థిరత్వములో బాధపడవలెనని యుండును. ఇప్పుడు
అలలయించును దేవా పరిశ్రమలయించును అధిక
మగు శ్రద్ధవహించుచున్నాను. ఇది పురుషోద్ధ్యోగము
నే యున్నదిగాని గాఢమునవిశ్రమలన కలిగిన అలగ
శరీరపరిశ్రమలన నివారించుకావాలను. మనకేవలము
శరీరపరిశ్రమగూడ చేసిన మరలహానికూడ కలుగవచ్చును
అలగ్యకరముగ శిరోస్థిని కలిగిన దేశములో స్వభావలో
విద్యాభ్యాస మొనరించిన పాఠశాలలను అధికమెట్లు చే
మగు నీదేశమున అలగ్యభావము కలెనను శ్రమలపాలై విద్య
నభ్యసించుట ఎంతభారముగ గ్రహించవలెను. ఈ దేశముంద
విద్యార్థులలో వెట్లముందిక కడుపునడచిందిలేదు. ఒడలు
నిండ బట్టలేదు. అలగ్యకరముగ గృహములేదు. భావ కేవ
లమగ్యభావ. వారు దానినివివరముగ. వివరములేదు. అభావ
వారికాడుకలోలేదు. ఇంతశ్రమగలిగిననుగూడ మెట్లుమూ
పట్టుములను బడిన పాఠశాలలను పట్టుములను బడిన అలగ
యలకు తీసిపోవుటలేదు. వివిధవిషయముల పరిచయము అలగ
దేశమునకు పట్టుపడియునను మొదలగ నుండుననుటకు పరిశ్ర
తులే కాంక్షము గాని అతదధిక కృషిచేయుట కారణము
గాదు.

ఉన్నతవిద్య దేశమున విస్తారముగ వ్యాపించవలెనని
కోరుచున్న వారికి పాఠశాలలలో విద్యార్థుల తియ్యకొనవలసి
దేశముల చాల బాధకలించుచున్నది. అంగదేశము ప్రపంచ
మునందల్పవిద్యుత్తులకంటె మైన దైన నచటగూడ దేశము లిం
మెప్పుగా ప్రయత్నించుటలేదు. హిందూదేశము మిక్కిలి
వీధిదేశ మగుటకును నిర్లభ్యముగ చేతములను పురు
కొనుటకును సమర్థులగు బాహుసంధానో పేదరి
మున ఉన్నత విద్యుత్తు మూలము కావలసివచ్చినది
ఉన్నతవిద్య ధనవంతులకు మాత్రమే ఏర్పరచబడినదను వా
దమగూడ విషయము. ఈభావము భారతీయులకు చాల
నూతనము. భారతీయులనున్న గుప్తాచ్యుతములలో ఉన్న
విద్యుత్తులకుమాత్రమే అనునయము మెన్నమున లేదు. సాధ
రణముగా విద్యాభివృద్ధి ధనవంతులకు కలుగుటలేదు. ఈ
విషయమున పాఠశాలలలోగోతముల విద్యాభివృద్ధియు కేవలము
భిక్షువులగున్నది. ఈదేశమున పాండిత్య పురుషోద్ధ్యోగముగ
ముగ నున్నది. పాఠశాలలలో మొన్న మొన్న దీనిక
విద్యాభివృద్ధి నీచముగ చూడబడుచుండెను. ఇందిరులను వారి
పరిజనులతోనే చూచుచుండిరి. మరలమునట్టియు న్యాయము
నలలుబట్టియు ప్రాంతములలో పండితులకు సంఘమున సగ
సానమొనంగబడినది. విస్తారముల పాండిత్యమును గడించ
వారుపరిజనులను నిరుపేదలును కూడగాని మధ్యతరగతివారుగ
నుండిరి. అతరగతివారి కట్టిసౌకర్యము కలిగింపవో చాలదుని
కలుగగలదు. ఈతరగతివారిలో నుండియేపూర్వము న్యాయ
దాయమైనకాఖల అధికారులను రాజనీతిజ్ఞులను చరిత్రకా
లనుకవులను రత్నజ్ఞులను చరిత్రకావ్యములను యాంత్రికుల
నుగూడ నేర్పడిరి. ఈమటులయును కాలక్రమమున వీధిని
వచ్చిరి. కాననీతరగతివారు ఉన్నతవిద్య లభించుట కభ్యంతరము
కలుగకుండ చూచుటకునవిధి. విశ్వవిద్యాలయములపరిపాల
సంఘములలో ప్రతినిధులసంఖ్య తక్కువగనుండుట గొప్ప
పముగనున్నది.

ప్రస్తుత మాంగళ దేశమున ఎంతవీధియుండెన నొకంతయును
నమగలవాడైనవోనున్నతవిద్యుత్తును బడయుటకు వీలగునట్లు దొ
రతనమువారువిద్యావేతనములొసంగు విధానములను సవరిం
చున్నాను. ఈదేశముందుగూడ వీధిలకే ముఖ్యముగా విద్యా
సౌకర్యము చూడబడుచుండెడిది. ఇప్పుడు విద్యాభ్యాసము పూ
గా తొలగించి. మరల నట్టిసౌకర్యము వీధివారులకు కలిగిం
కున్న అనాదిగా పాండిత్యమునకు పేరుకొనిన భరతీయు
మట్టి పురుషోద్ధ్యోగము గోపానలసి వచ్చును.

హిందూ విశ్వవిద్యాలయమునకు కాశీనగరమునందు మా
త్రీమే అధికార మొనంగవలెనను అది అఖిలభారత హిందూ
విశ్వవిద్యాలయమే యని శర వార్కర్లుగా రే నిర్వచింపిరి.
కాన అతీఘుతాని విశ్వవిద్యాలయము నుడ అఖిలభారత మ
హమ్మదీయ విశ్వవిద్యాలయమేయని నిర్వచింపవలెగలదు. హిం
దూదేశమందలి అన్నిభాగములనుండియు విద్యార్థు లీకాళు
లొ నిదన్యభ్యసీంక నర్హులు పరిపాలక సంఘములొ అన్ని రా
జధానులలోని సామాన్యులను ప్రితినిధులు నుండగలరు.
చాన్సలరు వైసుచాన్సలరు ప్రిచాన్సలరు మున్నగు
సహాధ్యక్షులుగూడ అతీఘుతానివారేయై యుండవలెనని
శాసన నిండేకేటు నభ్యుపాని సభ్యులు ఆలహాబాదు లొన్న
డ్రీటి బంకిపురము లాహాబాదు కలకత్తా మున్నగునగరములలోని
వారుగా నుండవచ్చును. అధికారులు సాధికారులునగు రాజ
ప్రభులలో శ్రేష్ఠులగువారందరును ప్రితినిధులుగా నుండ
వర్హులు. ఈ విశ్వవిద్యాలయమువారొసంగిన పట్టుచులను
దొరతనమువారా రామోదంపకంపి యుండుటను వారు దీనికి
గొప్పవిరాళము నియ్యవలసియుండుటను ఉచితరీతినిపనిజరుగు
నట్లు గడునించుటకు కొంతయధికారమును వారు కరగతము
కావించుకొన గోరెరి. కాని దొరతనమువారి కట్టిఅధికారమును
లేని విశ్వవిద్యాలయము లొసంగు పట్టుచులనుగూడ దొర
తనమువారా రామోదంపయన్నార అనువాదేతము కలుగగల
దు. కానియాయా యేతముయూని దొరతనమువారికట్టియధికార
యుండుటయుచితమనియేమన మొప్పుకొనదగును. ఎంతవరకేయధి
కారమును విషయమున మనము చెప్పుకొనుదానిని వారువినదగు
దురు. అగజేర్పనచిన విద్యార్థిప్రితిస్థాపనములవైనను గూడ
ప్రిభుస్వోద్యోగుల పరిశీలన ముండనిచో రాజద్రోహము
కరణబడునను ననుమానముగూడ కలదని తెలియుచున్నది.
అట్టి సంశయముననే దొరతనమువారిట్టి యధికారమును వశ
పరచుకొన గోరేకేమా నేను గ్రహింపజాలను. కాశీవిశ్వ
విద్యాలయమును అతీఘురు విశ్వవిద్యాలయమును బోలిన క్రతి
స్థాపనలతో నట్టి సందియమును దొరతనమువాంతును పొంద
వనవరము లేదని నేను విన్నవించుచున్నాను. ఇట్టి ప్రితిస్థాప
నముల పరిపాలించు మహోదారులు ఆమోదించు విషయములు
గూడ రాజద్రోహబోధకము అనినచో వానికి రాజద్రోహమును
వేదంబుయే యసంగతముగాని నిజముగ నట్టి సందియమున
కవకాళములు గలవని నేనొప్పుకొనదును వానిని నివారించుట
కట్టి యధికారము దొరతనమువారికుండుట యత్తరసరము గాని
వారట్లుంచుకొనిన అత్యధికమగు హక్కులను దొరతనము
వారుగాని తెప్పినెంటు గవర్నరు గాని ఆముఖానికి దెత్తురని
మీరు విశ్వసించువని నేదలచెద. నిజమాయా హైందవ మహా
మ్మదీయ విశ్వవిద్యాలయములవంటి విశ్వవిద్యాలయముకార్యా
చరణమున దొరతనమువారు జోక్యముకలుగజేసికొన అవకాశ
ము సంభవించుట చాల దుష్కరము. అధిప్తాయ భేదము
లను స్వగౌరవభంగకరములుగ భావించువారు కొందరు
కలరు. అట్టివారు తమ పాలించుసంఘముల తీర్మానముల
వాదల ద్రోయ మై అధికారులన్నమొడ వాని ఆజ్ఞలకు విధే
యైయుండెదరు. దొరతనమువారిట్టి యధికారములను తమ
యందుంచుకొనినను వైని వివరింపబడినతరగతి పురుషులు సంఘ
ముల యాజ్ఞలనుల్లంఘింప వీలులేని విధమును చూడవలెను.
సంయుక్త రాష్ట్రముల తెప్పినెంటు గవర్నరుగారికి
కార్యభార మధికమని మనకందరికి తెలియును. కాశీ హైం
దవవిశ్వవిద్యాలయ కావనమువారి కధికమగు సాధికారము
కలదునున్నది. ఈఅధికారమంతయు స్వర్గమైన కావలయును,
లేదా గవర్నరుగారి క్రిందియుద్యోగులచేతనైన ఉపయోగింప
బడవలయును. వీరికార్యాచరణము తమ వారే ఉద్యోగుల
చేతమొనెడవలెను. లేక అసంతృప్తికొందిన వీరింటు సభ్యుడులేక
విశ్వవిద్యాలయసంఘ సభ్యుడు తెలియజేసిన ఆంకములవైనన
నాధారపడియుండును. దొరతనమువారు తమఅధికారము

అత్యధికముగ వాడయ్యెనునుండినవియ నుటండ ఇట్లు అన్యధా విశ్వవిద్యాలయమువారి తీర్మానము తన అనిష్టం ధేచ్ఛనై మూలభూమియట విశ్వవిద్యాలయగౌరవముతో నంగీకరించునా? విశ్వవిద్యాలయము అభిలషారిత విశ్వవిద్యాలయము. ఆకారముతో దారి పరిక్షించునది తారము ఇండియా దొరతనముయొక్క ప్రధానోద్దేశ్యమునందుటచేచియుకాదా. విశ్వవిద్యాలయసంఘసాంప్రదాయము, సంఘము, నీతేటు సభలనుగూర్చి ముఖ్యముగ శ్రద్ధలు, మహమ్మదీయసంఘ ప్రత్యేక పరిస్థితులను అభిముఖ కళాకాలముబట్టి యాలోచించ వలసినది పెట్టుటకలవు. ఇండియాదొరతనమువారికి నునము విన్నవించుకొనవలసిన యంశముల స్వభావమును నేనామొందిన ప్రస్తుతమున గలిగిన యంశముల కొరత విద్యాకాభివృద్ధి కంతరాయము గలిగినవేరవు. హాస్తింజిప్రభృత రాజప్రతినిధి కాలమున నే మన మీయంశముల పరిష్కరింప ప్రయత్నించుట చాల శ్రేయముని నామభిప్రాయము. హాస్తింజిప్రభృత ప్రజల నమ్మకము విద్యకే మాత్రమేనైనది. వీరు హిందూదేశమును విద్యుదాభివృద్ధి రాజ్యాజ్ఞనందే నునము ప్రోత్సహించిన యెడ మహమ్మదీయసంఘము మనకు కడు అపకూలమైయుండును. విశ్వవిద్యాలయ విషయమును పరిష్కరించుటకును మహమ్మదీయములు హిందూ తత్వము చర్చించుటకు గాను వారి రాజ్య కుమారులెంచి నునము విద్యాకాభివృద్ధిని కోరవచ్చును. వివిధిభావప్రస్ఫుటమున ఏదోన ప్రోత్సహించియు చెప్పవలయు. మీరు వందవేళ్లు నూచనలపై దొరతనమువారి నిశ్చితాభిప్రాయము వారసిన తరువాత కమిటీవారముల కనుగుణముగ మహమ్మదీయ విశ్వవిద్యాలయ సంఘమువారికి నూచన లొనర్పవలయు. మన మొనర్చు నూచనముల దొరతనము వారియనుమతి బడయగలిగినయెడ, హైదరాబాద్ విశ్వవిద్యాలయమున కవి లాభకారముగ నుండినో మన హైదరాబాద్ సోదరులు వానిని తమ యిచ్చకచ్చినరీతి నుపయోగించుకొనవచ్చును.

అభిముఖపద్ధత ప్రయత్నము మహమ్మదీయ విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించుటకాజ్ఞయొసగబడవలెను నాశతోమనమందరము విశ్వవిద్యాలయ స్థాపనాసంకల్పమునందే మహమ్మదీయసంఘమున విద్యాభ్యాసము నుండి విడిచి యగువలయును నందియు లేదు.

ఈ విశ్వవిద్యాలయము ఉత్తర హిందూస్థానము నందలి వారికే అధికముగ మనముగ్రహించు. మైసూరు దొరతనము వారు ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము నేర్పరునగోరుట కుభ నూచకము హైదరాబాదు దొరతనము వారు గూడ నిందులకు గడగడగునని మహమ్మదీయముల విరళములు నుండి కొరత యావచ్చును. వారట్లు గడగిన మహమ్మదీయముల బహుభోష యోగము కలుగ గలదు. కాననీ విషయము వైఖరి దొరతనము వారికి నునము విన్నవించ వలసి యున్నది.

దేశీయ మహాజన సభ

ఈనెల 27 వ తేదీ మధ్యాహ్నము దేశీయమహాజన సభ అధివరణ తయారై యుండిన కాలము సమావేశమయ్యెను. సభాకాలములో కదిలేలమంది మనజులు ముఖముగ ముచ్చందుట కనుపై యుండెను. సభామందిరము పరాకమూలతో నయనా నందసంధాయకముగ నుండెను. ఉపన్యాస వేదికకు వెనుకను సమాజ పరిమాణముగల ఛాయాపటములు (సర్ ఫిరోజ్ మహత, గోఖలేగార్లు) అనుర్వవిధించెను. ఉపన్యాస వేదికపై రెండు చిన్న ఛాయాపటములుండెను. దేశభక్తుల మరణములకు తమ విచారమును తెలియజేయు వాక్యములు భవనమున నచ్చుటచుట్ట వ్రాయబడియుండెను. రాజభక్తి దైవపురాణము కాలావ్యాప్తమునై నలంకరింపబడెను. కాంగ్రెసు(పెన్సిలెంటుగాడు, కేనకటిసెన్సిలెంటు ప్రతిభలు అహింససంఘమువారు వికటకుగ సభాకాలకు వచ్చిరి. 1600 మంది ప్రతిభలుకలరు. 750 మంది వారిమణులు ప్రతిభలుగ వచ్చిరి. వేతులు రిలేలమంది కలరు. అధ్యక్షునకు నియమింపబడిన ఆనవనకు సింహగారు తోడ్పాటునొసాడిరి. ఉపన్యాస వేదిక క కు వి కాల మై పెక్కండు మహానీయులతో జరిగెను. అధ్యక్షులు సింహగారి యానము కుడితట్టన వాచాయుక్త రల్ హోల్, సర్ చంద్రవార్మ, పండిత భూపేంద్రవాద్ బాను, హరికృష్ణ లాల్, హరిచంద్రరాయ, టి. యస్. హర్వి, ఆనితెనటమ్మ గారును ఎడమ తట్టన కుర్రంద్రవాద్ బెన్ద్ర, బాబు నయదు మహమ్మదు, మల్లారావు, సర్. డి. నా. వెటిల్, సర్. బాల

చంద్ర, సర్. ఇ. బహింరహింతుల, భేల్, డబ్ల్యు. ఈ. వడియ గంధీగార్లును అసీతులైరి. కరాచివాస్తవ్యులగు గౌ. వెల్లు గారును, తాతా గారును, వారిభార్యయును, బి. బొబ్బగారును వ్యాసుమూర్తి ముఖ్యమూర్త మహారాజాసింగు, సో. జి. జి. వి. గారు మున్నగువారును ఉపన్యాసవేదికపయి తమ అనవముల స్వీకరించిరి.

భారతీయ కవిత్వము స్వాగత గీతమును పాడుటతో కాంగ్రెసుగ్రంథ ప్రారంభమయ్యెను.

అహింస సంఘాధ్యక్షులగు డి. ఇ. వాచా గారి కండ్లు జల్లుగ నుంటుంటే స్వాగతోపన్యాసమును తమ పుత్రునితో చేచివించిరి. కాంగ్రెసు సభ నలంకరించిన మహానీయులకు వీరు మనః పూర్వక స్వాగతము నొసగిన యంతరమున కాంగ్రెసు సభకును భారత దేశమునకును ఇటీవల సంభవించిన కష్టములను అభ్యుత్థానితలచవలె నూచించిరి.

అధ్యక్షుని నియోజించు తీర్మానము నుపసాదించుట.

సర్ సర్వేంద్ర ప్రసన్న సింహగారి వ్యక్తునిగ నియోజించు తీర్మానమును సి. హెచ్. శిశిల్లాకు గారు పాఠించిరి. తీర్మానోప పాదన నందర్భమున వీరు సింహగారి గౌరవప్రభువును జీవయాశ్రయింపించిరి. కాంగ్రెసుసభ తనవిశిష్టతకార్యమును ముగించినదనియు, ఆకారమున నిక, జీవించి నగత్యము లేదనియు సభతాలాభ ప్రత్యక్షశ్రుతులును, మిత్రులును చెప్పి కొనువారును వాదించుచున్నారని. కాని ఇట్టిమానవమే కేవల మనత్యమునకు ప్రస్తుత మిట గూడనజనసంఖ్యయేనాటి ప్రజలకు కాంగ్రెసు సభ యందలిగౌరవము, వారు తమ అధ్యక్షునకు స్వాగతమునకుటలతో నెల్లడియినది. ప్రజలసింహగారికి గొప్పవిరుదములను, అక్కడ క కేక్రిగ ఉద్యోగముల సేనాబాంధు. కాని తమజ్ఞానచార్యములకు దేశోద్ధరణకు వియోగపర చినయెడ వా రెల్లకాలము సింహగారియెడ కృతజ్ఞతయెంచు రని నెట్లొప్పుగాను నడిచిరి.

వై తీర్మానమును కుర్రంద్రవాద్ బెన్ద్రగారు బలపరచిరి. ఆయనపరమున సింహగారి ఉన్నతపదవుల వేర్పాడిరి. వై నరాయణగారి కార్యనిర్వాహక సభాసభ్యులు. కంగ్రెసు ప్రయత్నమున అహింసకేలు జనరణగ నియమింపబడిన పుష్కలభారతీయుడు. కలకత్తావ్యాపకములతో అగ్నిగణ్యుడు ఇట్టిప్రకాశనంతములకు తమ జీవచరిత్రమునకు మణిగనందు కేకనెన నొనర్చిన భారతీయ దేశభక్తులలో వీరు ప్రథమును పరిగణింపబడుదురు. కాంగ్రెసుసభవారిలో సింహగారువహించుట వలన వైతీకాభివృద్ధికి అమాత్యాధారములభించుచున్నది. జాతీయసమస్యప్రాముఖ్యమునుగూర్చి. హిందూదేశమందలి ప్రజా నేతరులలో శ్రేష్ఠ, సత్వి, ఉదారతములగువారు దేశసేవకులలో చేరిన స్పష్టమగుచున్నది. శ్రేష్ఠతమును, సత్వతమును, ఉదారతమును ఆమ అదర్శములుగ భారతీయజాతీయ పతాకచ్ఛాయను బహుప్రాచీనము మనశోమము ఉన్నతస్థితికి కొనివచ్చుటకు మనమందరమును వ్యాపకభక్తుల విధానమును నేనచేయుదుము గాక. నూతనవిభాగము కనుమాపు మేరలో గానబడుచున్నది. ఆ విభాగమువలన భావనంతతిహానికి మనోపకారము లభింపగలదు. ఇట్టివిషయస్థితిలోకాంతముతోగూడిన జరంజకత్వము ఉత్తమోత్తమ మొనగు సామర్థ్యమును కాజీ నీతి కాశలోపేతమును మౌద్గళ్యమును నేల మన స్నేహితులంతటి ప్రజ్ఞాశాలి మనకు నామకముగనుంటు అత్యవసరము గాన మన మారోకి స్వాగత మొసంగిమి. మహాత్మాజీయతో బహుకరించితిమి. అధ్యక్షునిగా నియోజించితిమి. అని కుర్రంద్రవాద్ బెన్ద్రగారు నడిచిన యంతరమున పండిత మాలవ్యగారు తీర్మానమును ప్రవచరిరి.

సింహగారిదివరకే దేశసేవకొచ్చిరి. స్వకన్యములతో అహింసకేలు జనరణ కడవిరి బడయ గలిగిరి. నయనరాయ గారి కార్యనిర్వాహక సభా సభ్యత్వమును బడసి అధికారులతోహృదయల కొనగ నిచ్చు గించినవో హైద్రాబాదులో అధిక గౌరవోపేత మగు పదవుల నలంకరింప గలిగినంత యోగ్యత కలవని లాల్లు మోర్లే గారుచే ననిపించ గలిగిరి. ఇట్టి సన్మనము లన్నిటితో సింహగారి కాంగ్రెసు సభకు విచ్చేసిరి. సింహగారి లంకరించు చుండిన వెద్ద యోద్గళమున వారికి శ్రేయస్సుగలుగుగాక. స్వపాపాపా స్వారంత్రియను బడయుటకై దేశములోని మేధాసంపన్నులందరము తమ బుద్ధి చాతుర్యములను కలిపిబోసి కొను నక సరమున సింహగారు గారు కూడ తమ మేధస్సును వారికి తోడ్పడజేసికొని మార్గమున నడిచెటగు గాక అని మాలవ్య గారు నడిచిరి.

హర్షుండో రోయియున్న గు మడికొనడ మహానీయులు తీర్మానమును పురపరచిన యంతరము గభ్యుల కలకలధ్వను

లలో నందేమాతరధ్వనులలో సర్ కెన్నెగారు శక్తివంతముగా గారగారిమును నడిపించి అధ్యక్షులతోపన్యాసమును కభ్యులకు లకు వినిపించిరి.

ముఖ్యము కలకత్తాలో సింహగారిక గంట 10 నిమిషములకాల ముపన్యసించిరి. సభ్యులు తదేదీక్షతో వారి వాగ్దేవత శ్రవణపుటములములమున గోగులునుండిరి. పృథి వాక్యానంతరమున సభ్యులు కలకలధ్వను లొనర్చుచుండిరి. అధ్యక్షులతోపన్యాసము కొంతయ అతివాడులను మాత్రము సంత్పప్రేమపజాలక పోయినది.

“స్వరతిరాలమునకు సత్కరణాలనము సమత్యము కాబాలము. పృథుల హితముకోరెదమ ప్రజల పరిపాలనకు పృథుల వలన నే జినర్వపదనలెనెయెడోయెనునోబడనభాదవచ్చును” అను వాక్యము అచ్చరింపబడునపుడు సభ్యుల ఉత్సాహ నూదిత మగునకలను అధ్యక్షులూరకొనియుండినవలె వచ్చెను. వాధ్యులగు రాజనీతిజ్ఞులు కృత్యములవలన, వాక్యములవలన కొన్ని సంవత్సరముల క్రిందిట దొరతనమువారి రాజ్యాంగ విధానమును మాన్యుకలిగెను అనుమానము ప్రబలమయ్యెను. కాని అట్టిమాన్యు కలుగలేదు. స్వపాపా స్వారంత్రియమును బడయుట కడగదులెదు. ఈ స్వారంత్రియమును బొంద నర్హులగుటకు మూడుమార్గములు కలవు ప్రజలస్థితి నభివృద్ధి నొందించుట వీటిలో నొకటి. ఈ మార్గము గభ్యులు మిగుల నర్హులైరి. ఈమెన్నగు అంశములు సింహగారి ఉపన్యాసమున కలవు.

కాంగ్రెసు విధానము.

నేడు (28-12-1915) చాల విషయములు చర్చింపబడెను. వై. గాన హోమయూల లీకును, కాంగ్రెసు సాయరస్యమును గూర్చిన తీర్మానములు తేటికి విజయ బడినవి. కానన సభల అధికారమును నియోజిత సభ్యులసంఖ్యను హెచ్చించుట కార్యనిర్వాహకులకు కాననసభ ఉత్తర వాడులను చేయుట అన్ని రాష్ట్రములలోను గూడ స్థానిక స్వపరిపాలనము నేర్పరుచుట మున్నగు సంస్కరణములతో నొక విధానము నేర్పరుచుట కొక ప్రత్యేక సంఘమునై నేర్పరుచుటయు ఈ సంఘమునా రక్షేర్పరచి మోక్షులలోను వాటితో గూడ సుప్రసించి ఆవిధానమును కాంగ్రెసు స్థాయి సంఘమువారికి 1916 న సంవత్సరము వాన నెల్లలోగా జరించవలె నను నొక చిత్తు తీర్మానము ప్రాయస పడినది. నేడు అధ్యక్షులు రాజభక్తి విజయమును, కార్యనిర్వాహక వ్యాపక పరిపాలకాధికార విభజనమును, మహతా గోఖలే సర్ హాసీగారు కెయివహర్డిగార్ల మరణములకు సానుభూతిని తెలుపు ఏడుతీర్మానములు సభ్యులకు నుపసాదించును. 1. పృథులకు వైతక నాకాదేశ నే వా భ్యాస మొసంగుట. 2. పృథికాకాననమును పరచించుట. 3. అధినిశేకములవారి అనాదరణము. 4. సామ్రాజ్యసంఘమున భగవంతుడ ప్రతినిధి. 5. గిరిమెంటు కూలీలపద్ధతిని తీసివేయుట. 6. బర్మాపంజాలు మధ్యరాష్ట్రములలో హైకోర్టుల నేర్పరుచుట. 7. స్వతేకి ఉద్యమము మున్నగు తీర్మానములు నేడు చర్చింపబడును.

అభిలభారత హైదరాబాద్ కాన్ఫరెన్సు సభ.

వై సభ 27 వ తేదీ ముగియ సమావేశ మయ్యెను ఆ వ్యవహారములను సభకు రాబాల నందుట తమ విచారమును తెలియజరచు అలెట్లుగా 1803 లేఖనంబి హైదరాబాద్ విశ్వవిద్యాలయమునకు అనుజ్ఞ నొసగించునకును దొరతనమువారికి విరాళముల నొసగిన రాజపుత్రము మున్నగు మహానీయులకు న విశ్వవిద్యాలయసంఘమువారికిని హైదరాబాద్ జాతీయతత్వ తిను దెలుపు తీర్మానములు చేయబడెను. విశ్వవిద్యాలయమునకు కళాకాల శీర్షులయందు విధింపబడిన పరతులకు సంస్కృతి తెలియపరచుచు, యున్నందు విశ్వవిద్యాలయముయొక్క అధికారము వి విజయించుగాక అని తీర్మానోపపాదములు నెలవిచ్చిరి. అంతరమున యిక్కొన్ని తీర్మానములు చేయబడెను. హైదరాబాద్ తన వెనుకటి గౌరవమును ప్రకాశమును బొందగ వాడరలెనని వత్తునా అగు చున్నదని తుదిని మాలవ్యగారు గంభీరముగ నడిచిరి.

పత్రికా సంపాదకులు మున్నగువారి సమావేశము.

కత్తికాశానకు మున్నగు తమకు సంబంధించు విషయములగూర్చి చర్చించు నిమిత్తము పత్రికాసంపాదకులు, పత్రికాధికారులు, ముద్రాకాలాధికారులు మున్నగుసారందరు సమావేశముకానికైయించిరి. ఈసభ హైదరాబాద్ గురువారమునయమున సమావేశము కాగలదు.

విషయ సూక్తములేక.

అఖిలభారత మహమ్మదీయ విద్యా సమావేశము	2-3-4
జేతన మహాజననభ	5
ప్రధానవిద్యారామము	
మహమ్మదీయ విద్యా సమావేశము	6-7
నా కాంగ్రెసు యాత్ర	8
విలోపా మహాసంగ్రామము	
విశేషతంత్రావర్తన	9
ఇంగ్లీషు తంత్రావర్తన	10-11-12
గ్రామపంచాయతీలు, తేనావర్తన	13
స్థానిక స్వరాజ్యము, ఆధునిక విద్యాభ్యాసము	14
సిపిఐపాఠశాల విద్యార్థులు	
కృష్టియను గాత్ర ఆచారములు.	

సంధ్య పీఠిక

1915-వ సం. డిసెంబరు నెల 28-వ తేది

మంగళవారము

మహమ్మదీయ విద్యా సమావేశము.

నేటిదినము పునః సగరమున ఇరువది తొమ్మిదవ మహమ్మదీయ విద్యా సమావేశము ప్రారంభమయినది. న్యాయమూర్తి అబ్దుల్ రహిమానుగా రంగ్రాసనాధిపత్యము వహించి. వారి యుపన్యాసమున ముఖ్యభాగములను మరియొక చోట ప్రకటించితిమి. అం దెచ్చటను నిన్యాసము గాల్గిగారు తా మిప్పుడు వహించియుండు ఈ అధికార ధర్మమునకు నేమాత్రమును నన్యాయ మొనర్చినారని యనుటకు కారణము కానరాదు. మొదట తాము హైందవజాతికి చేరినవారనియు పిదప మహమ్మదీయులనియు ప్రారంభమునుండి దినరవరకును స్పష్టముగా దోహద చేసినారు. ఈ మాత్రమే కాదు. వారియుపన్యాసము సాంపత్తిక అఖిలభారతవర్త విద్యా మహాసమావేశము లేదను కొరంతకు దీర్చినదని చెప్ప సావాసించు చున్నారు. ముఖ్యముగా మహమ్మదీయులకు రెండు విధముల హెచ్చరిక నిచ్చినారు. విద్యా విషయమున మూల మాత్రములకు సంబంధించిన సమస్యలన్నియును దేశమున కంతటికిని సంబంధించినవి. మహమ్మదీయులకు ప్రత్యేకము చెందునను స్వయం కొన్నికేవల మహమ్మదీయ విమావేశము ఈ రెండు రెండింటి సమస్యలను విమర్శించి తీరవలెను. తమకి చెందినవారికి మాత్రమే విమర్శించుట అని వానిచే చుట్టుకొనుచుగా నాలో దిండుట గాని సాక్షిలీ యపరాధిరంగా కాక మూడడు ఇదియే మహమ్మదీయులకి న్యాయ మూర్తియొక్క ప్రథమ సంజేతము. రెండవ సంజేతము భాషకు సంబంధించినది. ఉరుదూ భాష మహమ్మదీయులు తమ జాతీయ భాషగా నాలోచించు చున్నారు. మహమ్మదీయ మతబోధకు ఆనాగరిక విజ్ఞానవ్యాపకమును ఆభాషలోనే జరుగవలసి యున్నది. పారసీక అరబ్బీ భాషలలో సంబంధము కలదగుటచేత మహమ్మదీయ పరిశ్రమచారిత్రక వాసన ఆ యురుదూభాషకు కలదు. అందువలన ప్రారంభవిద్య ఆభాషలోనే జరుగవలెనని హైందవ మహమ్మదీయు లభిప్రాయ పడుచున్నారు! కాని ఒక్కముఖ్య విషయము

మాత్ర మిప్పుట్టన గమనింపదగి యున్నదట! హైందవ భూమిలో అంతటను మహమ్మదీయులకు ఉరుదూ, జన్మభాష గాదు. అనేకప్రాంతములలో వ్యవహారమునకు గాను దేశ సంతయు మరియొక భాష నుపయోగించుచున్నది. కావున నిష్కర్షగా మహమ్మదీయులకు ఉరుదే యుండవలె నని నియమింపరాదట! ప్రానికముగా నిర్ణయింప వచ్చుననియు మహమ్మదీయులు కోరుచులేని ఉరుదూ చెప్ప తగినదనియు ఉరుదూ లేనిచోట మహమ్మదీయ మతమును పిల్లలకుజెప్పుట కేర్పాటులుచేయవలసినదనియు సూచించిరి. కొన్ని పరగణాలలో విద్యను పాఠశాలలలో ఉర్దూ, పారసీ ఉపాధ్యాయులే తేరిని అబ్దుల్ రహిమాను గారు పెట్టికమొరయు మాకు న్యాయముగానే అోచుచున్నది. ఈ విషయములను తగిన యధికారు లాలోచింతురుగాక యని కోరుచున్నాము. భాషావిషయమై మరియొక చోట అబ్దుల్ రహిమానుగారు ప్రసంగించుచు స్పష్టభాషలు బోధనాధారము లైనవి గాని ఉత్తమవిజ్ఞానన్యాసి యిసాఖ్య మని వివరించుటను పైవాక్యములతో సమన్వయము చేసి యాలోచించి యెడల న్యాయమూర్తి అబ్దుల్ రహిమానుగారు తమ సోదరులగు మహమ్మదీయుల నెంతటి యుదాహరులుకండని కోరుచుండునది తెల్లము కాక మానదు. వారి సంజేతమునకు నిజముగా నొక్కటే యర్థము కలదు. మహమ్మదీయులు ఉరుదూ దేశభాషగా నుపయోగపడుటకు పట్టుకల భాషములలో ఉరుదూ భాష తమ విద్యకు నాధారము కావలయునని కోరవచ్చును. దేశభాషగా నిలువ నేరని యెడములలో తమ మత విషయవికములకు మాత్రము ఉరుదూ నభ్యసించి తక్కిన విజ్ఞాన సంపాదనమునకు నచ్చటి దేశభాషనే యంగీకరింపవలసింది. మహమ్మదీయులు ప్రారంభవిద్యా విషయమున నితరులతో సోతుగుచున్నారని చెప్పి నుద్యమ విద్యలో నెక్కడనో నుండి పోవుచున్నారనుటను బేర్కొని మహమ్మదీయులకు విద్యాభిభృతులు ఉదారముగా నియ్యవలసినదని యుక్తమింపుచోట ఇది ప్రత్యేకముకూలనిర్మాణ మని ఎదురడ కడంగువారికి నిచ్చిన ప్రత్యుత్తరము హృదయ గమముగా నున్నది. హైందవ జాతిలో వెనుకబడిన తెగలకు విద్యాదానము చేయుటకు తోడ్పడిన యెడల నది యెప్పుడును ప్రత్యేకముకూల మొనర్చుట కాజాలదు. అట్టి యుగకూలము జాతి కంతటికిని లాభదాయకము. అట్టి యునుకూలమునకు నెదుర్కొడ్డువాడు అవివేకముగా ప్రవర్తించు వారగుచున్నారు. ఈ మాటలలో పూర్ణవివేకమున్నదని యే హైందవుడు ప్రశంసించక యుండగలడు? ఇట్లు మహమ్మదీయులకు ప్రత్యేకములను కొందరిని కొన్ని సమస్యలను విమర్శించి న్యాయమూర్తి అబ్దుల్ రహిమానుగారు హైందవజాతి కంతటికిని సంబంధించిన విద్యావిధాన సామగ్రిములను విపులముగా జర్పించినారు. విద్యావ్యాపకము ఎన్ని విధముల ఎందరిచేత నిర్వహింపబడగల్గినను అన్ని విధముల అందరిచేత నిర్వహింపబడదగినది యని చెప్పి కొన్ని దేశములలో ప్రజలే ప్రభుత్వము వారికింబై హెచ్చుగా నీపని నొనర్చుచున్నారనుటను నొప్పుకొని హైందవభూమిలో వర్ణమాల నెరిగినవారు మొదలు ఉత్తమవిద్య గడించినవారి

వరకును గణించినను నూటికి 5.9 గురు తేలనప్పుడు నూటికి డబ్బదియైదుగురుకు సక్కువ లేక కూటికి లేనివారు వరలుచుండునప్పుడు న్యాయాస్తికి ప్రభుత్వము వారు తరవాదులు కాక మరొక వ్యయ కాగలరను ప్రశ్నను చక్కగా సూచింపజేయుచున్నారు. నిర్బంధోచిత ప్రారంభ విద్యా విషయమున సోకలేగారు ఉపక్రమించినప్పుడు ప్రజాభిప్రాయము గట్టిగా వ్యక్తము కాలేదనియు నేను దేశమంతయు దానినే కోరుచున్నదనియు విశదపరచినారు. మన విద్యావ్యవస్థలని పరీక్షించి గుఱివము, వాచకము, లేఖనము నేర్పిన లాభము లేదనియు నానిలోడు గూడ పరిశ్రామిక విద్య యుండి తీరవలె ననియు నభిప్రాయపడినారు. ప్రారంభవిద్య యనుపేరిట బాలుడు నేర్చుకొనినది పెద్దవాడై మరది పోకుండుటకు గ్రామపుస్తక భాదాగములు పఠనాలయములు అత్యవసరములని వాదించినారు. వారితీవపరీక్షించుచు నేటి వ్యవస్థలో గుణము బహుస్వల్పములు విశదమగుచున్నది. సాహిత్య విద్య శాస్త్ర విద్య ప్రారంభింపబడినవి. కాని ఆ విద్యలయిన నెందరో చేరుచుండలేదు. స్త్రీలు సామాన్య ప్రజలు ఆ విద్యల గాధమునకైనను నోచుకొనినవారుకారు. పరిశ్రామిక, సాంకేతిక వాణిజ్య విద్యలు కొంచెమించుమించుగా తలచూపనే లేదని చెప్పవచ్చును. ఇది అబ్దుల్ రహిమానుగారి ముఖ్య నిర్ణయము. సాధారణ విద్యను వదలి విశ్వవిద్యాలయ విద్య వంకకు తిరుగునప్పటికి అబ్దుల్ రహిమానుగారి హృదయము ఇంకను సంవేదనాను త్రుచుచున్నది. చక్రవర్తిగారి యొక్కయు, అంగ రాజ్యాంగ సభలయొక్కయు, మంగవర్షరు జనరలుగారి యొక్కయు, గవర్నరులయొక్కయు, ఆశయములు దారముగానే యున్నవని. ఎన్నియో నూతనపద్ధతు లెంతయో న్యయము మీద సిద్ధమగుచున్నవని. కాని కక్షి దారునికి డిక్రీ ఎక్సెక్యూషను కాలమునకు కష్టములు పొడసూపురితని వద్దతులు కార్యక్రమమున పెట్టుకాలము సమన్వయపట్టికి అన్నియు నాలుకములే పొడగట్టు చున్నవని! దాక్కా, బుకిపురము, నాగపురముల విశ్వవిద్యాలయము లొకను నెక్కడయున్నవని అబ్దుల్ రహిమానుగారు రుగ్గుచున్నారు. దేవుల వరమిచ్చినను పూజారి వరమిచ్చుచుగా! విశ్వవిద్యాలయములు చాలకుండుయు కళాశాలలుమిడి విద్యార్థుల కవకాశములేక యున్నదియనుటయు వ్యాయమూర్తి అబ్దుల్ రహిమానుగారు చక్కగా వివరించి యీ కారణమువలన విద్య సాగించుకొనిచిపోవుచు విద్యార్థుల సంఖ్యలను ప్రభుత్వము వారు ప్రతిసంవత్సరమును ప్రకటింపవలసినదని కోరుచున్నారు. హైందవ భూమిలోని ఉత్తమవిద్యా వ్యాపకమునకు ప్రయత్నించు ప్రతివాడును నీపనిహను బలకరువగులడమటకు సంజేహము లేదు. దినదినమును మనవిశ్వవిద్యాలయ నిర్వాహకులు హెచ్చింప జూచుచుండు పరీక్షాకాతన్యమును గురించి చెప్పుచు న్యాయమూర్తి గారు విలోపియనులు స్వభాషలో విద్యగరచి శీతల రాజ్యమున విద్యాపరిశ్రమ చేయుటచే మనవిద్యా ర్థులకష్టములను గురితంప తేరిని వివరించుటలో నెంతటి నిజమును బయలుపెట్టినారో మేము, వ్యాఖ్యానము చేయ నవసరము లేదు. ఇదివరకు

మేము పేర్కొనిన సంగతులను గురించియు, పాన్పు జీతములు, విద్యార్థులకు న్యూనత, ప్రభుత్వము వారి ద్రవ్యసహాయము, విదేశములలోని విద్యార్థులు, స్త్రీలకు సుత్తిమవిద్య యను విషయములను గురించియు అట్లు రహిమానుగాదు స్వతంత్రముగను చిత్తావర్తకముగను విపులముగా విమర్శించి యున్నాడు. వారి చర్చయందలి యాత్మవ్యక్తమును సంగ్రహముగా దెలుపుట కై వారు మాకు నెడము చాలదు. వారు కడపటి విషయముగా నెత్తికొనినది మహాన్మునీయ విశ్వవిద్యాలయము. హిందూ విశ్వవిద్యాలయపు నిబంధనలకు సంగీరించుట వానిమతము గా దనుట స్పష్టము. కాని ఇంకను ప్రభుత్వమువారిలో భేదము లాడి యెడల తక్కువ సమాధానము కుదురవచ్చునని నీ సన్మతము. తమ సలహాను మహాన్మునీయ విశ్వవిద్యాలయ విషయమున సంగీరింపబడ నెడల హిందూ విశ్వవిద్యాలయమువారును ఆ స్వాతంత్ర్యములు సాపాదించుకొనవచ్చునట. ఇచ్చటను అబ్దుల్ హిక్మానుగారి జాతీయతా దౌర్భాగము వదలలేదు ఇట్టి హైందవనాయకు లనే గదా నేటి పరిస్థితులు కోరుచున్నవి.

దేశీయ సభై కృత

నిన్నటిదినము ప్రాయము ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుడును అధ్యక్షుడును ఇరువురును కాంగ్రెసు సమాధానమును గురించి యేమియు వివరింపకుండుట విచారక మని వ్రాసితిమి. తరువాతి తంత్రీ వార్తలలో కడపిన సంవత్సరము ఈ సంగతి ననేర్పడిన సమాధానోపసంఘమువారు మొన్నటి దినము అఖిలభారత సంఘమువారికి తమ సలహాను తెలియజేసి నట్లును అఖిలభారత సంఘము వారు నిబంధనలను నేర్పరచినట్లును అయ్యవి కాంగ్రెసు నెడుటకీ రాజగియుండు నట్లును తెలియవచ్చుచున్నది. తగినంత వ్యవధి ముండి యుండినయెడల అఖిలభారత సంఘము వారు అధికారయుతముగా రిపోర్టు వంపువరకును వేదియుంకి పూర్వాసరముల నాలోచించి విమర్శించి యుండవచ్చును. వ్యవధి యేమాత్రమును లేక పోవుటనుజేసి ప్రస్తుతమువచ్చిన తంత్రీ వార్తలమీద నాధారపడవలసి వచ్చినది. సమాధానోపసంఘము వారేమి సలహా యిచ్చినదియు జేరినానుటకు సామాన్య మార్గముల ననుసరించి నర్తనానము రాతేకు ఒక్క న్యాయించియూ కృత్రిక మాత్ర మొకవర్తమానమును ప్రకటించినది. దానిననుసరించి సమాధానోపసంఘమువారు ఏ సంఘమైనను రెండు సంవత్సరముల స్థితికలిగి బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకు లోబడిన స్వపరిపాలనను ఆదర్శముగా సంగీరించు నేని రిజల్యును అగుటకు అర్హత నందవలసిన దనియు అట్టిసంఘము బహిరంగపథ వడిపి పరునై కురురకు ఎక్కువ కాక ప్రతినిధులను జేతయమహాసభకు వంపవచ్చుననియు తీర్మానింప వలసినదని అఖిల భారత సంఘమునకు తెలియజేసిరి. అఖిలభారత సంఘము ఈవిధముగా తీర్మానము చేయక రెండు నిబంధనల నొనర్చినది.

(1) "కాంగ్రెసు సాంప్రదాయము సంగీరించినట్టి యు, సభ్యులకీ కేరకొరవారందరును అట్టి సంప్రదాయము సంగీరింపవలెనని విధించినట్టియు మేమును సాంప్రదాయము సంగీరింపవలెనని కాంగ్రెసు సంఘమునకు తెలిపినట్టియు ప్రజాసంఘము ఏర్పడిన రెండు సంవత్సరముల యనంతరము దేశీయమహాసభకు 15 మందికి బాటబండ్ల ప్రతినిధులయొజ్జించుట కధికారము కలిగి యుండవలెను. (2) ఇట్టి ప్రజాసంఘము కాంగ్రెసు సాంప్రదాయములలోని మొదటి నిబంధన కచ్చితముగాను చేయుచున్నట్లు కాంగ్రెసు స్థానికసంఘమువారికి తెలిపినచో అట్టి సంఘమునకు సయోజనాధికారమును రద్దుపరచుటకు వారి కధికారము కలిగియుండవలెను."

విషయము లిప్పుడు వ్యక్తమయినయంత వ్యక్తము కాకముందు నిన్నటి దినము మేముచేసిన భాషాంతరీకరణముపైను నిష్పత్తిమి. నేటిదిన మొక తంత్రీ వార్త వైభాషాంతరీకరణమునకు నాధార మైన ఆంగ్ల తీర్మానముల నిచ్చుచు అందుపై కొంత వ్యాఖ్యాన మొనర్చుచున్నది. వ్యాఖ్యానమును బట్టి చూడ అఖిలభారతసంఘము సామరస్యమును కోరినదనియు ఇదివరకు జేతీయ మహాసభచే సంగీకృతము కాని సంఘములు ఈ నెల 31-వ తేదీకి రెండు సంవత్సరములపైతిగల విగా నుండునేని ప్రతినిధులు నియోజించుకొనుటకు మార్గ మేర్పరచు నుద్దేశమున పై రెండు నిబంధన తీర్చుకుంటున్న వనియు నర్థము మున్నది. అనగా రెండు సంవత్సరములపైతిగల ప్రతి సభయు ఇంత కాలమును మేక సాంప్రదాయ మునుకొని యున్నను ఉంచుకొనక యున్నను ఇదివరకు తన రాష్ట్రోపసంఘమునకు తాను సాంప్రదాయము సంగీరించుటను తెలిపినను తెలుసుకున్నను ఇంత కాలము సాంప్రదాయాంగీకారము సభ్యత్వము నకు అర్హత నిచ్చునది యని నియమించి యున్నను నియమించుకున్నను నేటిదినము సాంప్రదాయము సంగీరించి నేటిదినము ఆ సంగతిని రాష్ట్రోపసంఘమునకు తెలిపి నేటిదినము అట్టి సాంప్రదాయాంగీకారము సభ్యత్వమునకివసర మని తీర్మానించునేని రాబోవు దేశీయ మహా సభకు ప్రతినిధులను వంపవచ్చుననుట యగుచున్నది. మేము పైను ఇచ్చిన భాషాంతరీకరణ మింత ఉదారభక్తిల విరూపించుటలేదు. దాని ననుసరించి చూడగా సభ్యత్వమునకు దేశీయ మహా సభ సాంప్రదాయాంగీకారము ప్రథమకర్తవ్య మని పెట్టుకొని ఆ సంగతిని రాష్ట్రోపసంఘమునకు తెలిపి రెండు సంవత్సరములు గూడ దాల్చియుంపిన సంఘమునకు గాని ప్రతినిధి నియోజకాధికారము లేదని యర్థము గుచున్నది. మేము నిన్నటిదినము చేసిన భాషాంతరీకరణమునకు అఖిల భారత సంఘము వారి యాంగ్లపదములు సంపూర్ణముగా నెడమిచ్చుచున్నవి. ఆంగ్లమునను మా భాషాంతరీకరణమునకు సరిపోవు వ్యాఖ్యానము చేయుటకు వీలున్నది. సమాధానోపసంఘమువారు వంపిన సలహా నేటి తంత్రీ వార్తలో చేయబడిన వ్యాఖ్యానమునకు క్లిష్టత్యభయము లేక సరిపోవుచుండుటను జేసియు విశేషచర్చ జరిగిన దను వార్త యుండుటను జేసియు అఖిల భారతసంఘమువారి నిబంధనా నిర్మాణ ప్రయత్నము స్పష్టత నాలోచించి చేయబడినదని నమ్ముటకు వీలులేక యున్నది. ఒకజేత ఆ సంఘ సభ్యుల మానసములలో మా తర్జుమాలోని యభిప్రాయములే యుండినవేమో యను ననుమానము కలుగుచున్నది. జాతీయవాదులను గానియ్యవలసినదని దేశమంతయు గోలపెట్టుచున్నది. మనము తప్పించుకొనుటకు వీలులేదు. రెండు సంవత్సరముల వ్యవధియైనను తీసికొందమని యాలోచించి రాయకు మాహా జనించుచున్నది. తేకున్న వారేల సమాధానోపసంఘమువారి సలహా నట్లులే యంగీకరించి తాము చేసిన రెండవ నిబంధననుచేసి సామరస్యమును కుదిర్చియుండరానో మా కర్థమగుటలేదు. ఇంత విచిత్రముగు గందరగోళ నిూర్వచ్చి విషయమున కిలిగించుచుండుట మన గూఢకుంకు కీర్తిరము కాజాలదు. మన దేశీయ మహాసభ యీ విషయమున నెట్లు విమర్శించునో యిప్పుడె చెప్పజాలము. తగిన విమర్శ మాత్రము రాని తప్పుదని నమ్ముచున్నాము. విషయ మొకరినిని తీర్మానముగు కాల మానస్య మగుననూచన లావునందులకు సంబంధించుచున్నాము. కాని తీర్మానమున మరల విభేద లీజములుండని రీతిని మాత్రము ముగ్ధము ఖులు ప్రవర్తించురు గాక యని నమ్ముచున్నాము.

స్థానిక వార్తలు

డిసెంబరు దినచర్య
బుధవారము 29 వ తేది.
పంపెంజులకు మేజరు జనరలు ఫేరిగారు అధ్యక్షులను వహించుట
సా 4-30 గం.
కుక్కవారము 31 వ తేది.
పంపెంజులకు గౌ. ఎ. జి. కాద్యూగారు అధ్యక్షులను వహించుట
సా 4-30 గం.
దీపముల వేళి:— నేడు శత్రుసాయంకాలము 6-20 గం. దీపములు వెలిగించబడును.
కాలమానస్థితి:— నిన్నటి యధికావస్థస్థితి 84.8 డిగ్రీలు; అనవాస్థస్థితి 75.7 డిగ్రీలు.
బల్లారి సరసినిదోదిన సభ. — నేటిసా 5 గం. విక్టోరియా పబ్లిక్ హాలులో బల్లారి సరసినిదోదిన సభవారు ప్రస్తావనాటకమున, శత్రుసా 5 గం. సుభద్రాపరిణయమున ప్రదర్శించెదను.
చెన్నపురి ద్రావిడ సంఘము:— నేడు మొదలు వైగురువారమువరకును యీ సంఘమువారు తిరువల్లిక్కేటి నెం. 48 బిగ్గుస్ట్రీటు, సంఘభవనములో ప్రతిరోజును 6 గం.కు సమావేశమై ఉపన్యాసముల జరిపెదరు.
గోక్లేశతన సుందిరము, భౌండాగారము. — చెన్నపురి పేక్సిపియరు క్లబ్బువారు కీర్తిశేఖరై న గోపాల కృష్ణ గోక్షేగారిపేర ఒక పతకమునిరమును, భౌండాగారమున స్థాపింప దలచియూన్నట్లు గనుక వారివారికి దోదిన ద్రవ్య సహాయము జేయడని ప్రజు ప్రార్థించుచున్నాడు.
దక్షిణ ఇంగ్లీషు వైద్య సంఘము. — క్రిందటి గురువారము నాటి సాయంకాలము ఈ సంవత్సరము జరిగిన అఖిల భారత ఆయుర్వేద మహా సభకు వచ్చియుండిన వైద్యులందరు రాత్రి బహద్రులు. పి. త్యాగరాజు నెట్టి 48 అధ్యక్షుల క్రింద తొండయండలను హైస్కూలు పాఠశాలలోను జేసి ఆయుర్వేదవైద్యాభివృద్ధి కొరకు ఒక సంఘము స్థాపించిరి.
సుగుణవిలాస సభ, విక్టోరియా హాలు. — నిన్న సాయంకాలము 5 1/2 గం. మొదలు రాత్రి 9 1/2 వరకు ముగగువిలాససభవారు సావిత్రివాటకమున తెలుగున ప్రర్పించిరి. కే. శ్రీనివాసాచారి బి. ఏ. ఎల్. జి. గారు సభ్యులందఱును కృష్ణస్వామియ్యయ్యగారు సావిత్రిజేషమును కాపుర వాడ్యులగు విమావకజేషమును భరించి సభ్యుల వాదించినట్టి. చాలమంది స్త్రీలను పురుషులను విచ్చేసి మాంజంతయు కిజికిలించుచుండెను. విద్యాకుంజున ఇంగ్లీషువాడును నగు మహాభావులు నాటకముల నాటకు దోడంగుచుండు విక్కాలజుని మన భూస్వామి టిల్లింగరాస్ట్రమును నుచితరీతి సంగ్రహించి పునఃజీవితజేసి నెంతయు బాగుండును. ఈభాగము నుపసద్ధులగు సుగు విలాస సభవారు నిర్వహింతురూత మని యభిలషించుచున్నాడు.
గుంటూరు డిప్యూటీ పోలీసు మాజరింపెండెము:— గుంటూరునకు డిప్యూటీ పోలీసు మాజరింపెండెము డిప్యూటీ పో. పొన్నరం. మొదలియూరిగారికి బదిలీయైరి. స్థానమునకు కే. చంద్రశేఖరరావుగారు వచ్చెదరు.
ఇందూరు సంస్థానము నిర్బంధవిద్య:— బరో మైసూరు సంస్థానముల పారిమార్గమునకుండి ఇందూరు, స్థానమువారుగూడ స్మారంభవిద్య నిర్బంధ మొనరించి ఇంకలక్ష మూతన పాఠశాలలను ముగ్గురికి టియెటకు శ్రీకాధన మొనరించి పాఠశాలల నిర్మాణము ముగిసినకొని యాంత్రికపు నమలులోనికి తెచ్చెదరు.
మొయియస్సే మరు రాక
10 యని తేదీని లండను నుండి బయలు దేరిన మొయియస్సే మరు తెలిపినను ఆయన 25 వ తేది సభ్యులవైపు గంటకు బొంబాయి చేరినది. ఈ స్థితియందు నెక్కడ ప్రయాణింపబడునో మార్గమున నా కేట్టి క్షణమాదన సంభవించలేదు. కాని 25 వ తేదీన తెప్ప నెంటు కర్నూలుకి గారు సురజించిరి. రైలు ఆగివీరి ఎల్లవ్రాసె తేదీ విల్లిడను మున్నగువారి స్థితి నునుండి దిగిరి.

నాకాంగ్రెసుయాత్ర

ప్రతినిధులకు చేసిన యేర్పాటులు

(మా ప్రత్యేక విశ్లేషణని కద్దరించి)

బొంబాయి డిసెంబరు 26:— క్రీస్తు మన పండుగ దినము బారంభించినది. దేశాధికార పరాయణులకు ఆంతర్గతమైన దేశ సేవాసక్తిని బహిష్కరము చేయుట కవకాశ మేర్పడినది. చుహానకులకు ప్రేక్షకులు ప్రతినిధులు నానాదేశములనుండి యును ప్రయాణిస్తున్నారు. నాయకులయందు మాటునడియున్న యుత్సాహము వ్యక్తమవుచేసెడి సమయ మాసన్నమైనది. దేశాధికార పరాయణులు శత్రుప్రయాసములను పాటింపక గుంతులుగుంతులుగ బొంబాయి నగరమునకు సయనమైరి. రైలుబండ్లు నిండినవి. చెన్నపురి ప్రతినిధులకు రైలు బాగాధికారులు చక్కనియేర్పాటులను చేసిరి. కాని మధ్యస్థములం దెక్కినవారి కష్టములు వర్ణనాతీతములు. ఒక్కొక్కరినిండియందు నియమితమైన ప్రయాణికులకు రెట్టింపు ప్రయాణముల దూరకలసివచ్చినది. రైల్వేకంపెనీ టికెట్లను సగముధరమిచ్చినను లాభమును బాగుగ పొందినది. హైందవప్రయాణికుల సౌకర్యమునకై రైలుకంపెనీలు తగిన ఏర్పాటులను జేయుచుండటంబున దేశ ప్రయాణికులకు దుష్కరమగుచున్నది. ప్రయాణముల యొత్తిపన రైలుబండి బొంబాయికి మూడుగంటల సమయము కేరెనది. చేరిన విమృతలను నూతనాగతులకు కష్టము ప్రారంభమయినది. ప్రతినిధుల నివాసమునకు చేసిన ఏర్పాటులు సంక్లిష్టముగ నుండలేదు. ఏర్పాటుచేసిన వసతిగృహములు దూరములు. చెన్నపురి రాష్ట్రవాసులకు హిందుస్తాన్ రాకుండుటవలనను ద్రావిడభాషలు వాడుక యందుండదునను, సామాన్యులకు బట్టలు ఇంగ్లీషు రానందునను, తనాగతులకు తమ భాషమున స్పృశ్యకీరంతుట కష్టతరము. దానువాలంటియర్లను మద్రాసు రాష్ట్రవాసులకు నియమించి ఈ కష్టములు తగ్గియుండును. బండ్లను తోలువాండ్రకు విద్యాంగభాషలు తెలియవు. మనవారికి హిందూస్థాని తెలియదు. భాషలు బొంబాయిలో మాగనంజ్ఞుల మూలమున నియంపింపబడును.

బొంబాయి నగరమునందు వసతిగృహములకు, ఆశ్రమములకు, హోటలులకు, విశ్రాంతిగృహములకు కొరత లేదు. ౧ దిన తోడనే నూతనాగతులకు ౧౦ మైలు టిక్టులు, సర్వాంగగృహము, సర్వరాశ్రమము, కాహోటలు, ఆశ్రయకము మొదలగు వసతి వారి ప్రకటనలతో నాకృతులగుదురు కొన్ని బసలనాలుగులదిగిరి సౌధములు, మెరుపుదిపములతోను ఇనుపపంచమును నవగృహము హృదయాహృదకములై యొప్పుచుండు ఆబలయందు దినమునకు మనజునకు రూ. 2.8.0 ధన తీసికొన గడుచున్నది. భోజనసమయములు గా జేయబడును. కాని యాంధ్రుల కధ్యస్త మైనకారము వాడుకవలన నాహారము ద్రావిడుల రుచి కనకూలము. ఆంధ్రీయులకును వారిపద్ధతుల ననుసరించి నివసించెడి యును తాజుహాలు మొదలగు దివ్యనవగృహములు. తాజుహాలు వసతిగృహమును క్రితేమైన జెమ్మెట్టి స్ట్రీట్ తాతా 20 ఏకరల యావ్యయవ్యయము చేసి కట్టించి 800 మనుషులు ప్రత్యేకము గడులందు నివసించుచుండును. అందలి దివ్యదీపములను గృహకళిలాకలములయనిలమును ననుభవమువలన గ్రహించవలయునుగాని వలన గ్రహించుటకు వీలులేదు తాజుహాలు గృహము బొంబాయి నగరమునకు ముఖద్వారమున గంభీర నాకృతితో విరాజిల్లుచు బొంబాయి నగరమునకే కాక ప్రాధాన్యమునకు సయితము భూమణముగనున్నది. దాని మనజునకు దినమునకు పదిరూపయములు భోజన నివాస కై తీసికొందురు. మద్రాసు నాయకులలో గొందరా ప్రతిగృహమునందు బసచేసిరి. చెన్నపురి ప్రతినిధులకు హారాజా కంపెనీయందును, ఎంతైనా వసతిగృహము చేర్చుననుచుండిరి. బొంబాయియందలి వసతిగృహములను మహాసభలకు ప్రతినిధులగున ప్రేక్షకులగున ప్రతినిధులతో నిండినవి.

ప్రతినిధుల సౌకర్యములను గమనింపటకు నితరకార్య కేంద్రకీంచుటకును నాహారసంఘము 800 వాలంటీ యియించినది. వాలంటీయర్లు రూ. 6.0.0 చొప్పున లండన్లోనుండి గుండర్లమైన భాక్షిస్తులను తయారు చేసిరి. చాలికుల భేదమును గమనించక సమానవేష దేశసేనాపరాయణులైన వాలంటీయర్లు బృందమును చిన్నపుడు భారతజాతీయత మూర్తీభవించి నటులు నడిచి, వాలంటీయర్ల యాదాంధ్రులను 10 మందిగలరు. 10 భాషనుపట్టి గుర్తించగలము గాని వేషము కుర్తించటం కుండినది. ఇరువదిశాల్లర తేది యుద్ధ 10 గంటలకు వాలంటీయర్ల సహాయమున ప్రతినిధులు దేశమునకు చేరగలిగిరి. నూతనాగతులకు బొంబాయి ప్రత్యేకసౌధముల వసతులతో దోచగలదు ఏవంతకు దిరిగియును నుండిన విద్యభ్యాసముల పాఠశాలయందును. బొంబాయి సౌధములు, నుండియును బొంబాయి నుండి

యును, ద్వారములనుబోలిన ద్వారములు, మహాదర్శనమునందు మార్గములను గుర్తించుటకు సాధ్యముగాని భ్రమనుగలిగించుచుండును. బసను చుట్టి తిరుగుచు బసను గమనించాలని దురవస్థ సంభవించును.

మహాసభలు.

ఈ యేడు బొంబాయియందు గూడి నన్ని మహాసభలు హిందూదేశమునందు మహాసభ నగరమునకు నింతవరకు గూడి యుండలేదు. హైందవ జాతీయ మహాసభను పురస్కరించుకొని ఏకేటను గూడి మర పరిశ్రామిక సాంఘిక మహాసభలై కాక మహావృద్ధియ మహాసభ త్రియ మహాసభ భాటియ మహాసభ, ఆగ్రహమహాసభ, బ్రహ్మజ్ఞాన మహాసభ, మధ్యపాన నిషేధికసభ, స్వరాజ్యసమితి, మొదలగు మహాసభలు బొంబాయియందు సమావేశ మగునటు లేర్పాటు చేయబడినది. సభలను బొంబాయి నగరమును సందర్శించుటకు ప్రేక్షకులు విశేషముగ వచ్చియుండిరి. అన్ని సభలను సభ్యులచే నిండినవి. కూడిన సభలలో మొదటిది బ్రహ్మజ్ఞాన సమాజసభ. ఆసభలకు నానాప్రదేశముల నుండియును బ్రహ్మజ్ఞాన సమాజీకులు విచ్చేరి యుండిరి. బ్రహ్మజ్ఞాన సభా సమావేశములు గిర్గాము నందో సురాష్ట్ర గోకులదాసుగారి దివ్యమందిరమునందు సమావేశమైనది.

పరిశ్రామిక మహాసభ.

జాతీయ మహాసభయొక్క నుండరంబైన విశాలమంట పంబునందు 24 వ తేది మధ్యాహ్నమున నుపసద్ధులైన సర్ దోరాజ్ఞి తాతా యాధిపత్యము క్రిందను పడుకొకండన పరిశ్రామిక మహాసభగూడినది. సభాధ్యక్షుని గంభీరాకారము మహాసభదేశములు సభ్యుల మనంబుల నాకర్షించినవి. సర్ దోరాజ్ఞి తాతానంటి వడిగట్టులు హిందూదేశమునందు యూరపి యనులందుగాని హైందవులందుగాని వేరొకరు లేరనుట యధాగృహముగాని యతిశయోక్తిగాదు. వారి యాజుమన్యము క్రిందను పదికొట్టి రూప్యముల మూలధనముగల వర్తకపరిశ్రామిక సంఘములు పనిజేయుచున్నవి. ఆసంఘముల నన్నిటిని సత్కృత సమర్థతతో నిర్వహించుచున్న దోరాజ్ఞి తాతా ప్రజ్ఞా విశేషమును వర్ణించుట యలదిగానినది. వారి ఉత్సాహంతా బయలుపడుచు, విద్యుద్ద్యుతాలయమునందును, మాదియం త్రాలయములయందును చేరికొని జీతములను దీసికొనెడి యంత్రజ్ఞులు పని జేయుచు న్నారు. అట్టి ప్రజ్ఞాధనుని నధ్యక్షునిగ బదయుట మహద్భాగ్యమని యెంచవలయును. సర్ దోరాజ్ఞి తాతా యువన్యాసమును జదివిన వారలకు ప్రజ్ఞా విశేషము వ్యక్తము కాగలదు. సర్ దోరాజ్ఞి తాతా నంటి మహాసభాపు లక్షకులు మహాత్మ్యభూమియందు జన్మించినపుడు మన మాత్మభూమి ధన్యతను గాంచగలదు.

పరిశ్రామిక సభకు శ్రీకృష్ణమహారాజాగారు, దగ్గంగ మహారాజాగారు, పండిత మదనమోహన మూల్యగారు, మోహనదాస కరుణాసాంద్ర గాంధీగారు, సర్ విఠలదాసు థాకర్సే, లల్లాభాయిశ్యాంబజ్ఞాను, ముక్తమోహనదాసురాంజీ, శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారు, ఆనిబీసెంటుగారు, ఎస్. క్రీనివాసయ్యగారు, సి. పి. రామస్వామయ్యగారు, ఎల్. ఎ. గోవింద రాఘవయ్యగారు, న్యాపతి నుబ్బారావుపంతులు గారు, లాలాహరిషంకర్ లాల్ గారు, ఎమ్. రామచంద్రరావు గారు, వెంకటేశ్వరభారాదాస రావుగారు, మూర్తురీ ఆదివారాయణయ్యగారు, కవుతా నూర్యనారాయణరావుగారు, ఉల్లాసు జహిందారుగారు, మొదలగు ప్రముఖు లక్షకులు వచ్చియుండిరి. సమావేశము 2000 ప్రతినిధులు ప్రేక్షకులు సభ నలంకరించిరి. శ్రీమతి సరోజినీ దేవిగారు ఎ.సి. పాతోగారు, రంగముగారు, ముజుమ్దార్ గారు, మొదలగువారు చేసిన ప్రసంగములు హృదయ రంజకములై సభ్యుల నాకర్షించినవి. సభాధ్యక్షుని ప్రారంభోపన్యాసమునందువలె సం త్యోగపన్యాసము నందును హైందవజాతీయాభ్యుదయ మునకు రాజకీయస్వాతంత్ర్యమునకు పరిశ్రమ భర్త దయమును సత్కృతామవసరముని యుపదేశించెను. సకలజాతల యందును జయమునకు స్వయంసహాయమును సమ్యక్ శక్తి సామర్థ్యముల నేపరపాటులేను వినియోగించుటకు మునిసిపాలిటాం తరములేదని సర్ దోరాజ్ఞి తాతా స్వామభవము. వలనచేసిన హితోపదేశమును దేశాధికార పరాయణులు గమనించి స్వీయ ధర్మమును నిర్వహించెదరుగాక.

సభాధ్యక్షునకు రాజస్వాగతము.

బొంబాయి నగర సౌందర్యము శోభనప్రతిమానములు. ఈ నగర రాజమునందు ప్రాచీనతీతులకు సమ్యోగము సంపూర్ణముగ గలిగినది. పాశ్చాత్యులకు రవ్యంబైన ప్రాచీన నగరంబుగను ప్రాయులను భాగ్యవంతులైన పాశ్చాత్యనగర రాజంబుగను గోచరించును. ఈ భాషను రూపమునందే కాక ప్రజల భావములందును వ్యవహారములందును వ్యక్తము, పాశ్చాత్యులకుల బొంబాయి నగరవాసులు క్యాబ్జాలు, వాజిబ్బ వ్యవహార నిపుణులు, శ్రీమంతులు, భోగిలెలులు. బొంబాయి వ

ర్తకులకు నిలయము, బంగారము బాణ్యులకు నికేపట్టు, మద్రాసు వకీలుల స్థానము అని యొక్క బుద్ధిమంతుడు చేసిన వ్యాఖ్యానమునందు సత్యముగలదని బొంబాయి, మద్రాసు కలకత్తా నగరములను జూచిన వారలకు గుర్తించగలదు. వర్తకమునకు నిలయమైన బొంబాయియందు వకీలుల జ్ఞానగర్వమున కవకాశములేదు. బొంబాయియందలి వర్తకులు పట్టపరీక్షలుం దుత్తీర్ణులు గాకపోయినను విద్యావంతులు భూస్వాములు కాకపోయినను శ్రీమంతులు, విద్యావంతులు, శ్రీమంతులునునైనను నిగర్వమాదానులు. ఇట్టి పరిస్థితులవలన యూరపియనులను హైందవులకును, వర్తకులకును లామరులకును, అధికారులకును ననధికారులకును దేశ వ్యవహారములందు సానుభూతి సాహచర్యము గలుగుట కవకాశ మేర్పడుచున్నది. బొంబాయి నందు వర్తకులకుగల పలుకుబడి అధికారులకుగాని న్యాయవాదులకుగాని లేదు. ఈ భాష మినగరమునందు గౌరవ వాచకముగ సంబోధించబడెడి శ్రేణిశ్రద్ధుమవలన విడితగుచున్నది. ఉత్తర హిందూస్థానమునందు బాబు, దక్షిణమునందు అయ్యరు, తెలంగాదేశమునందును మహారాష్ట్రమునందు రావుజీవలే. బొంబాయియందు శ్రేణి గౌరవవాచకము. గౌరవార్థము బ్రాహ్మణులు, వైశ్యులు, త్రియలు, శూద్రులు శ్రేణియని పిలువబడుదురు. బొంబాయియందు నలువదియేబదితలద్రవ్యముగలవాగు శ్రీమంతులుగ బరిగణింపబడుదురు. కోటిశత్రులైనతాతాలు, పేటికలు మూర్ఖజెతాలు, మురాల్లీలు, పీర్బాయిలు మొదలగు కుటుంబములవారు గలరు. వారలకుగల పలుకుబడివలన నితరకష్టములందు సాధ్యముగాని పను లిచట సులభసాధ్యము లగుచున్నవి. ప్రజలు సామాన్యముగ నుత్సాహంపన్నులు, నిష్కపట స్వభావులు, సదయహృదయులు. ప్రజల ఈసత్వభావము బొంబాయియందు జరిగెడి వేడుకలందు స్ఫుటి తమమగుచున్నది.

ఇరువదిశాల్లరతేది యుద్ధమునందు మోతీబజారు, భూలేశ్వరు, గిర్గాము మార్గములను జూచిన నూతనాగతులకు 28 తేది సాయంత్ర మార్గములను జూచినపుడు విస్తయము గలిగినది. పండ్లెందు గంటలలో నామార్గములు మోహనాకారమును దాల్చినవి. మోహినీదేవత తన యప్రతిమానమైన మాయచేతను మార్గంబులకు విచిత్రంబైన రామణీయకంబును గల్పించినది. ఆరామణీయకంబును, ఆశోభన. ఆవిలాసంబును, ఆనిచిత్రంబును, ఆయలంకరణంబును వర్ణించుటకు మహాకవులు సమర్థులు. శ్రాపద్ధమార్గము మొదలు నేండ్లమొదలవరకును వ్యాప్తమైన మార్గము లక్షలకొలది తోరణంబులచే నలంకృతమైనది. తోరణశబ్దమువలన చదువరులకు పచ్చాకు తోరణములు, పతాక తోరణములు, మనో వీధిని స్ఫురణకు రావచ్చును. ఆ భాషన యితర ప్రదేశములందు వర్ణించినను బొంబాయియందుపేరులు నిర్మించిన వివిధములైన తోరణాభరణులకు వర్ణించును. కాశీరకాలువుల తోరణములు, బజారసుబట్టలతోరణములు, కూరల తోరణములు, జంటికల తోరణములు, మిఠాయిల తోరణములు, వారికేళ తోరణములు. జర్మకొనిల్యురపాత్ర తోరణములు, అల్యూమినముపాత్రల తోరణములు, జల్లూర తోరణములు, చీనాబర తోరణములు మొదలగు తోరణావళులు స్వాగతవాక్యంబులతో రెండుమైళ్ల పొడవున నలంకరింపబడినవి. సౌధాగ్రములనుండి పలురంగుల చీనిచీనాంబరములను ధరించిననుండరాంగులను మార్గమధ్యము నుండిజన నివహంబులను జయభూషణంబులతో సర్వత్రేంద్ర ప్రసన్న సింహుకు హృదయాంతరాళ నిర్వృతంబైన స్వాగతంబునొసంగిరి.

సర్ సింహ సాయంత్రము 4.30 గంటలకు రైలుబండి దిగిరి. నలువది మోటారు బండ్లతోను 40 గుర్రపు బండ్లతోను నూరేగింపు టుల్నవము ప్రారంభింపబడినది. సోతీసువారు ప్లాటుఫారము మీదను గాని మార్గమధ్యమునందు బాదనైనను జూపకుండుట చోద్యముగ నున్నది. అగ్రాసనాధిపతి బండిముందు 200 హిందూ వాలంటీయరులు మహావృద్ధియ వాలంటీయర్లు మాన్యప్రదర్శకులుగ నుండిరి. మహావృద్ధియ వాలంటీయర్లు ఎర్రటోపితోను హిందూ వాలంటీయర్లు ఖాకిటోపితోను గలిసి నడిచినపుడు దేశాధికారులకు హిందూ మహావృద్ధియ సమ్యోగము సమీపమైనదను నాక పొడవూపినది. ప్రజలు సింహగారికి సమర్పించిన పూలహారములు పువ్వుగుచ్చుములు మూడు మోటారుబండ్లు నిండినవి. చల్లిన, అత్తరుపన్నీరులతో బట్టలులేదనిపోయినది. సింహగారు చేతులను జోడించి నిలవబడి ప్రజలకు సమస్కారమునుజేయుచు వారి ధన్యాశీర్వాచన వాక్యములను స్వీకరించుచు నివాసమునకేర్పాటు చేసిన బహుద మహారాజుగారి రాజవం దిరము జేరుటకు మూడు గంటలు పట్టినవి. బొంబాయిపౌరులు ప్రతిభావంతుడైన భారతీయునకు జూపవలసిన స్వాగత సత్కారంబులచే సర్ సింహ సాదరించిన విధమును జూచిన భారతీయుల హృదయము లానందాబ్ధి నోలలాడినవి. సర్ సత్యేంద్ర ప్రసన్న సింహ జీవితము సందాసమయము పవిత్రమమని పరిగణింపబడినది. మానవునకు భాగ్యములు, భోగములు, అధికారము స్వభాతీయాల మన్నన సన్మానములవలె సారవంతములు, శాశ్వతములు, పవిత్రములు, హంఫుసయములు రావని గ్రహపడినది.

పీపిల్స్ పార్టీ ప్రదర్శనము.

ప్రారంభోత్సవము.

గోల్కొండ ముగ జరుగుట.

పార్టీ ప్రదర్శనము మొదలుపెట్టినది జనబలమునకు గుంపులుగా వచ్చియున్నట్లు బ్రాంబండ్లను, రైలువెళ్లెలను, "వచ్చిపోయే" వారిలో క్రిందికి పోవుచున్నది. కాటకలూలూను, కాపీ క్లబ్బులూను, భోజన గృహములూను ఎక్కడ వాచినను, ప్రదర్శనమును గురించిన కట్టెలలో వ్రాసినట్లున్నది ప్రతిచర్యకముకంటె ను, నీసంవత్సరపు ప్రదర్శనములో నొక బళేషనున్నది. ప్రదర్శనమువలన వచ్చిన సొమ్ము క్రిందగి కిగ్గలను. ఇందువలన, అధికారము దీనినినుండి యెత్తు వ శక్తిగలవని పని చేయుచున్నది. ముఖముగా యేటెటలను వేడుకలతో వాటిని నీయేను పార్టీమిత్ర ప్రదర్శనమునకు వేర్వేరుచి. పురపాలకులు కమిటీగా నన్నది తత్కార్యనిర్వాహణ మునకు వెల్లుబడి పెట్టుటకును పాటుబడి.

ప్రారంభోత్సవము

వేడుకలను, ప్రదర్శనమును నిన్న ప్రారంభమైనది క్రిందను సుప్రసాద ప్రతిపాదన ఉత్సాహముగా కాలక్షేపము చేయుచున్నది. అట్టివానికి పార్టీ ప్రదర్శనము నయనానంద దాయకముగా నుండుననుట కనుదియగులేదు. పార్టీ ప్రదర్శనమునకు వేడుకలకు నలయు సౌకర్యము లగ్నియను అర్పించుచు. ఒకమూల గ్రామమునందును, ఒకమూల పాణసందును; ఒకమూలకున్నీరు; ఒకరికొక వస్తువు ప్రదర్శనము. ఎక్కడవూ పొడవ, ఒక అనందము; ఒక సంతోషము. నేడు పోలీసు వారి సంబంధించిన అటలుజరుగున; రాత్రిపాట నంచ కాల్పులను. తేల్చి (29-వ తేదీ) విశేషముగా అటలుజరుగున. అఖిలభారతమున, పాణసంచ కాల్పులను. ఆగవర్నరు గారి అధ్యక్షత క్రింది సంతకరారినాడు (జనవరి 1-వ తేదీ) వివిధ అటలు జరుగును. ప్రదర్శనమునకు వచ్చినవారు ఫలవారములను తదవ్రత సక్కరలేదు. బాహ్యములను బాహ్యతే తదవ్రత అంగీకరణను ఫలవారగృహములను పెట్టిరి.

విశేషములు

దక్షిణ ఇండియా వ్యాయామ సంఘమువారి గ్రాండ్ డ్యూటీ నిన్న మధ్యాహ్నము కండుగంటలకు విశేషముగా ప్రారంభమైనది. వేల్పుటలు చాలమంది దిచ్చేసిరి. గవర్నరు గారు కూడ వచ్చిచేరి. సభాధిపత్యము వహించిన, వరే శివ స్వామి అయ్యగారు మామతులను పండిపెట్టిరి. కంచర గాడిదల పుడెకలా విశేషముగా జరిగినది. ఒకమూల నీసమా కం చేసిని చిత్రించుటకు ప్రదర్శించుచున్నది. రంజులరాట్టులు జోడుగట్టుచున్నది. నాటకాలలో నాటకములు జరుగుచున్నది. సాయంకాల మయగంటల కిట్టివేడుకలకు మితిమీరణ నిర్ణయించుటకు నిజలేదు. సాయంకాలమై, చీకటిపడిన కొలదికి అంతరిక్షములకల కాంతివ్యాపించి, పార్టీంతయు, శోభామయము ముగించెను. నీటి ప్రవాహమువలె ప్రవాస ముహూర్తక వచ్చియుచుండెను తొడతొడ్డును లేవండ పోలీసువారు వెల్లెనుచేయుచుండిరి. దవులనుండి క్రెకణ (మయంబు, గానమువికమ్మ) చుండెను. ఏమిటవచ్చిన యే మిదనసంమోయని జంతుబాధక నివారణ సంఘమువారి ఏసంట్ల కొండరక, అంబులెన్న కోరుచును, ప్రదర్శనమునకు తీసికొనవచ్చుట యొక ముఖ్యవిషయము.

ప్రదర్శనము.

ఇది ఇప్పుడు ప్రారంభమగును అప్పుడు ప్రారంభమగునని ప్రజలారక చెప్పకొనవచ్చును. అఖిల భారత ప్రదర్శనమునకు, వేల్పుటల చారిత్రానుసంధు నిన్న నుదినముగా భావించబడుచున్నది. ముదనుండినునకు ఉత్తరభాగమునకున్నది యిక్కడను ప్రదర్శనములో వస్తువులు ప్రదర్శించబడినవి. ప్రదర్శన వస్తువులనుబట్టి, గృహనిర్మాణమును వస్తుకాస్త్రమును, ఉట్టిగొట్టుటల సముదాయముగా కొన్ని ఇండ్లను నిర్మించిరి. వీరసాదలను మహారాజాధిరాజులును ప్రతివారి, యర్జులను బుట్టి కట్టకొనె ఇండ్లవిధములన్నియు సక్కుడ ప్రదర్శితములైను. వక్రిభిగ్గలముగల 50 అడుగుల యెత్తయిన యంతరి ఘోషాట యేర్పాటు చేయుచుండిరి. దీనిమీద కెక్కి వైన కూర్చోనియెడల, క్రిమకృమముగా వారి క్రిందకు వచ్చెదము. దీనిని ట్రియూను కలప వచ్చునాయన వెట్టుమున్నగు ఇరువ పనిని గోపాలపాయక పొందెనాయన యేర్పాటుచేసిరి.

ప్రారంభోత్సవము.

గవర్నరు గారును, వారిభార్యయు, నిద్రుల పుత్రులును, కన్యలుగోలింగురెడ్డి, తిరున, ఎల్ విగ్గాను గార్లతోను, అంగరక్ష

కన్యలుగోలింగురెడ్డి, విశేషములను కొంతవేపుచూచి ప్రదర్శన ప్రదర్శనమునకు వచ్చిచేరి. ఇక్కడకు వేయించుకొనిగా శ్రీ అను పురుషులను బోర్నిలి కొచ్చినురాజులను వచ్చియుండిరి. గవర్నరుగారును వారిభార్యయును, ముఖాసీనులయిన తరువాత, కార్యనిర్వాహక సంఘముయొక్క ప్రెస్టును, పియర్సు గారు, పార్టీ ప్రెస్టును, పార్టీమిత్ర ప్రదర్శనము ఏ సందర్భములవలన కలిపి జరుపబడిన వచ్చినదో తెలియచెప్పిరి. కార్యనిర్వాహక సంఘము పాపాపాపముచేసినవారిందరిని వీరు కృతజ్ఞతను తెలిపి వందనము లర్పించిరి.

గవర్నరుగారి ప్రసంగము

పియర్సుగారికి సమాధానముచెప్పియు గవర్నరుగారిట్లు నెలబచ్చి. - పార్టీమిత్ర ప్రదర్శనము ఇక్కడ జరిగి 12 సంవత్సరము లయినవి. ఈకాలములో వరే శక్తి ను అ విశేషముగా వృద్ధిపొందినది. వాటి జ్యు విజృంభణ ము, మనకర్మాగారములు; ముఖ్యముగా, ఈ అభివృద్ధికి నిదర్శనములు.

పార్టీ ప్రదర్శనమువలన ఈ సందర్భములకు అప్పులను యధాధిక్కి వినియోగించుకొనవచ్చునని దక్షిణ ఇండియా వ్యాయామ సంఘము వారునుచుండిరి. దీనికి దారితీసిన వారు గీకరించి, ప్రదర్శనమును జరుపుటకై చాలసాహాయ్యము చేసిరి.

నెంటుగోల్డును ఆతల, ముదిరిగొచ్చుచున్నది. గానునాలో నెక్కడో దేవునియందలమునో తెలుపబడినది. వానిలో నొక బళానమునున్నది.

వ్యవసాయము మనరాజధానిలో ముఖ్యపరిశ్రమ. వ్యవసాయదారులే కాకుండా, ఎన్నియో పరిశ్రమలును, దీనిమీద యాధారపడియున్నవి. అందుచేత దీనిని వృద్ధి చేయుటయెను. కొద్దికాలము క్రిందటనే వ్యవసాయకాళుండైన ప్రతిచింతకములు లోలగనవి. తత్కాలముక్రింద కనిగిన యెవరని కాస్త్ర ప్రభులమీద, వ్యవసాయము చేయుచు నిధానమేర్పరచుటకు చున్నది. వ్యవసాయమును దెన్నియోమార్పులు చేయుచుండినది. చాలవలగాని కొత్తతరపు మోటులను కనిపెట్టి వ్యవసాయములో సౌకర్యములనుచేసిరి.

అదవుల విషయములో అటవీకాళు వారు పరిశ్రమచేసి యనేక విషయములను కనిపెట్టిరి. ఈకాళు నుండెంతయో అభివృద్ధి చేయగలదు.

పార్టీమిత్రకాళ ఇచ్చుటకు కాళులలో కెల్ల ముఖ్యమైనది. ప్రాచ్యవృక్షములను పురి వింతిక్షి కొత్తవికొల్పటము మనరాజధానివారు మార్గదర్శకులయిరి. అట్లుమనము సామానులను చేయుకొని మొదట ఇక్కడ నేయారంభించునపుడతర ప్రదర్శనములకు వ్యాప్తమయినది. తిరు వా నూరు, కొచ్చి సంస్థానములవారు తమ సంస్థానములలోని వ్యావసాయక వృద్ధుల సచ్చుట ప్రదర్శించి మనవృద్ధులను, వారివానికి వృత్త్యయమును ముఖించినందున కంతయు వందనయులు. మన రాజధానియొక్క వస్తుసంపదను, కృషి సంపదను కృత పరచి, ప్రజామనముల నాకర్షించి ముఖ్యముగా కర్మాధికారులకు వ్యావసాయ ప్రదర్శన ప్రాచ్యముగా బోధించుటయే దీని ముఖ్యోద్దేశము.

ఇది జనవరి 2-వ తేదీవరకు ఇటులనే జరుగుచుండును. మధ్యాహ్నము 2 గంటల మొదలు, రాత్రి 11 గంటలవరకు ద్వారములు తెరచియుండును.

విశేషకరమైన తెలుగునవలలు

- లీలా లేక సుప్రేమనగరము: - ఇంగ్లీషు, మనోసంకల్పము చావలొద్దినయెందులకు వర్ణించబడినది. 1.0-0 యశోధర: - ఇందోకయంతరి తనముగనివెంగల
- శ్రీమత్కడరాని పాట్లుబడి యున్న కిస్తికిదెప్పును. 0-12-0
- మనోరము: - మగడు శేషకే గాతునువొద్ద జిక్కు కొన తన సామర్థ్యముచే నిడివేండుట. 0-10-0
- ఇగ దేశకంఠ: - అన్నకై పడరాని పాట్లుబడి యున్న కిస్తికిదెప్పు సామర్థ్యవైకథ. 0-10-0
- సహనోదరవాంఛ: - తమ్ముడు బుద్ధితేక కలహించిన అన్న నోర్వనలమునకును బోధించుట. 0-4-0
- అత్తలార్పాటు: - కోర్వన కోడండ్ర శ్రూపం 0-2-0
- మిత్రద్రోహము: - స్నేహద్రోహమున నశించినచరిత్ర 0-8-0
- సహదేవశాస్త్రము: - (గొడ్డలికిత్త) తాత్పర్య సహితము 0-2-0
- బోహాళండ: - కుడతరత్రము (మొదటి భాగము). 0-8-0
- తిరునామ: - నా మునుస్వామి మొదలియార్.
- కొకచేత మేష్ట్రవీధి, మదరాసు.

మహమ్మదీయ విద్యాసభ.

ఈనెల 26 వ తేదీ సాయంకాలమునకు మహమ్మదీయ విద్యాసభ మొదలై అట్లకుసీంగారు ప్రాసానగరమునకు వెళ్లిరి. నగరములోని మహమ్మదీయము వారికి మహోన్నతముతో స్వాగత మొసంగిరి. స్నేహమునకు 2000 చుండి మహమ్మదీయము చేరి వారిస్తరసా పాల్గొని ప్రభుత్వమువారుగాను, ఇబ్రహీంపూరును బాధురగాను అధ్యక్షునికి వారందరిని పరిచియుట గావించిరి. పిమ్మట నయనరముగా మోటారు బండ్లును గ్రామమునకు బయలుదేరినవి. అధ్యక్షుని వాసుల గుర్రములబండిలో వెళ్ళించిరి. చుట్టును వై నీకటబండ్లమీద కొంద రంగిరత్తులు పరివేష్టించి ముగింద కళ్యాణములై యనుసరించిరి. ఇటుల సురంగిపుటోవారిని బండుకోడ్లలో నున్న విడిదికి గొనిపోయిరి. మార్గమంతయు సలంకరింపబడినది. ఎడనడ అధ్యక్షునికి ప్రభుల పుష్పవరముల లర్పించిరి. కొంతదూర మేగినపిమ్మట ఉత్సాహము ప్రబలి సుర్యములను విప్పి ప్రజలే బండిని లాగిరి.

దివ్యజ్ఞాన సభ

ఈనెల 28-వ తేదీన ఆదివిశంతువారసాని గారు కాచి చేవిలో "దివ్యజ్ఞానము-మానవుడు" ననువిషయమును ఉపన్యసించిరి. ఇది 2-వ యావశ్యాసము. ఇందును మహారాజుగారు గూడ సభకువచ్చిరి. కిరాతునిస్థితితో నుండి దేవత్యమువరకును గలమార్పును గ్రహించవలెను. అప్పుడుగాని ఆత్మయొక్క క్రిగోచరముగాడు. "ప్రసన్నము-కర్మ" అను విషయమును బయలు. మానవుడు తైరాగ్యమును గ్రహించి ప్రపంచమందలి ఏ పదార్థమునుగూడ కోరినస్థితికి రాగలిగినపుడు అతనికి ఆత్మయొక్క శ్రేష్టాకృతి గోచరమగుట ప్రారంభమగును. మూర్ఖుడెప్పుడును ప్రకాశించుచు నే యుండును గాని మానవు డాప్రకాశమునకేగనలేక తలుపులనుముగిసిని చీకటిగదిగానుండును. మూర్ఖుడు తనకిరణములలో నా మూయబడిన తలుపులను తాకుచునేయుండును. ఎప్పటికైన మానవుడు ఆత్మవిజ్ఞానమునకీడ యుట నిత్యధర్మములలో నొక్కటి అని అయి యుపన్యసించిరి.

అఖిలభారతముతానుభోగ కాన్ఫరెన్సు మహాసభ.

ఈ సభ బొంబాయినగరమున బొవెనస్మరణమండిరమున డిసెంబరునెల 20 తేదీ ఉదయము 8 గంటలకు అలహాబాడువాస్తవ్యులు గా రావుగోకల ప్రసాద్ బహుద్దరు ఎం ఏ యల్ యల్ లి. గారిఅధిపత్యము క్రింద జరుగగలదు.

శ్రీచక్రవర్తిగారు పంపిన తొలివార్త: - బొంబాయి రాజధాని తరపున విల్లింగ్డేజు ప్రభువు ప్రజల క్రిమమును స్వాగతమును కీర్తివారి కెంగించిరి. ప్రజలంపిన స్వాగతమున తాము వందనపూర్వకముగా గైకొంటిమియు ప్రజలకాయుర కోగ్యాభివృద్ధి కలుగవలెనని ఆశీర్వాదించుచు కీర్తివారు నుర, తొలివార్త నంపిరి.

ఈజ్జపుసేనాని విజ్ఞాపనము.

లండను డిసెంబరు 27: - కయికో - ఈజ్జపుల సర్వసేనానిగానున్న జనరలు సర్, జె. జి. మాక్స్ వెలుగుని శ్రీబాద్రి చక్రవర్తిగారి సందేశమునకు ప్రత్యుత్తరముగా నిటుల విన్నవించిరి. ఈ దేశమునకు ఆంగ్ల దేశ న సుండియు అధినివేశములనుండియు వచ్చియున్న ఏలినవా సేనలలోని సైనికులను సైనికోద్యోగులను ఏకగ్రీవముగా తనకు వందనముల నర్పించుచున్నార. మియందు తాముంచి విద్యాసమునకును ఈ మహాసంగ్రామమున మేము పాల్గొగలిగినంతలకునునుష్పంగు చున్నాము.

చీనాలో విప్లవాందోళనము.

లండను డిసెంబరు 27: - చీనాలో యూనసుల మాత్రమేగాక క్యాంగ్సీలోగూడ చాల గందరగోళముగనునది. అచట ఏక రాజపరిపాలనకు బద్ధతైరులగువారు చా నందిగలరు. విప్లవకారుల నాయకులలో ప్రముఖులగు గందర్వ నచటికి వెళ్లుచున్నారు. యూని షి కా యి గా కొంతమంది గవర్నరుమొదలగు వారి సంస్థానాధిపతిల నొనరించినందున అట్టిలాభమును పొందనివారు చాలము. ఆయనయందు విరోధభావము కలిగియున్నారు.

విల్లిడిలికోయిటలు నౌక.

లండను డిసెంబరు 28: - ఈనౌకలోనివారు 8 ము: మునిగిపోయిరి.

అంగ్లీజిండియను ఎంపై రులీగు.
 ఈనెల 29-80-81 తేలీట బొంబాయిగరమున హిందూ దేశమునందలి అంగ్లీయుల నిభజనుగును. అనేకవిషయములు చర్చింపబడును.

విరోధా మహా సంగ్రామము

నిర్బంధ సైనికత్వమును గూర్చి యువస్వామి

జర్మని సర్వశూన్యమైనది—ఆస్ట్రీయా పూర్తిగా నాశనమైనది

కందకములలో క్రీస్తును వేడుకలు బాగుగా జరుగుట

అధిక నిత్యసూర్య మంటెగుగా రుద్రానించుట.

ఇంగ్లండు

ఆంగ్లముంత్రిల సమావేశము.

లండను, డిసెంబరు 27.— సేద్యముంత్రిగారు వారు సమావేశమై— చాలామందిని ద్వారా, క్రీస్తును పండుగనిమిత్తము స్వగృహమునకు తెచ్చిన ఆస్తిగ్రామంత్రిగారును కైదు నుండి లాడుతు వారి గృహను వచ్చి దర్శింపఁబడుట గారివిధాన ఫలితము లాలోచించుచున్నది— ఆస్తిగ్రామంత్రిగారు పండుగలయినంతరము విడిచిపెట్టవలెనని తెలియచున్నది. సెలవు కిరీమునని యెన్నడును మంత్రివర్గము వారుమాడ జరిగియుండలేదు. కాన జనులు విస్తారముగా శరీర.

చాలామంది మంత్రిగారు సభకువచ్చినపుడు ప్రజలు గౌరవము చూపలేదు కాని కిరీమున ప్రభువుగారు మోటారుబండిలో రాగానే ప్రజలుగుంపులుగానే జయజయధ్వనములు చేసిరి చేతికొనలుపుచునులాడిరి. గొడుగులు టోపీలు కూడ వైకెత్తిరి. లాయరుబాబ్బిగారు వచ్చినపుడు గూడ ప్రజ లిటులనే గౌరవించిరి.

గుంపులచేసిన స్మరణలు

లండను, డిసెంబరు 27.— ఆంగ్లేయులవారి ఎడ్వోకేట్ కాయము కాటెండుసూచనాకాయము పరానువారివిల్లాడిలాకోయి లటునాకాయము ముంచబడినది. ఎడ్వోకేట్ కాయము వారందరను కాటెండుసూచనాకాయము ఏడుగురును కాపాడబడిరి. పరాను సోకాయము వారివలను ప్రయాణికులను మెరియలను మెరియక స్త్రీలను కాపాడినది. 80 మందిమాత్రము చనిపోయిరి. తెలియం మినిస్ట్రీ తెర్నార్డు నాకాయము ముంచబడినది. ఏడుగురు కాపాడబడిరి. పాడెలను ఆంగ్లేయగూడ ముంచబడినది. వారివలను కాపాడబడిరి.

తు పా ను.

లండను, డిసెంబరు 27.— క్రీస్తును పండుగలలో నాలివార క్రమముగా గుర్రును క్రింద బోయిమించి నేను 14 గంటలసేపు గుర్రును విరామములేకుండ బోయిసండున కేయ్యనది బోయినది. చెట్లు నేలగులిసినది. దారు నిర్మాణములు విరిగి పోయినవి. సముద్రమున చాలానాకాయ పనిపోయినవి.

కామన్సు సభ.

నిర్బంధ సైనికసేవ.

రెడ్మండుగారి ప్రసంగము.

లండను డిసెంబరు 28.— పరిమితపు స్థితిగతులనుబట్టి ఇంగ్లండుపక్షమువారందరు, తమకే క్రింద వంచనలేకుండ నిర్బంధ సేవ కూడదని పరిచయమునకు రెడ్మండుగారు కామన్సు సభలో తెలియజేసిరి.

మొదట ప్రతినిధులగు స్టాంట్ల గారు ప్రసంగించుచు, సైనికసేవ మాటలతో ప్రయోజనము లేదని. ప్రజలు తమం దిరాలు నేనలా చేరవలెను. జలవంతముచేసి చేర్చింపవలసి యందుకు ప్రజలునుభయము కాలక్షేపముచేయుచున్నప్పుడు, ద్వయములో పోరాడుటకు పనికిరాకపోదు. వేరక్షేపముచేసినచో చేయవలయును. ఇదివరకుచేసిన దానికంటె మేముకట్టిధియగు మనము చేయవలసియున్నాము. జేరవంతము తమకు ద్వయమున్న భావమును రణరంగమునకి తెలియబడు కలిగింపుడు. మనసాధనసంపత్తి కొనుగలేదు. మనసైనికుల ధైర్యము మన లోటులేదు. సైనికసేవ యాలోచనలు మానుకొని, మొదట సైనికసేవలలో మనస్థానములతో పోరాడుదము.

ఫ్రాన్సు

జనరలు కాస్టెల్నోగారు.

లండను డిసెంబరు 27.— ఏథెన్సు జనరలు కాస్టెల్నో గారు ఫ్రాన్సువేరమునకు గిరునుండి బయలుదేరి వెళ్లిరి.

భారతీయ సేన

లండను డిసెంబరు 27.— భారతీయ సేన ఫ్రాన్సుకుండి యుండని అధికారులు ప్రకటించిరి.

పరాను యుద్ధనాక విశ్రమము.

లండను డిసెంబరు 27.— పారిసు. ఈకవులకును సిరినై గాకును నడుమ సోలము జలసంధిలో సంచరించుచు నొకతరా నువారి మౌలికము టర్కీవాళికిరంగిలమును బ్రాచీనమునాక నముచేసి దూరమున కనుబడిన రెండువెద్ద శత్రుజలంకర్తానుల వై గుండ్రుబరు వెను. ఆలంకర్తాములు రెండుగంట లటునిలచి పారిపోయెని కరాను నాకాదశమునకు ప్రకటించి.

చర్చిలుగారు

లండను డిసెంబరు 27.— చర్చిలుగారు ఫ్రాన్సుకు మరల వెళ్లిరి.

ఫ్రాన్సు బెర్లియుము రంగము.

పరానుల ప్రకటన.

పారిసు డిసెంబరు 28.— పరాను అధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు.— సేనానుభవముం దంతటను రాత్రి కాంతముగనున్నది.

లండను డిసెంబరు 27.— పారిసు. లోరైనులో పరా నువారు చీఫ్ సెలకును ఆస్తియనున కళువులసానము లవై ఫిరంగులను కాల్చిరి. కెక్కినవోట్ల నేమయుజరుగలేదు.

పారిసు డిసెంబరు 27.— ఆర్మీయములో విల్లెండుకు దక్షిణమునను, ఆర్మీయకు దక్షిణమునను, పరానుఫిరంగులు తీవ్రముగఘోష చేయుచున్నవి. ముంపులలో ఫిరంగులనుజేసి, కళువుల పనివాండ్రును చెల్లాచెదురుచేసితిమి. పిదపలోని వారి ముందుకును సానుగిరి పేర్చివేసితిమి. పాన్సులోని నాసి మెట్టువైదములో జర్మనీవారికి ముందుసానుగిరి వేసికొనిన బిరైలు ఆగియుండగా పరానువారు ఫిరంగులనుజేసిరి. అది పేర్చి బిరైలువైదమున ఫర్వకలిగినట్లు సుగతిని చూచినవారు చెప్పుచున్నారు.

ఆంగ్లేయుల బ్రకటన.

లావానీకాళువకు దక్షిణమున, గనులపేర్చిబట్టలో కొంత యుద్ధముజరిగినది. కళువుల లెక్క దొకవని పేర్చిరి. కాని, దువకందకములకు నష్టము కలుగ లేదు. సోమనడికి ఉత్తరముననున్న మనఫిరంగులు, అల్పపురు తూర్పుననున్న కళిస్థానములమీద గుండ్రుచేసినవి. కెక్కినవోట్ల కొద్దిపాటి ఫిరంగుల యుద్ధముజరిగినది.

జర్మను సేనలు.

గొన్న పన్నువాడు చేయుచుండుట.

లండను డిసెంబరు 28.— బెర్లినును సరిహద్దులనుండి ఆంగ్లేయవాడు వచ్చినసంగతులకు బట్టి జర్మను సైన్యకేంద్రం వెనుకకు చాలామంది సైనికులు వచ్చియున్నారనియు, మిత్ర మండలిసేన లెంతయున్నవో, ఏయేస్థానములలోనున్నవో సరిగ జర్మనులకు తెలియని కారణమునను, వా రెదిరించలేదనియు తెలియు చున్నది.

యుద్ధరంగమున క్రీస్తునుకుండున

లండను డిసెంబరు 28.— ఫ్రాన్సు సైనికసేవయొద్ద రంగముల జరుగబడిన క్రీస్తునుకుత్సితముల కల్గించుచు గూట ను విశేషములు తంతివాస్త్రంబుల జేసిరి. ఫ్రాన్సులో ఉదయమున కొంతకర్మముజరుగెను. అంతసంతోషముగ నుండెదరు. కాని కాల క్రమమున నూ రుద్దు మేధులనుండి బయలుదేరిన వేడి కాంతుల వెదజల్లి ప్రజల భక్త్యామయ గ లి గి ం చె ను. కందకములు నీటిమయమై యుండెను. ఈ నీటిని తీసివేయుట కిదివరలో నొకప్పుడైన యత్నము స్మర్యమయ్యెను. సైనికు లా దివమున చాల నంతసమాగ వెళ్లుచున్నది. ఆహార పదార్థములు సమృద్ధిగ బంధివెట్టుబడినవి. కాని కయ్యమున కిటులెగల వా రును జొరకొన నచ్చగించ రైరి. ఉభయసైన్యములలోను సంగీతము ప్రబలెను. మధ్యాహ్నమున సైనికులు సైనిక స్థాన ముల వెనుకను ఎచ్చట జూచినను పుటుపాలు గానుమండుట గాననయ్యెను. క్రీస్తును కపాల్ విశేషబరువు గలిగియుం డెను. 18500 తపాల్ సంచులు వచ్చినవి. 30 లక్షల ఉత్తర ములును 45 లక్షల బంగారు వచ్చినవి.

మేసికోనియా

మేసికో నియోకొండలమెండు సైనికవిభములయందు పరిస్థితులు ప్రాశస్త్యంబు చాల ఉత్సాహకరముగనుండును. నూతనదంబరబిధిని తనసమాన కిరీములతోడను కర్మతముల వై ప్రకాశించుచుండెను. సైనికానగరము క్రీస్తునుమూర్తి భవించినదో అనునట్లుండెను. పోవుచుండెడి మోటారుబండ్ల యందు చుంపబడిన న్యుగములు లోతుయన్నగు భాగములు వొంగిచూచుచుండెను క్రీస్తును ఉత్సవము నిమిత్తమై పట్టల మున్నగువానిబట్టుకొని కొండచరితులనుండు సైనికులలో పుటకు విధిగిరాచుముతము, ఇటీవల కడిగిరిన రుక్మిణి పూంతులుం డెడిది. క్రీస్తునునాడు 30, 40 ప్రాంతుల భరతలిగియుండెను.

ఫలములు విరివిగ నిక్రయించుచుండెను. ఇదివరకు సైనికానగరమిట్టి ఉత్సవమును జూచియుండెను. సైనికు లాటపా టలతో దివములు గడపిరి. సైనికుల యుత్సాహము మిన్ను ముట్టెను.

అమెరికా.

మొంబర్లు అమెరిక కంపెనీమేజరు.

లండను డిసెంబరు 28.— మొంబర్లు అమెరిక కంపెనీ మేనేజరు హార్ బెలినుగారు తమక్రీస్తును దీవనలొకజర్మను వాస్తవ్యులకలలో బ్రయోచించిరి. సందర్శించుచున్న వాళకాళన మొదలైన యుద్ధము నంతమొందించుటయే గాక, ఇట్టియుద్ధ మున కావల సమాజముగ బయలుదేరు అధికమధ్యము ప్రజ లలో బయలుదేరకుండ జాగ్రత్తచేయవలయునని యాలోచన విక రించెను.

పారిసీకము

పారిసీకమున రహస్యసేన.

లండను, డిసెంబరు 27.— వెల్ట్రాగారు. హెసారను హామడనులకు నడుమ విశ్రమకాములు మర ఫిరంగులను ఫిరం గులతోను దిమ్యవానిని తలపడిరి. శత్రువుల సామముల నన్ని టిని రహస్యగాని వట్టుకొని చాలామంది హతముచేసిరి. చాల మందికి గాయములుకలిగిరి. కెక్కినకారందకును పారిపోయిరి.

పీటరు రాజు.

ఇటలీచేరుట.

లండను డిసెంబరు 28.— నూనానుండి పీటరు రాజు ఇటలీచేరుటలు అక్కడినుండివచ్చిన వాస్తవలను తెలియచున్నది.

పరిస్థితి వ్యవహారములు.

లండను డిసెంబరు 28.— పరిస్థితిలోని జర్మనురాము వారి, రాజ్యాంగసంకర్షమున కేదియోచేసి తలక్రిందులుచే యుట, కాలోచించి తెహరాకర్మ తీరిగి వచ్చినట్లు కనవడు చున్నది. తమవార తెహరాకర్మను పిచ్చుట బాగామనము వెల్లి పోయెను.

పరిస్థితి మంత్రివర్గము.

హెసారను— మంత్రివర్గము రాజీనామా యిచ్చినది. ఫర్మను ఫర్మాగారిని రాజుగారు మంత్రిగ నేర్పాటుచేసిరి.

రోబిటు కిరీమునద్ద విప్లవకారుల నోడించుట.

లండను డిసెంబరు 28.— వెల్ట్రాగారు. హెసార నునకు 25 మైళ్లు వైపుల భాగమునకుండి రోబిటుకిరీమునద్ద విప్లవకారులు ఓటమిని గూర్చిన వివరములు తెలియపర్చిన వి. ఇటలీ పరిస్థితి కడసిన ఎమియెక్వివ్ జేటిగాని అధికత్వము క్రింద వెయ్యి స్మర్యపురకములు తీరక— తెలియగాని అసిన వాళస్మికముగముట్టడించి ధ్వంసమొనెంచు నిమిత్తమై సంగళ వారమునాటి గాత్రీ రహస్యవాడు గొంతవేసి కండ్లి. 500 గు ర్రీపు దళములు మున్నగు సైనికు లాగబయలుదేరిన కొండ దుర్గమును గాచుచుండెను రహస్యసేనలు గనుగొనినవి. దుర్గ మునుండి సైనికులు ఉమ్మడిపై పై ఫిరంగుల గాల్చిరి. తమ ఫి రంగుల నన్నానా మొదలగు కొని ఉమ్మడి లాల్చర్మును ము ట్టడించి విప్లవకారుల పూర్తిగా నోడించిరి.

బాల్కను రాష్ట్రములు

మాంటెనెగ్రోవారి విజయము.

లండను డిసెంబరు 27.— మాంటెనెగ్రోవారు కళువులను తలపడుచునేయున్నారు. విజయముల సంఘమునేయు న్నారు. వారు చాల ప్రాముఖ్యము పట్టుకొనిరి. ఆస్ట్రీయా నే పలా చాలామంది హతులైరి.

బాల్కను రణరంగము.

లండను డిసెంబరు 28.— మాంటెనెగ్రో అధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు— అంజలో 28వ తేదీ మేము శత్రుబలముతో తలపడినందున మంజుల సమరముజరిగినది. 500. శత్రువులను కళువులను వధలివెట్టి విలోపాల్లి వైపుకు పాకి పోయిరి. మేము కందకుండిని ఖాంబియగ పట్టుకొనినాము.

THE GREAT WAR.

Compulsory Service: A Remarkable Speech.

MR. MONTAGU ON THE FINANCIAL SITUATION.

Germany Sucked Dry: Austria's Ruin Complete.

A JOLLY CHRISTMAS SPENT IN THE TRENCHES.

[Reuter's Agency.]

Great Britain.

BRITAIN'S AND GERMANY'S FINANCIAL POSITION.

Mr. Montagu's Views. Germany Sucked Dry.

LONDON, December 27. Interviewed by the correspondent of "New York Tribune," Mr. Montagu drew a very favourable comparison between Great Britain's and Germany's financial positions. He contrasted scathingly Dr. Haefferich's hysteria with M. Ribots' unvarnished account of the French loan results. Germany threw everything into the scale to strike a decisive blow before our preparations could bear fruit. She struck and failed. Mr. Montagu pointed out that while the British exchange on America had been restored and was steadier the German Exchange was falling to the vanishing point. Germany had realised all her available assets in the shape of negotiable foreign securities and suspended specie payments. If this had happened under present conditions what will be the value of the mark when peace comes and the German importer wants to restock the empty shops and stores and tries to exchange depreciated paper for overseas goods. Germany has made no provision for the payment of interest on the War Loans. Moreover, Austria's financial ruin is already complete and Germany is sucked dry. If she emerges from the war in the same state as after the thirty years war we shall be sore to hang up our swords without anxiety for the rest part of a century.

CHRISTMAS AT THE FRONT.

Good Fare in the Trenches. Merriment and Sport in billets.

LONDON, December 27. Christmas at the front is graphically described by Reuter's special correspondents in France and Macedonia. In France the day broke wet and cheerless with a wind blowing. At noon the sun struggled through, and later the day became fine and very mild. There was a plenty of good fare in the trenches and the day was spent as comfortably as water-logged environments, which no efforts could successfully overcome, permitted. The day was uneventful, neither side was provocative. There was a deal of hearty though desultory sniping. In many places where the German trenches were close to ours the gurgling chaunting of the Boches occasionally reached our lines and this was invariably the signal for more vociferous chortling in an attempt to drown the sound. The German overtures for fraternising were slight and faint-hearted as though their contemptuous rejection was a foregone conclusion. In the afternoon every meadow in the rear of the lines in any way under cover became a football field. Among the troops in reserve and billets Christmas was celebrated with far more of traditional thoroughness. The Christmas meals were colossal. The heaviest single day's delivery in Christmas week was 18,500 bags representing three million letters and a half million parcels.

A Jolly Christmas in Macedonia.

The conditions in encampments on the hills in Macedonia were far more cheery. The weather had been warm, sunny and springlike for days past. Salonika presented a Christmassy air. Quantities of holly were sold in the streets and legs and heads of turkeys were protruding from every motor-lorry proceeding to the camp. Countless "hommes" could be seen straggling along with one or two live birds under their arms, and the prices, recently six or seven francs, rose to fifty or sixty.

Nuts, raisins, dates, figs, and oranges were sold out. Never has Salonika seen such celebration. The situation permitted of granting to men who have recently been on fatigue for some time digging new lines a holiday. Everywhere there was the real holiday spirit. Football, races, and games were the order of the day, which was celebrated in the French camps with almost equal enthusiasm. The Poles played rugger with the noisiest notions of the rules. The "hommes" who were working on were convulsed and the French joined in the laughter in the greatest good humour. In the evening concerts and sing-song were held, one mess actually transporting a piano to the camp.

Compulsory Service. Irish Opposition.

LONDON, December 27. In the House of Commons Mr. Redmond declared that the Irish party would oppose compulsion under present conditions by every means.

Mr. Stanton's Vigorous Speech. Denunciation of "Hypocritical Nonsense."

LONDON, December 27. Mr. Stanton, the new member for Merthyr, in a remarkable maiden speech, vigorously denounced "Hypocritical nonsense." He said if people do not volunteer they must be fished (Loud Cheers.) A country good enough to live in was good enough to fight for. (Cheers.)

He concluded:—"The House must consider only what is best for the nation. (Loud Cheers.) We are capable of doing infinitely more than we have done." He appealed to everyone to join and make the boys in the field feel that the whole country was behind them. We had unbounded resources and courage. Let us banish humbug and all stand up and fight like Britons.

Lord Derby's Campaign. Cabinet Meeting.

LONDON, December 28. The Cabinet met to day. There was large attendance. Mr. Asquith returned from the country where he had spent Christmas and Mr. Lloyd George from Clyde. It is understood that the final results of Lord Derby's campaign were considered and that Mr. Asquith will make a statement on them shortly after the recess. The unusual spectacle of Cabinet on a Boxing Day holiday attracted a crowd.

Ministers Receive Ovation.

Most of the Cabinet Ministers when they entered the meeting were not recognised but when Lord Kitchener drove up in a motor the crowd rushed across the street and cheered and waved handkerchiefs and umbrellas and even threw hats into the air. Mr. Lloyd George also had a hearty reception.

British French and Belgian Steamers Sunk.

LONDON, December 27. The following steamer have been sunk British:—"Yeddo." Crew saved, and "Cottingham" seven saved. French:—"Ville de La Ciotat" part of the crew and passengers saved and landed by steamer, and "Meroc" eighty of the crew and passengers lost. Belgian "Ministre," "Beernaert", seven saved.

Indian Army Leaves France.

LONDON, December 27. It is officially announced that the Indian army Corps has now left France.

Mr. Churchill returns to France.

LONDON, December 27.—Mr. Churchill has returned to France.

A British Steamer Sunk.

LONDON, December 28. The British steamer "Meadley" has been sunk. The crew were saved.

Stormy Christmas. 14 Hours Hurricane.

LONDON, December 28. The stormy Christmas culminated in a hurricane today. Fourteen hours continuous rainfall has caused rapid rise in the Thames which is several feet above summer level. Trees have been uprooted and wooden structures blown down. There have been numerous wrecks on the coast.

France.

French Cruiser Shells Batteries and Submarines.

LONDON, December 27. PARIS.—A Naval communique says while exploring the Gulf of Solum between Egypt and Cyrenaica a French cruiser bombarded and destroyed a Turkish battery and a trawler. Simultaneously she discovered and shelled two large enemy submarines which remained at great distance and fled after two hours cannonade.

Enemy's Works Bombarded.

LONDON, December 27. PARIS.—This afternoon's Communique announces that there was nothing to report during night except in Lorraine where French artillery bombarded the enemy's works southwest of Chateau Salins.

Latest Paris Bulletin.

LONDON, December 27. The Paris Communique says that the French artillery was very active in Artois south of Baillent and south of Arras. It made very successful practice in Champagne disturbing the enemy working parties. A fine shot blew up the Munition Depot in Woivre. A French battery caught a Munition train which had halted at the station of Hachimette in Vosges and observers saw a terrific explosion. The Press Bureau communique says there was some mining activity south of La Bassée Canal where an enemy mine failed to damage our trenches. Our artillery north of Somme was effective against the enemy's positions east of Albert. Elsewhere there were only intermittent minor artillery engagements.

Trenches and Railways Bombarded.

LONDON, December 27. The Communique says.—The enemy in the morning sprang a mine opposite our line southeast of Hohenzollern

TELEGRAMS.

redoubt. We consolidated the nearest edge of the crater. Our artillery bombarded hostile trenches south of Lille, and the Armentieres railway with good effect. The enemy replied vigorously but did little damage. Elsewhere there was only normal artillery.

A French Liner Torpedoed.

LONDON, December 27. PARIS.—The "Ville De La Ciotat" which was the Messageries liner of 6390 tons was torpedoed by a German submarine in the Mediterranean on Friday without warning. The passengers and crew have been landed at Malta.

Parapets Destroyed and Blockhouses Blown Up.

LONDON, December 28. PARIS.—Last night's communique said.—We successfully bombarded the enemy positions between the grand Dune and the Sea destroying the parapets and blowing up the blockhouse. We exploded a mine in Artois north west of Hill 140 and frustrated the enemy attempts to occupy the crater. Our artillery between Somme and Rheims damaged a German work. The Germans after a bombardment in Champagne launched an attack on our lines which was easily repulsed. The French artillery made good practice in Vosges destroying a battery of machine guns.

A Quiet Night.

LONDON, December 27. PARIS.—A communique says the night was quiet on the whole front.

General Castienau's Return.

LONDON, December 27.—ATHENS.—General Castienau has left to return to France.

Persia.

Persian Cabinet Resigns.

LONDON, December 27. TEHRAN.—The Cabinet has resigned and the Shah has nominated Prince Firman Firman as Premier.

The New Cabinet.

CALCUTTA, December 27. The Persian Consul General has received a cable from the Foreign Office, Teheran, that the following is the new Cabinet:—Prince Farman Farman, Premier and Minister of the interior; Sepahdar Azam, War Prince, Alaas-saltaneh, Justice; Prince Shahaboddoweb, Public Instruction; Sardaremans Posts and Telegraphs; Saremoddowlah, Public Works; Mashaverolmamlak, Foreign Office.

Fighting in Persia.

LONDON, December 27. PETROGRAD.—Details of the defeat of gendarmes and rebels at Robat Kerim twenty-five miles southwest of Teheran show that the Russians, on learning of the arrival at Robat Kerim of a band of a thousand horsemen under the well-known Emir Khishmet, sent a detachment on Tuesday night in order to surprise and destroy them. The Russians found two battalions of gendarmes and five hundred horsemen holding a fortified mountain fortress. The Russians were received with a violent fire, and after artillery preparation the whole force attacked and routed the rebels.

Rebellious Persian Gendarmes. Defeated by Russians.

LONDON, December 27. PETROGRAD.—The communique says.—The Russians midway between Teheran and Hamadan defeated a Turco-German detachment consisting of rebellious Persian gendarmes and bands armed with artillery and machine guns. The enemy lost several positions and many were killed or wounded, others fled.

German Minister to Persia. Proceeds to Bagdad.

LONDON, December 27. It appears that Prince Henry of Reuss, German Minister to Persia returned to Teheran after his abortive attempt at a coup d'etat and subsequently left for Kermanshah. He afterwards proceeded to Bagdad.

Serbia.

Serbia's King in Italy.

LONDON, December 27. A telegram from Italy says that King Peter of Serbia has arrived in Italy from Valona.

Montenegro.

A Montenegrin Victory. Enemy Driven Headlong.

LONDON, December 27. A Montenegrin communique says the Montenegrin offensive in Sanjak led to a sanguinary engagement on the 23rd. The enemy was driven headlong towards Bilopolje, leaving on the field over five hundred killed. A hundred prisoners were taken.

The Montenegrin Offensive.

LONDON, December 27. The Montenegrins have continued offensive successfully. The communique says that they have captured several villages after sharp fighting all day. The Austrians lost heavily.

Germany.

Economic War Must also Go.

LONDON, December 27. Herr Ballin, manager of the Hamburg-America line publishes his Christmas wishes in a German newspaper.

TELEGRAMS.

He says that the men who are called upon to construct peace will have as their foremost task, besides ending the war, which has destroyed generations simultaneously, the ending of the armament fever, and also, the finding of security that a sanguinary war shall not be followed by an economic war which shall separate nations.

The Projected German Attack.

LONDON, December 27.

According to advices received in Amsterdam from the Belgian frontier, the Germans are carrying out considerable movements of troops behind the front. They are delaying the projected attack owing to increasing ignorance concerning the numbers and positions of the Allies.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(By Wire.)

Delhi.

Hospital in Mesopotamia.

For British and Indian Troops.

DELHI, December 27.

A Press note says:—The Indian Council of the Saint John Ambulance Association have received an urgent demand for a complete general hospital in Mesopotamia comprising one thousand beds for the British and two thousand beds for the Indian. The Council would be greatly obliged if working parties throughout India would come to their assistance and inform them to what extent they are prepared to supply the articles required, viz. 100 British replacement units, 200 Indian replacement units, each for 10 beds, also 19 complete British hospital units, 20 complete Indian Hospital units, each for 100. The above make up what is needed for a complete hospital of 3,000 beds.

Calcutta.

Highway Robbery in Calcutta.

Money Looted: Victims Fired At.

CALCUTTA, December 27.

A case of highway robbery occurred at 51, Chaulpatty Road, Bhowanipore, at 6 p.m. this evening. Two brothers, Jyoti Chandra Ghosh and Satish Chandra Ghosh, who are bookmakers, were returning home from the races via Harish Chunder Mookerjee's Street in a tiffin gharry. At the corner of Chaulpatty Road they alighted and proceeded up the lane which is too narrow for a gharry. Just as they entered the doorway of their house two youths ran in after them producing revolvers, apparently Mausers, and demanded their money. The bookmakers surrendered their bag containing between Rs. 700 and 800 in small notes and cash. After it had been given up one of the youths fired at Jyoti and shot him in the stomach. The bullet was slightly deflected by Jyoti's thumb and the wound was therefore only a surface one and will probably not prove serious. The injured man was taken to Shambhunath Paridit Hospital, where the injury was attended to. The two youths disappeared in the crowded traffic returning from the races.

Burma.

Suspect to be Arrested.

RANGOON, December 27.

The Local Government has issued an Official note to-day, authorising all Police officers not below the rank of the officer in charge of Police Station to arrest without warrant any person against whom reasonable suspicion existed that he had acted, was acting, or was about to act, with intent to assist the King's enemies in a way prejudicial to public safety or the defence of the British India.

Mysore.

Charge Against Rickie.

BANGALORE, December 26.

Mr. R. Rickie, who was taken into police custody on release from the civil power, was produced before Mr. A. R. Cox, District Magistrate, who remanded him till the 5th January. On that date if after enquiry Mr. Cox finds that there is a case for trial he will commit him as a European British subject to the Madras High Court. The charges against him are attempting to murder a police officer, attempting to escape from custody and obstructing a public servant.

BRIEF TELEGRAMS

The large estate in Simla known as Longacre, which since the demolition of the Town Hall has been used as the skating rink and general place of amusement for the public, has been sold to Messrs. Davico Brothers the well-known confectioners of Simla, the price paid by them being one lakh fifty thousand rupees.

A Simla message states that the new scheme for the enlistment of the domiciled Anglo-Indian is sanctioned and that the necessary details are expected to be published shortly.

James Meston will leave Lucknow on the 2nd January visit Allahabad and Benares on the 3rd and proceed to Gorakhpur arriving there on the 4th. On the 8th January he will leave Gorakhpur and return to Lucknow arriving on the 7th.

The Indian National Congress.

PATRIOTIC SPEECHES AND PRESS COMMENTS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENT.)

(By Wire.)

The National Congress.

BOMBAY, December 27.

The Indian National Congress assembled this afternoon shortly after 1 P.M. in the pandal, which is big enough to hold ten thousand persons and which was profusely decorated with flags. At the back of the platform were life size portraits of the late Sir Pherozeshah Mehta and Mr. Gokhale, and while two smaller ones were hung over the platform, inscriptions mourning the loss of these great patriots were also put up in various places, while one expressing loyalty to the Crown was most prominently placed in front of the entrance. The President elect, past Presidents of the Congress, Chairman and members of the Reception Committee came in a procession. There were about 1,600 delegates and 750 lady delegates and visitors besides about five thousand visitors.

After the procession reached the platform Sir S. P. Sinha was conducted to the chair specially reserved for him on the platform, which was huge and full of distinguished leaders and visitors, among whom were seated on the right of Sir S. P. Sinha Messrs. Wacha, Muzrai Haque, Sir Chandavarkar, Pundit Madan Mohan Malaviya, Messrs. Mudholkar, Bupendranath Basu, Harkishenlal, Herchendra Rai and T. M. Malvie and Mrs. Besant. On the left were Mr. Surendranath Bannerjee, Nawab Syed Mahomed, Mr. Subba Rao, Sir Dinsha Petit, Sir Balchandra, Sir Ibrahim Rahimtullah, Messrs. Khare, W. A. Wadia and Gandhi. There were also on the platform the Hon'ble Mr. Webb of Karachi, Mr. and Mrs. Tata, Mr. B. Chabral, Justice Shah, Kumar Maharaj Singh, Mrs. Sarojini Naidu and Dewan Bahadur Govindaraghava Iyer. There were many members of the Moslem League.

The proceedings were opened by Indian ladies singing a patriotic song of welcome.

Mr. Wacha then offered all a most cordial welcome for their kind attendance in such large numbers. After referring with tears in his eyes to the domestic calamity unprecedented in its annals which has overwhelmed the Congress in the deaths of three stars of first magnitude who had shone steadfastly and brilliantly in the firmament of the Congress, he appealed to them to give the same hearing to his son, who was to read his speech owing to his (speaker's) failing eye-sight, as they would have kindly given him.

Proposing the President.

Mr. C. H. Satalvad, in formally proposing Sir Satyandra Prasanna Sinha to preside, briefly referred to his career. He said that they were all aware how worthily Sir S. P. Sinha had filled the office of the Member of the Viceroy's Council with honour to himself and with honour to all India. It was said by some of their avowed enemies, and by some who chose to style themselves their friends, that the Congress had done its work, that it was no longer needed, and was on the wane, but this vast assemblage gave a lie direct to any such suggestion, and the enthusiasm with which the crowds greeted the arrival of their worthy President at the station and throughout the streets fully demonstrated—if any demonstration was needed—in how high a place the Congress still is held in the affection of the popular mind. They could tell their worthy President that it was not in their hands to give the gifts of high office or gifts of alluring titles, but they could assure him, if he employed his great talents in the service of his country as his presence there promised, that he would enshrine his name in the hearts of a loving people.

Mr. Surendra Nath Bannerjee, in seconding, said that it afforded them an opportunity of saying what they felt about the President-elect. The Indian Member of the Viceroy's Executive Council, the first Indian Advocate General of Bengal, the indisputable leader of the Calcutta Bar, Sir S. P. Sinha's career had been of exceptional brilliance in the profession to which he belonged. It was their earnest hope and prayer, Mr. Bannerjee said, that he might crown his distinguished career by devoted service to the motherland which will place him in the first rank of those illustrious patriots whose achievements and memories are a precious and abiding possession with them. His association with them was a moral asset of immense value, and gave very great importance to the national cause, for if it meant anything, it meant that all that was best, truest and noblest in the public life of India was with them. Mr. Bannerjee, in conclusion, said: "May that banner float over us and our constitutional efforts for the regeneration of our ancient land. We are on the eve of great possibilities of a readjustment, which will have a profound influence upon the future generation to come. At such a critical time we need the sobering influence, wise counsel and statesmanlike guidance of such a man as our friend here, and therefore we welcome him with alacrity and enthusiasm and elected him as President of this Congress."

Pundit Malaviya in supporting the resolution, said that it would not be correct to say that Sir S. P. Sinha had not already distinguished himself in the service of the country. By mere dint of merit and character, it was he who first had the post of the Advocate-General opened to an Indian. The second great service he rendered to the country was at the time of the appointment of an Indian Member to the Viceroy's Council. Then he presented to the Government in his person a man of high merit and character, so much so that he commanded the admiration of so high a critic as Lord Morley, and thus established the fact that there was merit enough in this country to fill the posts of high honour, if only those in whose power it was to give those posts were willing to do so. Their friend came to them with all those distinguished qualifications, and the speaker joined with his predecessors in the desire that in the higher field of service he would distinguish himself, and that when the best intellects of the country worked together for a substantial step forward in the direction of self-Government he would help them and lead them aright in attaining it.

Mr. Harchand Rai of Karachi and Dewan Bahadur Audinarayanaya of Madras also supported the motion, which was carried with enthusiasm. Then, amidst shouts of Bande Mataram and hearty cheers, Sir S. P. Sinha occupied his seat and read his address, which was often punctuated with applause.

The forensic eloquence of Sir S. P. Sinha, his clear voice and distinct utterances kept the whole Congress pandal spell bound for one hour and ten minutes which the President took in delivering his inaugural speech. The address was well received, and was punctuated at the conclusion of almost every sentence with cheers and applause. Excepting perhaps those who hold extremist views among the delegates, who were seemingly disappointed in not urging for immediate self-government, the address was admired by all. Sir S. P. Sinha's reference to the Congress ideal of "the Government of the people for the people and by the people" and "good government could not be a substitute for self-government" was received with renewed cheers, and Sir S. P. Sinha had to wait some time to allow the wave of enthusiasm to subside. His voice, however, fell suddenly when he said that a few years ago unhappy statements and actions of responsible statesmen gave rise to widespread suspicion that there was a change of policy of the Government. But he was cheered justly when he announced at the topmost of his voice and with the fervour of religious conviction that righteous policy was still the policy of the great English nation. When, however, at the next moment he announced that the time had not yet come to attain self-government Sir S. P. Sinha stopped for a few seconds to gauge the feeling of the house, but it was received with apparent indifference. Of the three ways suggested by the President to obtain self-government, the whole Congress was with him when he said that it could be obtained by means of progressive improvement in mental, moral and material conditions of the people and thereby render themselves worthy of it. Representatives of the country, however, gave him a patient hearing when Sir S. P. Sinha, trained lawyer of exceptional merit, advanced arguments in support of and refuted those of his opponents against granting commissions in the army and military training for Indians. They not only admired his abilities as a debator, but expressed their entire acquiescence by renewed cheers and applause.

The Congress was then adjourned until to-morrow.

Congress Programme.

BOMBAY, December 27.

To-morrow's meeting of the Congress has a heavy programme to go through. Resolutions relating to the two controversial questions namely alteration of the constitution and the formation of Home Rule League have been postponed till Wednesday. A Draft resolution on that subject is at present ready for introduction. Further measures of reform as steps towards the goal of self-Government as defined in article (1) of Congress Constitution and appointing a Committee to frame a scheme of reform to confer on the subject with the Committee which might be appointed by the Moslem League, and then submit the report to the All-India Congress Committee before June next, the scheme to be on the lines of broadening the basis of Legislative Councils to ensure an elective majority, enlarge the powers of the Legislative Councils so as to make executive Government responsible to them, and introduce provincial autonomy in all provinces of India. To-morrow seven resolutions will be moved from the chair one of loyalty, one of success to the British and allied arms, one for the separation of the judicial and executive functions, four expressing grief at the deaths of Mehta, Gokhale, Cotton and Kier Hardie. Important resolutions to be discussed to-morrow are (1) Military and naval training for the people, 2, Modification of the Press Act 3. Protesting against the treatment of emigrants by colonies, 4. Advocating India's right to be represented in the Imperial Conference by at least one representative from the elected members of the Councils, (5) Urging the abolition of indentured labour, 6. Establishment of High Courts in Burma, Punjab and Central Provinces and advocating the Swadeshi movement.

National Congress Compromise Committee.

An Important Decision.

BOMBAY, December 27.

The committee appointed at the session of the Indian National Congress at Madras last year to consider the question of a compromise between the Moderates and Nationalists so as to enable the latter to be elected as delegates for the Congress met yesterday morning and carefully considered the various details connected therewith. The deliberations of this committee were duly reported to the members of the All-India Congress Committee who held a meeting last evening (Sunday), and unanimously passed a resolution in favour of a compromise and decided that public meetings convened by political associations of not less than two year's standing on the 31st December 1915, though not affiliated to the Congress should have the right to elect delegates for the National Congress, the maximum number of delegates to be elected at such public meetings being limited to fifteen. Before the Surat split any public meeting could elect any number of delegates to the Congress, but the Convention then brought into existence laid down that Provincial and District Congress Committees should be formed and affiliated to the National Congress and that it was only affiliated associations which had the right to elect delegates. The unanimous resolution of the All-India Congress Committee will hereafter enable political associations already in existence, but not affiliated to exercise the right once enjoyed by them of the election of delegates, and delegates being of course required to sign the first creed of the Congress Constitution. This resolution of the All-India Congress

Committee will have to be passed by the Congress, and it is therefore, not possible for the Nationalists to come into the Congress till next year.

(1) That any public association of two years standing having accepted the Congress creed and made the acceptance of the creed a condition precedent to the membership and having notified such acceptance of the creed to the Congress Committee of the province in which that association is situated, will have power to hold public meetings for the election of delegates to the Congress the number of delegates thus elected being fifteen. (2) That the All-India Congress Committee will have power of disqualifying any of such associations to elect delegates when they think that these associations are acting in a way contrary to the first article of the constitution of the Congress.

Sir S. P. Sinha to be Entertained.

BOMBAY, December 28.
Sir S. P. Sinha will be entertained at dinner to-night by the leading Parsi gentlemen at the Ripon Club.

An Evening Party to Presidents and Delegates.

BOMBAY, December 28.
All the members of the Reception Committees and delegates of the 30th Indian National Congress, and the All-India Muslim League have been kindly invited to meet the Presidents of the Indian National Congress and the All-India Muslim League by Sir Adamjee Peerbhoy and Sons at an Evening Party to be held at Tardeo, Bombay, on Friday the 31st instant.

Comment on the President's Address.

BOMBAY, December 28.
Commenting on Sir S. P. Sinha's address the "Jam-e-Jamshed" says:—On some points Sir S. P. Sinha's language is held by some strong and on others he is thought to have been somewhat lukewarm. We believe we are not wrong in anticipating for this year's Presidential address a wide-felt and general acceptance on the part of the Congress party and those who constitute the advanced guard of Indian political opinion.

The "Times of India" says:—Sir S. P. Sinha delivered the speech in the hope of discovering a common platform on which all who truly love this country can unite.

Referring to Sir Sinha's remarks on granting Commissions in the Indian army and Military training for the people the "Times" says that it is a reform which ought not to be delayed. As regards the abolition of differentiation under the Arms Act the paper says:—We have a common platform. The speech without relinquishing any of those great causes for which the Indians are fighting is sober and practical and even the contentious question of Home Rule for India was cautiously handled.

The Bombay Chronicle.

In the course of a lengthy article on Sir S. P. Sinha's speech the "Bombay Chronicle" says that the President discussed the question of self-government with courageous frankness that we should have expected of him and we think that he expressed on the whole the view of the vast majority of his hearers. What India wants now and immediately is an earnest from Great Britain that the British policy in India is to be definitely devoted to the end of achieving for India self-government and independence within the Empire and the first substantial instalment of responsible administration.

Press Opinions.

LAHORE, December 27.

Commenting on Sir S. P. Sinha's speech at the Congress the "Punjabee" says:—"It is at least gratifying to find that though he thinks the goal is not yet, he does not think it is so remote that it cannot effectively influence our imagination and our activities, and further that he is in favour of our straining every nerve both by appealing to the Government as well as by measures of self-help to hasten the goal."

The Tribune.

The "Tribune" says:—Sir S. P. Sinha, President of the present session of the National Congress is extremely modest and inherits a great deal of that national and traditional virtue called "self-effacement", but the public leaders in India ought not to be swayed by considerations of undue modesty and avoid positions requiring courage, grit and resourcefulness. After all in these days of struggle and competition there is little or no room for self-depreciation, which is a middle age virtue, and hardly suits one when called upon to fill not a place of mere honour but one of labour.

The Statesman.

The "Statesman" considers it carefully considered wise, and reasonable, but regarding his plea for declaration of future policy it writes:—"As a distinguished lawyer Sir S. P. Sinha must be aware that grave disadvantages attach to any formal declaration relating to distant future. The coming generations cannot be bound by the men of to-day. Nevertheless, if these difficulties can be overcome we see no objection to the sympathetic expression of the views of the British Government."

The Englishman.

The "Englishman" says:—The Presidential address represents a sane outlook, but even he in evident desire to meet the restless spirits who hover around Mr. Besant's banner, ignores the difficulties that place his own proposals, no less than the proposals of Mrs. Besant beyond the pale of practical politics. Regarding the declaration of policy it considers that it would be unwise and superfluous. Promises hitherto have served only to increase the very impatience which Sir S. P. Sinha deprecates.

The Bengalee.

The "Bengalee" says:—Such good frigid and barren political formulas that the army should not be nationalized in any more than the Government of the country should be nationalized by a stroke of the pen, cannot soothe the aching wound. Sir S. P. Sinha's voice is a full mouthed organ when it formulates ideals but tinkling of cow bell when it comes to the question of realisation.

The A. B. Patrika.

The "A. B. Patrika" says:—He urges that it will take along time before the Indians are fit for the real self-

government. There is nothing new in this argument. It has been said again and again by our Anglo-Indian ill-wishers. The speech is a direct attack against Mrs. Besant and the Grand Old Man, who have raised the cry of Home Rule League.

The Indian Mirror.

The "Indian Mirror" says:—We are unable to take it as a magnificent speech but it will do no harm. We expected a clearly cut programme for the moderate national workers, but we are disappointed.

To-day's Sittings.

BOMBAY, December 28.

The Congress resumed its sitting to-day a little after 12. The proceedings commenced with the singing of the patriotic song. The first seven resolutions relating to the deaths of Gokhale, Keir Hardie, Cotton, Mehta and expressing India's loyalty, praying for the success of Great Britain and the Allies, and expressing gratitude to His Majesty's Government for extending the term of office of H. E. Lord Hardinge as the Viceroy till March and praying for further extension till after the present crisis was over, were put from the Chair and declared carried.

All-India Hindu Conference.

BOMBAY, December 27.

The All-India Hindu Conference met again to-day under the Presidency of Pandit Madan Mohan Malaviya. There was a large and distinguished audience. Mr. Tilak wrote a letter regretting his inability to attend owing to his ill-health. Then resolutions were passed expressing the gratefulness of the whole Hindu community to the Government for granting a charter to the Hindu University of Benares and placing on record its thankfulness to the Ruling Princes and other donors, and its high appreciation of the service rendered by the members of the University Committee. The speaker on the resolution expressed disappointment at the limitation put on the powers of affiliation in the University and expressed the hope that the Government would extend the same, so that the Hindu University might be able to take within its folds the Hindu collegiate institutions outside Benares. Other resolutions referred to the supreme importance of conserving the agricultural industry of the country, the necessity of encouraging Sanskrit study, and pressing on the Government the claims of the Ayurvedic system. Mr. Manji the Maharaja of Coimbatore and Dinadhar Sharma spoke on the necessity of temperance and total abstinence. Pandit Madan Mohan Malaviya, in closing the proceedings, made a spirited appeal to see that the Hindu community regains its former glory and greatness. The Conference came to a close with a vote of thanks to the Chair.

The 12th All-India Temperance Conference.

This Conference will meet at 8 A. M. (Standard Time), on Thursday, 30th December 1915, at the Bowen Memorial Hall, Lamington Road, Girgaon, Bombay. The Hon'ble Rai Gokal Prasad Bahadur, M. A., L.L.B., of Allahabad, will preside.

Proposed Meeting of Pressmen.

BOMBAY, December 27.

It is proposed to hold an informal meeting of the Proprietors and Editors of Newspapers and Proprietors and Managers of Printing Presses to confer as to what steps may be jointly taken to deal with the Press Act and other matters of interest to the Press. The Conference will be held here on Thursday morning.

Theosophic Convention.

BOMBAY, December 27.

Mrs. Besant delivered the second of her convention lectures this morning at Ganadevi on the subject of "Theosophy and Man" H. H. the Holkar of Indore was among those present. The lecturer said that the evolution of man from the stage of savage to that of the highest Deva must be understood in order to realise the potentialities of the self in man. She dealt with the two important laws of reincarnation and Karma and pointed out that when man reached the stage of vairagya and desired nothing in this world, then began the stage when he would see the highest and the most beautiful in self, the reflexion of the same beauty in life down here not having any attraction for him. In conclusion he said that the Sun was always shedding light all round, but it was only the ignorance of man that refused to receive the benefit of that light, and shut all windows and shutters against the light of the Sun. But the divine light of the Sun was always knocking at the door and those men who had knowledge enough to receive the light were bound to be benefited by it as the law of human evolution was ultimately to receive Divine light.

The Anglo-Indian Empire League.

BOMBAY, December 27.

The Anglo-Indian Empire League will hold a Conference in this city for three days from the 29th to 31st December.

Representatives from all parts of India will meet to discuss the matter pertaining to domestic economy of the Anglo-Indian community. Valuable and formative papers will be read on such subjects as finance, higher education, colleges, volunteer service, enlistment in the regular army, patriotism, service in railways, medical and telegraphs and the mutual benefit fund.

Mohomedan Educational Conference.

Arrival of the President.

POONA, December 27.

The Hon'ble Mr. Justice Abdur Rahim, President-elect of the All-India Mahomedan Educational Conference arrived in Poona this evening, and was given a great reception by the local Mahomedan community. This happy result was due to the compromise effected almost at the last moment by which invitations originally issued in the name of the Bombay Provincial Mahomedan Conference were changed to that of the Bombay Presidency Mahomedans. Some 2000 Mahomedans were present at the

tation to receive the President-elect who was introduced to the principal gentlemen and delegates present by Sahebzada Aftab Ahmed Khan, Barrister and Mr. Ebrahim Haroon Jaffer. A procession of motor cars and carriages was then formed and the President four-in-hand carriage escorted by a body guard of cyclists and others on horseback was taken to his bungalow on the Bund Road. The entire route was decorated and Mr. Justice Abdur Rahim was garlanded at intervals along the route. The enthusiasm was so great that the carriage was unharnessed and then drawn for the last part of the journey.

A Message from the King-Emperor.

BOMBAY, December 27.

H.M. the Governor of Bombay has received the following telegram from His Majesty the King-Emperor in reply to his message sending the Presidency's loyal and devoted Christmas greetings:—"I heartily thank you for the loyal greetings from the Bombay Presidency, and I wish its people prosperity and happiness in 1916.—George R. and I."

Arrival of the Mail Steamer.

BOMBAY, December 27.

The P. and O. Company's S. S. "Caledonia" with the outward mails of the 10th instant, arrived here at 1 A. M. to-day, from London with heavy new year mails and passengers. The "Caledonia" experienced a fine voyage throughout, and the only regretful incident was the death of Lieutenant-Colonel King, which occurred on Christmas day. Among those who arrived here were the Right Hon'ble Earl Brassey, Lady Willingdon's father, General Sir A. and Lady Pearson, Sir I. R. Wynne, Mr. F. D. Patwardan and the Hon'ble Mrs. Errington.

The Progress of Native States.

Compulsory Education in Indore.

BOMBAY, December 27.

Following the good example set by Their Highnesses the Gaekwar of Baroda and the Maharaj of Mysore, His Highness the Maharaja Holkar of Indore has made elementary education compulsory throughout his State and thus has earned the gratitude of his people. His Highness has made adequate provision for building and maintaining additional schools for the fulfilment of his object and as soon as these schools are ready this order will take effect.

Latest Telegrams.

LONDON, December 27.

CAIRO.—General Sir J. G. Maxwell General Officer Commanding in Egypt, replying to the King's message to the Army and Navy says: Officers and men of your Armies in Egypt drawn from the United Kingdom, Dominions and India unite in humble thanks for the gracious and inspiring greetings. We are proud of the confidence placed in us and of the share we are taking in fight for victory.

It transpires that the Revolutionary movement in China is not confined to Yunnan but has spread to Kwangsi where there is bitterest antimonarchist feeling. Prominent revolutionary Leaders are hastening to the scene. Yuanshihkai has created a crowd of Dukes and other Nobles among Provincial Governors and Generals alienating the sympathies of powerful personages who have not been so honoured.

LONDON, December 28.—Eighty have been drowned on the Ville De La Cistat.

ప రాసు వారి నాకి ను ముంచుట.

లండను దేశమున 27:- పాసు విల్లాడియోయి టుయ అనునాక నొక జర్మను జలాంకర్ రామి టా ర్మిడ్తో శుక్రవారమునాడు మధ్యధరా సముద్రమున పాచ్చిదింకకుండ కొట్టినది. ప్రయాణిజనులు నావికులును మూల్లో దింపబడిరి.

ప రాసు వారి ప్రకటనము.

లండను, దేశమున 28.- శత్రువులు హా హాంబుల రిను రిడొటసును పనున నున్న మా సేనల చేరువను నేడుదను మన నొక కందకమును పోల్చిరి. లీరికి దక్షిణముననున్న శత్రువుల కందకములపైను ఆ రెండుసేనలు ఇరువహరిమిదను మేను ఫిరంగులను కాల్చిరిమి శత్రువులనుగూడ ఫిరంగులను మెరుగు గాల్చిరి గాని నవ్వు మేమి మను కలగలేదు. లిక్కిన పోల్లి ఫిరంగుల ముద్దనుబరిసినది. గాల్గిండుదూర్వారికి సముద్ర మనకును మధ్య నున్న శత్రుస్థానములపైను మేము గుండ్రను బరిపెరిమి. ఆర్ట్ యినునా 140వోండ్ కుత్తరమున మేము మండుగని పోల్చిరిమి. సోమకును రెయిమురును మధ్య మేను ఫిరంగులను కాల్చిరిమి. జర్మనులు మండుపేనా ఫిరంగు లను కాల్చి లిలపడి తిరుమిడిరి. వాస్తానునా పరాసు వారు ఫిరంగులను గాల్చి శత్రువుల మరఫిరంగులను హాశను చేసెరి.

మొహామేదుయానా వైద్యులు:- వారాస్థానము వారిటుల ప్రచురించిరి.-కండ్ల దేశములను గోసులకు వెయ్యి మందికిని భారతీయులను గోసుల 2 వేలమందికిని ఇకిత్తయిన రుప్పకు లకువైద్యులు నొకవాని తత్వము నిర్మింపవలసిన దని నెంటునాను వైద్యులహాశనుంపుముయొక్క ఇండియా సంఘము వారు కోరబడిరి. ఈకోసుల కకర్మమున వస్తువులన్ని యు గావలసియున్నది. భారతీయులెంతవరకు సహాయ మొన రింపగలరో తెలియజేసియెడ చాలసంబంధించును సంఘము వారు తెలియజేసిరి.

గ్రామ పంచాయితీలు

గోదావరి జిల్లా సంఘమునకు వై.పె.సి. డి.ఎం.గు.రా.రా.శ్రీ, హా.శ్రీ.బి.బి. (కొత్తపల్లి) గ్రామపంచాయితీ వెంకట కృష్ణారావు బహద్రుల పోలవరము జమిందారు గారు మా కిట్లు వ్రాయుచున్నారు. —

ప్రజాస్వామ్యోత్సవమున పరిగెడిచి, ప్రభుత్వ విషయకములగు కార్యములలో ప్రజల యభిప్రాయమును అనుమోదమున గ్రహించుట అండ్ల ప్రభుత్వ భర్తము. ఈ భర్తమును బట్టియే మన దొరతనమువారు మనకు స్వల్పముగా స్వతంత్రత నిచ్చి కొన్ని కొన్ని విషయములలోనైన పరిపాలనాభిప్రాయమును తెలిసికొనుటకును తదభిప్రాయమును గుఱుముగా కర్మచరించుటకును సంకల్పిస్తేయు యున్నట్లు ప్రకటించుచున్నాను. కాబట్టి దొరతనమువారు మనకిచ్చిన అత్యల్పమైన స్వాతంత్ర్యములనైన వినియోగపరచి జీవాభివృద్ధికరములను బ్రజాక్షేమకరములను ఆశోక్త్య శ్రేయోదాయకములను నగు విషయములను గూర్చి మన యభిప్రాయములను పరిపాలనా కర్తృకుల యందలి యాక్షేపణలను దొరతనమువారికి సమీక్షముగ విశదపఱచుట మనకు ముఖ్యభర్తము. ఇటు సంగతులుగా గూడి తమ కర్మములను గూర్చియు తమకు కావలసిన విషయములను గుఱించియు దొరతనమువారికి తెలియజేయుచుకొనిన గాని మనకు లాభము కలుగలేదు. ఈ విషయమే మనదేశముందనేక జిల్లాలలో నేటికీ చూచునభిప్రాయమును గుఱుముగా నిరూపన ప్రజాప్రతినిధు లనేకులు మనకు కావలసిన విషయములను గుఱించి చర్చించుచుండుటయు నట్లు చర్చించి తమ యాక్షేపణలను దొరతనమువారికి తెలియజేయుచుండుటయు తెల్లరకు తెలిసియున్నది. దొరతనమువారు ప్రజాక్షేమములకు చేరువలసిన కార్యములను తదభిప్రాయములకనుగుణ మనమే చేసికొనగలిగినగాని ప్రజలకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము కలిగియున్నదని యాశంపటకు వీలులేదు. ప్రస్తుతము దొరతనమువారు స్థానిక ప్రభుత్వములను మన కొన్ని స్వల్పవిషయములలో మనకిట్టి స్వతంత్రత నిచ్చి యున్నారు. తాలూకాబోర్డులను జిల్లాబోర్డులకు ను కార్యము, విద్య మొదలగు ననేకములయిన ప్రజలకువయోగించెడి విషయములను గురించి జరుగవలసిన పనులను వారు చేయుచుకొనుటకు చున్నారు. రెండుమాడు తాలూకాలను చేర్చి, ఒక్కొక్క తాలూకాబోర్డు నేర్పాటుచేసిరి. ఇవిగాక ప్రతిజిల్లాకు నొక్కజిల్లాబోర్డు కూడ నేర్పాటుచేయు బడినది. రోడ్డు రవాణావ్యయించి వానిని బాగుచేయుట, చుగిలెలకును అడవిలకును పొరకాలము బడులు స్థాపించుట, ప్రజలకు మంచినీరు పొందుకొనకుండు చెరువులు నూరుట, త్రవ్వించుట, మంచెలు కట్టించుట, భర్తానుపకులనుండి రోగులకు వైద్యముచేయుట, అంటురోగములారాకుండ శుద్ధతత్వము కొని తిగియేర్పాటులు చేయుట, గ్రామకంఠములను మంద బయళ్ళు శ్రమ కా నభూములు పుల్లర పుడేకములు మొదలగునవి ఆ కర్మముల కాకుండ కాపాడుట మొదలగు ప్రజకువయోగించెడి యనేక కార్యములు ఈ బోర్డుల ద్వారా జరుపబడుచున్నవి. బోర్డులలో వెళ్ళుచుండి మొబర్లు ప్రజాప్రతినిధులే యగుటను, ఆ మొబర్లు మన యభిప్రాయములను సమీక్షించి కర్మచరించుటలను గమనము ఈ కార్యములన్నియు మనమే చేసికొనుటకు స్వతంత్రతకలిగి యున్నామనవచ్చును. ఇప్పుడు రూపాయకు ఒక అణా నకును కేసునూజు చేయుచున్న లోకముకెన్ను, తాలూకా జిల్లాబోర్డులవారు ప్రజాప్రాయమున కార్యములన్నిటికిందను వినియోగపరచుచున్నార. ఇంతేకాక ప్రజల క్షేమాశోక్త్యముల కొరకు చేయవలసిన పనులన్నిటికి నిలోకలోకెన్ను మూలముగా నున్నప్పుడు సామ్య చాలకపోవుటవలన దొరతనమువారి పైట కొన్ని లక్షలరూపాయ లదనముగ నీలోకలోకెన్ను నుచితముగ నిచ్చుచున్నాడు.

ఈలాగు నిచ్చుచున్నప్పటికిని మనకు గావలసిన కార్యములు చాలవరకు తృప్తికరముగా జరుగుచున్నవే చెప్పటకు గాని అలాగు తృప్తికరముగా జరిగింపుకొనుటగాని వీలులేకున్నది. తక్కిన కార్యములకు లక్షలగా, ఇందుకు ముఖ్యకారణము సామ్య చాలకపోవుటయే. రెండు మాడు తాలూకాల ఒక్కొక్క తాలూకాబోర్డుగా నున్నవి. ఒక్కొక్క తాలూకాలో చాల గ్రామములున్నవి. ఒక్కొక్క తాలూకా బోర్డుకింద కొన్ని వందల గ్రామములు చేరియున్నవి. ప్రతి

తాలూకాబోర్డును చేరియున్న గ్రామములను గావలసిన సదుపాయములన్నియు చేయుటకు గావలసిన ధనము చాలకపోవుటచేత తాలూకా బోర్డులకు అవకాశము లేక పోవుచున్నది. అందువలన గ్రామములలోనున్న ప్రజలందరు రూపాయకకావంతున లోకలోకెన్ను నిచ్చుకొనుటయు, ఆకెన్ను తమకింద వినియోగ పడవలసిన దునునప్పటికిని ఒక్కడొక్కడే కేసునకు లాభమునైన వారికిట్టి పొందగలుగుటకు వీలులేకపోవుటయు తటస్థించుచున్నది. ఈవిధముగా లోకముబోర్డు అట్లు అమలులో నున్న ఈ రెండు వర్తమాలు నుండియు, ప్రతి గ్రామమువారు లోకలోకెన్ను నిచ్చుకొనుటయు బోర్డుకింద నున్న గ్రామములలో నూటికి 90 గ్రామములు కొంచెమైన లాభము పొందకపోవుటయు తటస్థించుచున్నది. ఈవిధముగా తెల్లకాలము జరుగనిచ్చుట మంచిదికాదు. పన్నుచ్చుకొను గ్రామములన్నియు వారూ గ్రామములకు కావలసిన సదుపాయములను పొందగలుగుటకు వాధన మొక్కచేయున్నది. అదియేదనగా, ప్రతి గ్రామములలోను ప్రజలను గ్రామపంచాయితీల నేర్పాటుచేసి ఆ పంచాయితీల ద్వారా ఆయా గ్రామములకు సంబంధించిన అన్ని కార్యములను గ్రామములకు పోకర్తమైన అన్ని పనులను జరుపుకొనవలెను.

గ్రామపంచాయితీలు మనదేశమునకు కొత్త వికాస పూర్వకాలమునందు గ్రామపంచాయితీల ద్వారా గ్రామ కర్మచరములన్నియు జరుగుచుండియు మన మెరుగుడుము. అట్టి పంచాయితీల కొన్ని కారణములబట్టి ప్రస్తుతము లేవు. అందువలన గ్రామములకు సంబంధించిన యనేక కర్మచరములను లాము స్వయముగా చేసికొనుట కవకాశములేక మూలమునందున్న యధికారాలవలన చేయుచుకొనవలసి వచ్చుచున్నది. అందువలన గ్రామముల కర్మ యభిప్రాయములను, దూరమందొంటుచేత సర్కారు ద్వారా గ్రామముల కర్మములను గ్రామములకు గ్రామక్షేమమునకు చేయవలసిన పనులను స్వయముగా తెలిసికొనుట కవకాశము లేక పోవుటకు కారణములున్నవి. గ్రామపంచాయితీల నేర్పాటుచే గ్రామకర్మచరములన్నియు మొదలగుటకు ఆ పంచాయితీల కధికార మియ్యవలసినదని చాలా సంవత్సరములనుండి వార్తాపత్రికలలోను, జిల్లాసభలలోను, రాజధానిసభలలోను, డేకేయసభలలోను అనేకముల నితర సభలలోను మన దొరతనమువారిని కొలుచున్న సంగతి అందరకును తెలిసికొనినది. గ్రామ పంచాయితీల నేర్పరచి గ్రామకర్మచరములను జరిపించుట జవాబిప్రాయమై యున్నదని దొరతనమువారు గుఱించి కడచిన అక్టోబరు నెలలో నొక అర్థము వారేదెనిగిన. ఆయాగ్రామముల బట్టి కొన్ని గ్రామకర్మచరములను గ్రామములే స్వయముగా తామేర్పరచుకొన్న పంచాయితీల ద్వారా జరిపించుకొనుట కవకాశముకలిగినది. మనము కొరవంతములకు కాకపోయియు కొంత వరకు గ్రామ పంచాయితీల నేర్పరచుటకును ఆ పంచాయితీల ద్వారా గ్రామ కర్మచరములను గ్రామములలో కొన్నింటిని గ్రామములు స్వయముగా నిర్వహించుట కధికారమును ప్రస్తుతము లభించినది. కాబట్టి జీవాభివృద్ధి స్వపరిపాలనభాగ్యమును కొలన ప్రతి గ్రామమువారును దొరతనమువారు వారేచేసిన అర్థము మనసరించి తమతమ గ్రామములలో పంచాయితీల నేర్పరచుకొని గ్రామకర్మచరములను చక్కగా నెరవేర్చుకొనుటకు తగిన ప్రయత్నములన్నియు చేసి మన దొరతనమువారు ప్రస్తుత మున్నగుచదలచిన గ్రామకర్మచరములన్నియు గ్రామములు చక్కగా చేసికొని గుఱివారను నమృతము దొరతనమువారికి కలిగించి ప్రజలకువయోగ సంపూర్ణమైన స్వాతంత్ర్యమును అధికారమును పొందవలసిన పాధ్యత గ్రామములదై యున్నది.

ప్రజలకు స్వపరిపాలనాధికారము నిచ్చినయెడల సాధికారమును మన చక్కగా వినియోగించి తాము లాభమును పొంది దొరతనమువారికి సమానమునుగి యభివృద్ధి పొందుటకు తమ కిచ్చుగించిన భక్తిచరములను పాడుచేసికొని అల్లకల్లోలము గా చింతించు యనునందేహము దొరతనమువారి కుండుట సహజము. అట్టి పంచాయితీలవారికి తమందే చేసిన గాని మనకు దొరతనమువారి కధికార మొనగుట తటస్థించదు గదా! అట్టి పంచాయితీల దొరతనమువారికి తమందే చేయుటకు వారు గ్రామముల కిచ్చుకొనిన యధికారములను స్వాతంత్ర్యములను చక్కగా వినియోగపరచి దొరతనమువారికి సమృద్ధి పుట్టించితిమి దొరతనమువారు మనమింకను మనకు స్వాతంత్ర్యములను అధికారముల నిచ్చుటకు పాధనమునకు కదా! కాబట్టి గ్రామపంచాయితీల నేర్పరచి దొరతనమువారు ప్రస్తుతము తమకిచ్చిన యధికారములను చక్కగా వినియోగపరచుకొనుట గ్రామములకు ప్రధాన కార్యము.

ఇప్పుడిచ్చిన కొద్దికొద్ది అధికారములనే యుక్తముగాను చక్కగాను వినియోగ పఱచుకొని తనప్పుడు కొత్త యధికారము లిచ్చుని మనమగుటకును దొరతనమువారు మనకోరికలను చెవినిబెట్టుటకు నెంతమాత్రమును వీలుకలుగదు. ఇరకాలమునుండి కొలన గ్రామపంచాయితీ లిచ్చుచేర్చుట కవకాశము కలిగినది గ్రామములు కొలన పాధికారములలో గొన్నిటినుదొరతనమువారు వారి కియ్య నిచ్చియుచుకొన్నారు. ఈకారణములతో గ్రామములకు స్వతంత్రపాలనాభాగ్యమును ప్రకటించి దొరతనమువారికి సమృద్ధి పుట్టించి మనవారు మూలములను స్వపరిపాలనా భాగ్యము తేనివారనియు అధికారము బాగుగా నెరవేర్చుకొనవలసియు మొదలయిన అవసరములు దొరతనమువారికి తమందే చేయవలయును.

ఆంధ్ర దేశ వార్తలు

జ్ఞానోదయసమాజము:— ఈ సమాజమువారు 18-వ తేది శనివారము రాత్రి “ప్రజ్ఞాదహకము” అడి యుద్ధ నిధికి రూ. 100 లు సోపంగిరి.

అగ్ని ప్రమాదము:— అయ్యలూరులో 14 వ తేది సాయంత్రము 6-30 గంటలకు కూలివారివలన జరిగిన యేనాది వాండ్రగృహముల కొన్ని నిర్మములుకొని కాళిపోయినవి.

విగ్రహారాధనము:— 20 వ తేది సాయంత్రము అయ్యలూరులో మైక్కులమండలమున నున్న గోపాలశాస్త్రిలు బి. ఏ. గా వ్రాసినాధికారముక్రింద జరిగిన సభలో కాకిభట్ల బ్రహ్మయ్యశాస్త్రి గారు విగ్రహారాధనము గురించి యుపన్యసించిరి.

రామమోహన్ కల్లూరు-పాలకొల్లు (కృష్ణా జిల్లా) పాలకొల్లులోని రామమోహన్ కల్లూరుకు చెందిన సంతకర్తలొత్సవ మిసెల 27 వ తేది సోమవారం రోజున మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు పాలకొల్లులో నర్సాపురం బైటర మైక్కుల తెలుగు పండితులు, దర్శా జగన్నాథశాస్త్రిగారి యాధిపత్యముక్రింద జరిగినది.

ఒక ఉద్యోగిని సత్కరించుట:— విశాఖపట్టణము జిల్లా జయపురంసంస్థానములో చేరిన రామయదాశాచార్య అమీనుగా నుండిన గోవిందుకామేశ్వరంతులగారికి పింగుపురం కాదాకు బడిరేయినందున పురవాసులలో గొంతలు భక్తి విశ్వాసములకావును 19-వ తేది సాయంత్రము 4 గంటలకు బి. వి. పార్థసారథి అయ్యంగారు బి. ఏ. గారి యాధిపత్యముక్రింద కాదాకచేరిలో నొక సభగావించి సత్కరించిరి.

ఒక వివాహము:— ఈ నెల 28 వ తేది గుంటూరు పురమండలి క్రైస్తవచర్చిలో నొక వివాహము జరిగెను. వధువు బ్రాహ్మణ విరతంతువు. రెండేండ్ల క్రింద క్రైస్తవమతమును స్వీకరించెను. ఆమె పేరు నీత్య. వరుడు క్రైస్తవుడు పట్టభిక్షులొ గృతార్థుడై ఎల్. జి. చదివి యిక్కడే కాలేజిలో నుపాధ్యాయుడుగా నున్నాడు. వీరు మిగుల నుగుణంతులు, స్నేహపాతులు. ఇట్టి వివాహమున కిదియే ప్రథమని తలచెదము.

బల్లారి సరసవిద్యోగిని సభవారు ప్రహలాద నాటకమును 1915 సం॥ డిసెంబరు నెల 28 తేది మంగళవారము సాయంత్రము 5 గంటలకును

సుభద్రా పరిణయమును 29 తేది బుధవారము సాయంత్రము 5 గంటలకును విక్టోరియా కబ్బికుహాలులో ప్రదర్శించెదరు. టికెట్లు ధరలు మామూలు ప్రకారమే. శ్రీ బల్లారి కృష్ణమాచార్యుల సభ ప్రెసిడెంటుగు ముల్లా శ్రీ. ధ. గోపాలాచార్యులును ముల్లా ధ. వెంకటకృష్ణమాచార్యులును సాత్రలను ధరింతురు. బి. మాధవగారు సర్వముల నిర్వాహకులు. జ్ఞానోదయసమాజము వారి వారసులు. రావుబహదర్ సి. హె. చాలకలపు. నెల 0-2-1 రామమూర్తిగారు. చదువునకాలేజి, గుంటూరు

గుంటూరు రేటు పేయర్ సంఘము.

23 వ శతాబ్ది జరిగిన తీర్మానములు.

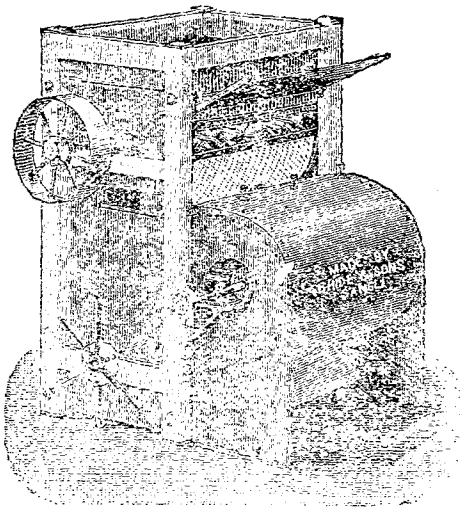
మోటారు బండ్లను, అతిసులభముగా నడుపునీ ప్రజలకును సు
ప్రార్థముగ నేర్చుకొన నోరువారు మాకు వెంటనే
డి. మోటారు ప్రైరింగు కంపెనీ,
[చెలిఫాత్ నం 686.] 13, బ్రాడ్వే, మదరాసు,

త్రికాలదర్శన అద్దము

మీకు భూతభవిష్యద్వర్తమానముల నెరుంగ కోరికగలదేని మాకు వ్రాయండి. త్రికాలఫలము లరయ నిది యొక్కటియే మార్గము. ఈ అద్దపు మునకయి యోగ్యతావ్రతిములు మాకు వచ్చి యున్నవి. స్త్రీలు, పురుషులు, బిడ్డలు దీనియందు నమ్మకముగల వారందరు వారి యూహలను, తత్ఫలితములను చెలిసికొనగలరు. దూరజేశముల నున్న మీ బంధువుల స్నేహితుల యోగజ్ఞేయములు, యుద్ధసమాచారములు, వర్తకమున లాభ నష్టములు, వస్తువుల ధరలు, పరీక్షాఫలితములు, ఉద్యోగము మొదలగు ప్రశ్నలకు మా యద్దము తృప్తికరముగ జవాబు ఇచ్చును.

ఇద్ద చక్కని సీమ అద్దము 6 0 0
సీమ అద్దము 8 9 0
సామాన్య అద్దము 2 9 0
ఈ త్రికాల ఆంగ్లేయభాషలో వ్రాయవలెను.
ఆమాభాయి వాగ్భిజీ ఫటెల్,
కరంసాద్. ఆనందమార్గముగా, కైరాతిల్లా,
Ashabhai Vagbhijee Patel, Karamsad.
Via Anand Kaira District

Bhide & Sons Sangli (Bombay)
Manufacturers of Improved
Ground Nut Decorticator or opener.

వేరు తేనెగలను ఒలుచు

నూతనాభివృద్ధినిందినయంత్రము

ఈయంత్రము వేరు తేనెగలను పగుల గొట్టుటకు గాను నిర్మింపబడినది. లోపల పప్పును పగుల గొట్టుటకు కుభ్రముగా ఒలుచును. బొంబాయి నుండి రాజధానిలకు దన్ని భాగముల పంపిణీ చేసినది.

మాయంత్రమును గొనుట మిక్కిలి లాభకరము.
విశేషములు తెలుసుకొన గోరువారు ఇంగ్లీషున మాకు వ్రాయును.

బై డె అండు సన్స్, సాంగ్లి - బొంబాయి.

“శబ్దకౌముది”

అను సకారాది అంభరీనిధుండువు. ఇది శబ్దలలో ఇమడగలది. ఇట్టిది శబ్దలక్షణము. కావున అపూర్వమైనది. ఇది మిక్కిలి సరసము. ఫలమధికము. ప్రతి రోజు మొదల. తపాలాఖర్చులు ప్రత్యేకము. వలయువా రిట్లు వ్రాయుడు యస్. వి. రంగారావులు,
83, వరదానా త్రిపుత్ పాస్ వీధి, చెన్నైపురి.

యువతీ నిద్యానిలయము-వావట్ల

లోకము వెకందరి పరిక్ష పాఠ్యము అయి ప్రైయినింగు అయినట్టి యువాధ్యాయుని యొక్క ధృవ మెట్రిక్యులేషన్ క ప్రైయినింగుపాఠ్యము అయిన మరెక్కడైనను ఈ పాఠశాలకు ఉపాధ్యాయులు కావలసియున్నాడు. అట్టివారైననున్న యెడల తమ దరఖాస్తులను ఈ క్రింద గుంతుకము చేసినవారికి ఈ సంవత్సరము అఖిలలోగా తమ దరఖాస్తులను పంప వేడుచున్నాము. ఈ మొత్త శతనమును గోరునది దరఖాస్తులో తెలియజేయవలెను.

బాపట్ల చో. సీతమ్మ.

The Fascinating Perfume
OTTO DILBAHAR (REGD)

అందరి మనస్సును రమింపజేయు

ఆటో దిల్ బహారు

మనోరమ్యము గాను కొంతకాల ముందునట్టి అపూర్వహాసనయైన కలదు. ఇట్టి అపూర్వ హాసనము మొదలగువాటియొక్క సంబంధము బొత్తుగాలేదు. వేటిగుడ్డలోగాని చొక్కానల వైనగాని 2-3 చుక్కలు విడిచిపెట్టటం ఒక వందవకము మధ్యలోనుంటే యెంత సుఖమయినా వాసనను అనుభవించ కచ్చుకో అంత అనుభవించును. ఇతర వాసనలు యేవేనియైనా వా ఆటో దిల్ బహారు యొక్క హాసన ప్రాధాన్యముగా నీకునును. ఈదినమే ఒకబుడ్డికి వ్రాసిపంపుడు.

వెల 1/2 ద్రామా 1-కిరూ. 0-8-0
,, 1 ద్రామా 1-కి ,, 0-12-0 వి.వి. చార్జి మా. 0-4-0 ప్రత్యేకము
,, 1/2 అవున్సు 1-కి ,, 2-0-0

ఓట్టోదిల్బహారు నుగంధకాన్తు ఒకటికి వెల 0-1-0.

పీటినితీయవచ్చును ఓట్టోదిల్ బహారు షేడను పరీక్షించి తీయవలెను. ఈనుగంధ దృక్పథములు ప్రతి మహిళకుండు గొప్ప గొప్ప పేరుగల దుకాణములలో దొరకును. అట్లు దొరకనియెడల పోలోపిజెంట్లు పోలోపిజెంట్లు :- ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్స్ కంపెనీ, నెం 153 జామానుసీమ, బొంబాయి. సుద్రాను ఏజెంట్ :- మేనాళా పురుషోత్తమ్ మూర్తి, నెం 29, నైనాబాద్ రోడ్, హాలంబడిపూడి, చెన్నై.

సి మెం టు.

గిలింగువాము “చేతి” మార్కు పోర్టండు

సి మెం టు.

సరకు విరామము లేకుండ వచ్చు చుండును.

క్రొత్తగావచ్చిన లాటులోనుండి కొద్దిగానైనను హెచ్చుగా నైనను గూడ ఎంత సరకు కావలసిన నంతయు వెంటనే ఇయ్యబడును.

వెలును వివరములును తెలియగోరువా రిటుల వ్రాయవలెను.

బెస్టు అండు కో., లిమిటెడ్.

పోస్టువాక్సు 63 మదరాసు.

BEST & Co., Ltd, MADRAS.

మెకానికల్ ఇంజనీయరు కావలెను

కళాశాలయందు మెకానికల్ ఇంజనీయరింగు నేర్చుటకును, వర్కు-షాఫ్ కనులను జూచుటకును ఒక మెకానికల్ ఇంజనీయరు కావలెను. తమ యొక్క యోగ్యతలను తెలియజేయుచు ప్రీక్షాని పాలుకు దరఖాస్తులు పంపవలెను.

ఆంగ్లజాతీయకళాశాల, మచిలీపట్నం.

FOR XMAS AND NEW YEAR

FRUITS—Apples, Coorg oranges, Spanish and Black grapes, Peaches, Pomegranates etc. of Superior quality
VEGETABLES—Fresh English Vegetables.

FLOWERS—Cut Flowers, Bouquets.

Garlands for Presentation.

Also English Vegetable and Flower Seeds

Fruits, Plants Etc.

Price List And Catalogue With Illustrations

on Application.

M. RUDRAPPA & SON,

LAL BAGH ROAD, BANGALORE.

THE HOTEL CLARENCE.

GOLD MEDALISTS.

BAKERS, manufacturing Confectioners, and well-known Caterers.

Book your orders for Xmas & New year Cakes early;

Our Decorations and Ornaments special this Year

Xmas toys and Fancy Boxes for presentation are for sale.

Estimates for Dinners, Evening Parties, and Children's Treats free on application.

DIRECT IMPORTERS.

ఆనేక వి.పి. కంపెనీలవారు హెచ్చుధరలకు ప్రకటిం చియున్న యాదిగున వివరించిన శీబుగడియారములు మిక్కిలి తక్కువ ధరలకు విక్రయింపబడును. ధృ. ఆ.

1 సిప్టం రాస్కాపు 1-14-0
2 బెజులీవరు 2-4-0
4 డిటో గన్ టైప్ 2-8-0
3 రైల్వే కెజులీవరు 2-10-0
5 మనిక్లెట్టు నిన్నగడియారం తోటతో గహ 4-8-0
6 డిటో కెండివి 6-0-0

చిరువాడు:—గోతా, అంబికొ రిజర్వేషనరూ కోట్ల;
ఉత్తములు: 67, అదియప్ప నాయకవీధి, చెన్నై.

మన శత్రువులు.

ఇంబు హోగలట్టు, కిగల్లు, కల్లు, పానానము, కాఫీ, టీ, నల్లయిండ్ల, మొదలగు అన్ని దుభ్యానములకు గూర్చి వ్రాయవలెను. వాలరవ బోధించుటకు వీలగునట్లు 83 పాతములుగా విధింపబడినది 0.5-0
కాతములుగలది 0-4-0

అకొశ విమానములు.

వీనిని గురించి యిదిగల కవచము తెలుగులో వ్రాసి యుండలేదు. ఈ గ్రంథమందు విమానముల విద్యానము అని అకశమున సంవర్తించువిధము, వీనిలోని భేదములు చక్కగా వివరింపబడినవి. విమానములపట్లను చాలకలపు. వెల 0-2-0

చాలపర్తి రామమూర్తిగారు.

టీచరు-మిషనరీకాలేజీ, గుంటూరు

